

**EESTI
EKSPRESS**

3 (1258)
16. jaanuar
2014

SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Hind
1.99 €

Kas meist on tehtud pensionilambad?

Perekond Kallas
võtab Reformi-
erakonna üle?

Politsei
uus relv

Eestlane
juhib Aafrika
Google'it

Teine nukufilmide
DVD
lehe ostjale
5.99 €

Eesti Ekspress + DVD

3 lk töökuulutusi!

**KOPP
ON EES?**

**TULE MEILE
TÖÖLE**

transferwise.com/jobs

DESIGNSAINE

Kõik Olympia diivanid
NÜÜD -20%

Vaata digilehest:
15 kohta Kalamajas,
mida tasub külastada

Paberlehe tellijale on **digileht tasuta**.
Vaata aadressilt **ajaleht.ekspress.ee**.

Nii nad tegidki meist **PENSIONI- LAM**

Eesti rahvas jälgib teraselt pensionifonde. Mil-
lises fondis sirgub sammas kõige kiiremini?

Vähesed teavad aga, kuidas käib pensionide väl-
jamaksmine. Üldlevinud on ka teadmine, et pension
on päritav.

Vähesed teavad, et pärida saab pensionivara vaid nii
kaua, kuni see on fondis. Kui on alanud pensioni välja-
maksmine, ei saa seda enam parandada.

Iga teine eestlane usub, et tema pension moodus-
tab poole palgast või rohkem. Pangad lubasid ju mui-
nasjutulist, õnnest pakatavat pensionipõlve.

Vähesed teavad, et heal juhul on tulevased
pensionärid sama rikkad või vaesed kui praeg-
used.

Autor Sulev Vedler
Magnet lk 6-8

FOTO SHUTTERSTOCK

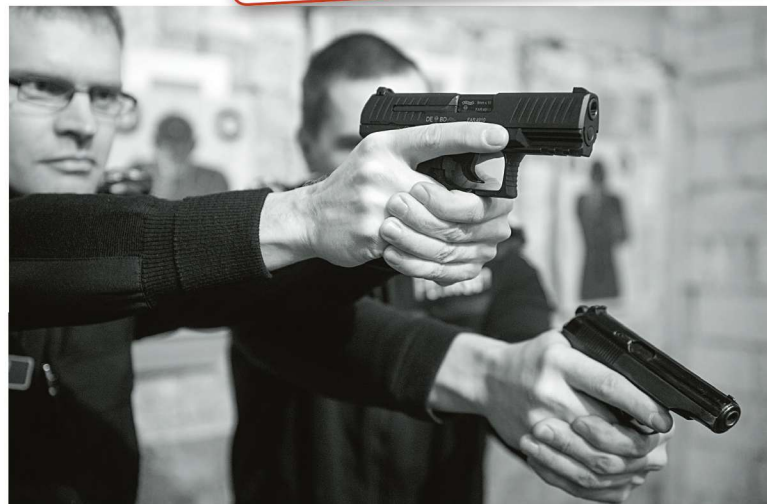

FOTO RAUNO VOLMAR

RELVAEKSPERIDID: Jaak Kiviste (vasakul) hoiaib Walther P99Qd, Oliver Purik
"vana head" Makarovi püstolilt.

Politsei saab Bondi lemmikrelva

Eesti politsei jätab huvasti Makarovi püstoliga, mida rahvasuus tun-
takse kui kaheksalasulist viskerelva. Politseinikele ostetakse sakslaste
Waltherid, millest on arvukates spioonifilmides paugutanud ka James
Bond. Walthereid kasutas ka natsi-Saksamaa võimuladvis alates **Adolf**
Hitlerist.

Esimene partii relvi Wather P99Q jõuab Eestisse märtsis. Politsei
relvaspetsid näitasid Ekspressile, kuidas uus püss pauku teeb.

Autor Askur Alas
Kuum lk 18-19

Eesti mehe pöörane karjäär

Ta on muutnud koos **Bill**
Gatesiga lihtsate aafrik-
laste elusid. Lükanud ta-
gasi tööpakkumise **Mark**
Zuckerbergilt. Nauti-
nud ekvaatoril lumetor-
mi ning olnud keset Seren-
getit metsikute loomakar-
jade piiramisrõngas. Põ-
genenud Alberti jõe ääres
uudishimuliku lövi eest,
seilanud Niilusel, lugedes
kokku krokodillide pea-
nuppe, ja peletanud ko-
duaiast eemale pesakon-
na kobrasid. Nüüd on Ka-
nadas sündinud, kuid Ees-
ti passiga tehnoloogiaäri-
gurul **Sean Paavo Krepil**
uus väljakutse - juhtida
Aafrikas Google'i äri.

Autor Toivo Tänavsuu
Majandus lk 14-15

FOTO ERAKOGU

SODIS TARMO RAJAVETS

Ükskord Kalamajas

Olen kuulnud ütlemist - Kalamaja hipsterid. Öeldakse, et Ka-
lamaja on popp ja noortepärane. Kalamajas olen palju käi-
nud, aga hipsterit pole näinud. Meenub lugu, mille rääkis riig-
kogulane **Eiki Nestor**, endine Kalamaja kutt. Et elas seal
üks turris ja määrdunud mehenäss, kes kohalikele muttide-
le napsipudeli eest juhutoidi tegi ning poejär-
jekorras alati vahele trügis. Aga igal jumala
õhtul viis koju naisele kimbukese lilli. Vaat
sellised mehed.

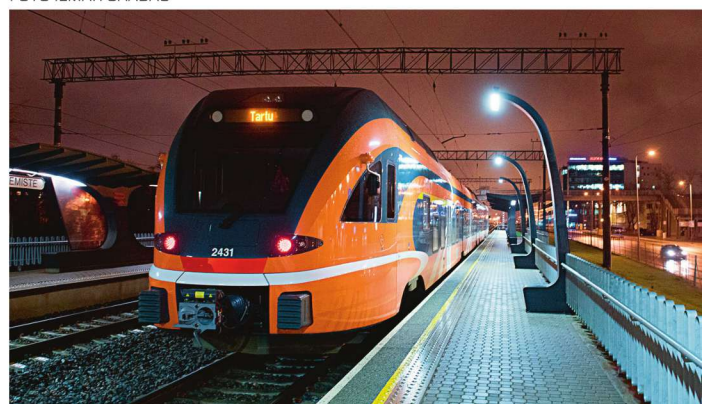
Autor Raul Ranne
Areen lk 29-31

Gigantide heitlus - ringis on raudteelased

Riikliku rongifirma Elron boss **Andrus**
Ossip tunnistas sel nädalal, et nad jäid
meediasõjas Edelaraudteele alla. Eks-
pressi küsimustele vastavad PR-mehed
Meelis Kubits (vanad rongid) ja **Jane**
Meelis Mäggi (uued rongid).

Autor EE transpordi- ja kommuni-
katsioonitoimikond
Kuum lk 25

FOTO ILMAR SAABAS

Väljaandja
Eesti Ajalehed AS
Narva mnt 11e,
Tallinn 10151 Eesti
Vastutav väljaandja
Hans H. Luik
Üldtelefonid
669 8080,
669 8044
www.ekspress.ee

TOIMETUS
Narva mnt 13, Tallinn 10151
Peatoimetaja
Allar Tankler
Toimetuse telefon
669 8030
Toimetuse faks
669 8154
E-mail **ekspress@ekspress.ee**
TV nädal **669 8085**

REKLAAM
Narva mnt 11e, Tallinn 10151
Üldinfo telefon
669 8040
Reklaamiosakonna
faks **669 8174**
info E-posti teel
reklaam@ekspress.ee
Trüki- ja internetireklaam
http://reklaam.lehed.ee/

kontaktid ja info

KLIENDITEENINDUS
Tellimine ja kojukande
probleemid
telefon **680 4444**
klienditugi@lehed.ee
Praaeksemplaride
ümbervahetamine
EE leviosakonnas Narva
mnt 11e
Trükikoda **Printall**

Ostes PEFC märgisega
toote, aitad edendada
säästvat
metsamajandamist
www.pefc.org

Kui linn kokku kuivab. Saksamaa näide

Eestis on 476 pooltühja või tühja kortermaja. Majandus-
ministeeriumi tellitud uuringus soovitatakse pool neist
lammutada. **Külli-Riin Tigasson** käis Ida-Saksa linnas, kus
pooltühjade majade lammutamist alustati juba 20 aastat
tagasi. Töötu **Bernd Wöllner** (58) on pidanud selle pärast
juba kolm korda kolima. Aina südalinnale lähemale.

Välismaa lk 22-24

Ostad korteri, kingime auto

www.endover.ee

ENDOVER

KINNISVARA

Ostes Endover Kinnisvarast
3- või 4-toalise korteri,
saab ostja kingituseks auto.

Pilt on illustratiivse tähendusega.

Møller Auto

VOLKSWAGEN POLO

autospirit

FIAT 500

WM
VIKING MOTORS

OPEL ADAM Glam

Valik on Sinu!

Korteri ostjal on võimalus valida kolme erineva mudeli vahel: Fiat 500, Opel Adam Glam, Volkswagen Polo.
Soovi korral võib korteri ostja valida auto asemel 10 000 euro vääringus soodustuse korteri hinnast.

Lisainfo: Triinu Liis Raudmägi, tel 52 113 13, e-post triinuliis@endover.ee

Linnuvaatleja

Kopli liine korrastamas

TALLINN HOIAB HINGE KINNI

Kas tõesti teeb salapärase briti äriimees **Paul Cooke** (66) korda linna häbipleki Kopli liinid.

Toivo Tänavsuu

toivo.tanavsuu@ekspress.ee

Mullu novembris kvalifitseeris Tallinna linnavalitsus Londoni äriimehele **Paul Neville Rodney Cooke**’ile kuuluva Briti kompanii Ransome’s Trading Holding Company ainsaks potentsiaalseks Kopli liinide ostjaks ja korategijaks. Ekspressil oli Cooke’iga intervjuu soolas möödunud reede õhtul. Kuid hommikul teatas äriimehe esindaja **Eva Kams**, et mees ei jõua Inglismaalt Tallinna. Mingi rong jäänud õigel ajal depoost väljumata.

Aga ennäe imet! Laupäeval raporteeris munitsipaalilust paremini informeeritud Tallinna TV, et investor käis liine kohapeal kaemas. Ja oli pühapäevaks oli juba tagasi Londonis.

Cooke hoiab madalat profiili. Ka Koplis tulnud teda kõvasti veenda, enne kui mees Tallinna TV kaamera ette astus. Väidetavalt ei ole härral meediaga kibedaid kogemusi ja ta pole ka upsakas. Lihtsalt ajab vaikset oma asja nagu pereettevõtja.

Veel väidab Kams, et Cooke on suuraksionär mitmes kinnisvara arendamisega tegelevas firmas. Kopli liinide kosilase Ransome’s Trading Holding Company portfelli kuuluvad “suurarendused peamiselt Londonis ja mujal Ühendkuningriigis, aga ka Prahas ja Itaalias”.

ÜHT-TEIST ON KA KINDLAT. Cooke’il on Cambridge’i ülikooli magistrikraad ajaloos (diplomi sai ta ilmselt üsna ammu) ning ta on atesteeritud kinnisvaraarendusspetsialist ehk *Chartered Surveyor*. Seda staatust annab uhke nimega organisatsioon *Royal Institution of Chartered Surveyors* (RICS) lihtsustatult öeldes neile, kes on omal alal suuri asju teinud. Ent Cambridge’i kuulsuste nimekirjast Cooke’i ei leia. Ja RICS on sama tiitli andnud veel umbes 20 000 inimesele.

Küünikud mõtlevad nüüd, et teame küll neid suuri raudtee-erastajatest ja linnaehitajatest välisinvestoreid, kes tulevad auavalduste ja kumarduste saatel, kuid kelle avantüürid kukuvad kiiresti õhulossidena kokku.

Cooke pole selline. Sellele viitab kas või tõik, et temaga koos uudistas

nädalavahetusel Kopli tühermaid hulk briti tuntud kinnisvaragurusid.

Linn seadis Kopli “õuduse” kordategijale tingimuseks, et kolme viimase aasta kohta peab olema ette näidata vähemalt 10 miljoni eurone käive. Finantsmuskel on Cooke’il punnis küll. Briti äriregistrist võib lugeda, et tema firmade varad ulatuvad kümnetesse miljonitesse eurodesse.

Eesti sattus Cooke’i huviorbiiti juba kümme aastat tagasi, mil välisinvestorid seoses meie euroliitu astumisega siiapoole tormi jooksid. Cooke aga ei kiirustanud, ehkki asutas siin kinnisvara ja metsanduse suunitlusega

firma juba 2004. aastal. Esimeste metsamaade soetamiseni jõudis ta alles 2008.

COOKE’I METSAVARA haldav **Toomas Kams** iseloomustab britti äärmiselt tagasihoidliku, vaoshoitud ja märkamatu inimesena, kellel on sügav loodushuvi. “Oleme käinud mitmeid kinnistuid vaatamas, ta tunneb hästi taimi ja linde.”

Kõige huvitavam Cooke’i puhul ongi tema väidetav kirg looduse vastu. Ta on “pühendunud linnuvaatleja”, kellele ei valmista raskesti kusagil Võru metsas laulurästas või suur-kirjurähn tema soolo või kõhualuse järgi ära tunda.

Praegu kuulub Cooke’i firmale Metsatalu umbes 1300 hektarit metsa, millest lõviosa soetas ta lähiminekis suurte portsudena. 2012. aastal näiteks 670 hektarit. Diskreetselt. Metsataluga kaupa teinud **Siim Markus** tunnustab, et pole Cooke’i oma ihusillega näinud ega tea sellist nimegi.

Cooke’i “sügav loodushuvi” langeb aga hoopis uude valgusesse, kui avastame, et mehel on märkimisväärne (15–20 miljonit naela väärt) osalus Londoni ja Kanada börsidel noteeritud firmas Anglo Pacific Group, mis investeerib söe-, rauamaagi-, kroomi-, kulla- ja isegi uraanikaevandustesse Austraalias, Brasiilias, Euroopas, Kanadas, USAs jm. 2012. aasta lõpust kuulub Cooke ka firma juhatusse.

Tallinna atraktiivseid arenduskrunte on Eva Kams Cooke’ile sõelunud alates 2006. aastast. Härrat huvitab eelkõige mereäärne ala ja vähe-malt hektarisuurune tükki (Kopli liinid laiuvad 17 hektaril). Eesmärk on maa omandada.

KENTSAKAL MOEL esitletakse Cooke’i Eestis juba kui Kopli liinide ostjat. Tegelikult on asi ostust veel väga kaugel. Läbirääkimised linnaga alles algavad. Linn ootab investorilt märtsi lõpuks konkreetset ehituskava, mis peab läbima veel kaks “voorut”. Heal juhul lüüakse käed jaanipäevaks.

Meenutagem, et peaaegu kindel Kopli liinide ostja oli omal ajal ka äriimees **Endel Siff** (toona pakuti hoones-tusõigust), kes aga linnaga tülli läks. Linn arvas, et Siff hüppab lihtsalt ära, Siff aga haistis linnaisade kokkumängu võimupartei suursponsori **Oliver Kruudaga**.

Täna elab Siff Cooke’ile igati kaasa, öeldes, et “tema loogika on õige”: Kopli on Põhja-Tallinnas suurima arengupotentsiaaliga linnaosa, aga liinidel võtab kõik aega. Investeeringuks on hinnatud 100 miljonit eurot ja ajaramiks kümme aastat.

Liinide uusasukad saavad oma laulupeo?

- Lisaks linnulaulule näib Paul Cooke lugu pidavat ka Eesti rahva laulutraditsioonist.
- Laupäevases intervjuus Tallinna TV-le pakkus ta välja, et kuna eestlased on laulurahvas, võiks Kopli liinidel tulevikus ehk laulupidusid korraldada.
- Eva Kams täpsustab, et jutt käis tõepoolest ideest püstitada uuenevasse asumisse oma väike laululava, mis inimesi kokku meelitaks.
- Aga see oli tegelikult Kamsi kui lauluinimese, endise muusikaõpetaja ja segakoori dirigendi uitmõte, millest äriimees kohe tuld võttis.

NII NAD TEGIDKI MEIST PENSIONILAMBAD: Valik pankade pensionireklaamidest. Ülal vasakul Genka, temal all Alev Ström, keskel Gunnar Graps ning paremal Hansapanga õnnest pakatavad pensionärid, sh pensionäri kehtastanud tippsuusataja Andrus Veerpalu.

Sõlmi 3. pensionisammas Hansapangas ja naudi pensioni laias maailmas. Täiega.

Pension on mõnus ja kiht aeg. Saab iseenda jaoks olla. Saab mööda maailma ringi reisida ja võib-olla isegi reisimuljeid kirja panna. See on võimalus kohtuda uute põnevate inimestega. Kogeda uut ja huvitavat, nautida elu.

Jah, pension on ilus aeg. Aga ainult siis, kui hakkad seda kujundama juba täna. Hansa Pension pakub sulle erinevaid võimalusi alates garanteeritud intressimääraga pensionikindlustusest kuni 100% aktsiadesse investeeriva pensionifondini välja. Või edale sobilik tee, kuidas pensionipõlvest muretu elamuste kogumise aeg teha. www.hansa.ee/pension, tel 6 310 310

Hansa Pension
Ole selline nagu tahad. Elu lõpuni.

Pensioni 3. tooted mär... eriti soodsa

vees

www.hansa.ee/pe

Eestlased unistavad liiga suurtest pensio

Üheksa inimest kümnest kaotab pensionile minnes suure osa oma sissetulekust, kuid nad ei tea või siis ei usu seda.

Sulev Vedler

sulev.vedler@ekspress.ee

“Osa kuulajatest hakkas minu jutu peale nutma. Usk teise sambasse on nõrk ja ootused valed.”

Nende sõnadega võttis üks pankur kokku oma esinemise kolleegidele.

Ta rääkis ausalt, milliseks kujuneb

nende tulevane pensionipõlv. Ka minul hakkas tema mõttekäiku kuulata kõhe.

Valisin aastaid tagasi oma fondiks Swedbanki K3 – “selle õige äkilise”, nagu kiitis rokkstaar **Gunnar Graps**. Praegu on turul veelgi agressiivsemaid ja suurema tootlusega fonde, kuid ma pole enda oma vahetama tikkunud.

Tolleaegsed reklaamid maalisid klantspilte elust pensionärina. Mul on hästi meele üks Hansapanga oma, mis kujutas Eesti pensionäre siinse talvekülma ajal lõunamere rannal peesitamas. “Oo, ilm on siin fantastiline!” õhkas hallipäine proua enne lainetesse sukeldumist. “Ole selline nagu tahad. Elu lõpuni,” meelitas pank.

Nooremalt seltskonda tõmbasid hiphopparid. “Jou, krae, ma räägin sinuga!” räppis **Genka** pangatöötajale, keda teleklipis kehtastas tema isa. “Anna seibi, anna seibi!”

Isa vastas: “Vaatame siis koos, mis teile meie repertuaarist peaks sobima.”

Ühispank panustas Kreisiraadiost tuntud Alev Strömile. “Täna ma räägin teile, kes on penssjoonilammas,” selgitas põlluserval seisev Ström rootsipärase aktsendiga venitatud eesti keeles. “Penssjoonilammas on näiteks minu naaber Svensson, kel pole Ühispanga teist penssjoonisammast. Ühispanga penssjoonisammas, selle fondid, kasvavad nagu Kalevipoeg!”

“Magus pension Ühispankast!” töötas reklaam.

KÕIK NEED LÄIKPILDID jõukusest pakatava tuleviku kohta pole Eesti rahva kollektiivsest ajast kuhugi kadunud.

Ma ei aja jama – mu väide on uuringuga tõestatud.

Swedbanki Erasikute Rahaasjade Teabekeskuse mullu suvel tellitud

küsitlus näitas, et elanike hinnangul võiks igakuine pension moodustada keskmiselt 74 protsenti palgast.

Iga teine inimene ootabki, et tema pension on tulevikus üle poole viimastest kuupalgast. Kaks protsenti arvab, et pension võib kujuneda isegi palgast suuremaks. Need “blondiinid” usuvad, et elu ongi ilus.

Reaalsus kujuneb märksa karmimaks.

Pole mingit mõtet loota, et tulevikus vormuvad pensionid kobedamateks kui praegu. Täna saavad pensionärid kätte umbes 34 protsenti keskmisest brutopalgast. Peaaegu kogu see raha tuleb riikliku pensioni ehk esimese samba arvelt.

Praxise teadur **Andres Võrk** prognoosib, et 40 aasta pärast moodustab riigipension aga vaid 21 protsenti palgast. Koos teise sambaga saaksid pensionärid kätte 37 protsenti palgast. Ehk

samba
tsis
lt!

Maailma parim stiil

suusatamises.

Tulevikus. Hansa pensionärina.

Hansa Pension

REPROD

nidest

tuleviku pensionär ei ela paremini kui praegune.

Nii nutust saatust (pension moodustab alla poole palgast) oskas suvisel küsitlusel oodata vaid iga seitsmes inimene.

KOOLIPOISINA VAPUSTAS mind mängufilm "Legend Narayamast". See räägib elust XIX sajandi Jaapani külas. Kohaliku tava kohaselt tassisid elanikud 70aastaseks saanud sugulase kõrge mäe otsa ja jätsid ta sinna maha, kus too õnnetu külma, janu või nälja tõttu suri. Sel juhul ei jäänud eakad ja abitud ülejäänud külarahva kaela peale.

Ma ei saanud aru, miks elu tollal nii julm oli. Siis ma ei teadnud veel, et tänapäevane pensionisüsteem on küllaltki uus. Selle võttis alles 1889. aastal kasutusele Saksa kantsler **Otto von Bismarck**. Isegi vesivoodi, külmkapp ja PVC on vanemad leiutised. Toorkord said inimesed pensionile minna 70aastaselt. Keskmine eluiga oli aga vaid 45 aastat ehk tõenäosus "pinssi" saada jõhkralt napp.

Praegu saavad Eestis vanaduspensionile jääda 63aastased inimesed. Edaspidi tõuseb pensioniga küll 65 aastani, kuid olukord on märksa etem kui Bismarcki-aegsel Saksamaal. Pensioniikka jõudes elavad tänapäeva mehed keskmiselt veel 16 aastat ja naised üle 21 aasta, tulevikus tõenäoliselt kauemgi.

Koormus maksumaksjatele muutub aga üha rängemaks. Bismarcki ajal pidas iga pensionäri üleval 100 inimest, praeguses Eestis peaaegu 4, kuid 2050. aastal vaid 2,4. Need arvud tulevad ÜRO andmetest. On ka teistsuguseid rehkendusi, mis ütlevad, et seis on veelgi kehvem, juba praegu peab ühte pensionäri üleval vaid kaks maksumaksjat.

Seetõttu kahanebki ühiskonna võime pensione maksta ning kõik need, kes soovivad paremat elu pensionärina, peavad koguma raha kolmandasse sambasse (vabatahtlikud fondid) või muul moel kõrvale panema.

SÄÄSTMISE VALLAS ON SEIS KIRJU. Eesti perede hoiused pankades on küll suuremad kui eales varem, kuid samas peaks 30 protsenti inimestest töö kaotamisel juba esimesel kuul laenu võtma.

Praxise värskeim uuring "Säästmisega seotud käitumuslikud aspektid ja eestlaste säästmiskäitumise mõjutamise võimalused" ütleb, et pensionikogumise juures on inimesel olemas väga selge "piits" (kui pensionieas on raha vähe) ja "präänik" (lisatulud tulevikus). Nii on see vähemalt teoreetiliselt. Praktiliselt jätab tuleviku "piits" või "präänik" inimesed tihti külmaks. "Mõjusaim viimase aja avaliku elu diskussioon, mis on seotud säästmisega, on kahtlemata olnud **Andrei Hvostovi** värvikas kirjeldus voodihaigete hool-

damisest, mis on loodetavasti pannud nii mõnegi inimese rohkem säästma, kuid enamuse mõtlevad ikka, et nendega seda ei juhtu või kui juhtub, siis kauges tulevikus," seisab Praxise uuringus.

"Pensionile hakatakse tõsisemalt mõtlema ja ootustele vastavalt tegutsema natuke liiga hilja," ütleb ka rahandusministeeriumis pensioniteemaga tegelev nõunik **Kertu Fedotov**.

Kolmanda pensionisambaga liitunute arv kasvas kiiresti 2008. aastani, jõudes 135 000 inimeseni. Viis aastat hiljem oli neid järel vaid 124 000, kusjuures peaaegu iga neljas konto oli tühi.

"Kolmanda samba tappis ära masu," tõdeb Riigikogu liige **Eiki Nestor**, kes oli kunagise pensionireformi üks juhte. "Kolmandast sambast saab raha välja võtta ja paljud võtsidki, kui neil masu ajal tööd ei olnud. Pole mingit lootust, et inimesed hakkavad sinna rohkem raha panema. Kes ära läks, see uuesti endale sammast tegema ei hakka."

Nestor propageerib ideed, et Eestis võiks laiemalt kasutada tööandja pensione, mis on väga populaarsed näiteks Saksamaal. Sel juhul ei tee sissemakseid vabatahtlikku fondi mitte inimene, vaid tema tööandja.

RIIGIPENSIONIL ON SEE HEA KÜLG, et teda indekseeritakse ehk ta võtab arvesse tarbijahindade kasvu. Pensionifondidesse kogutul puudub kaitse inflatsiooni vastu.

Minu fondi K3 viimase aasta tootlus oli 2,45 protsenti ehk väiksem kui hinnatõus (2,9 protsenti Eesti Panga viimatiste andmete kohaselt).

Kas ma olin kaotaja? Reaaltootlust vaadates küll. Kuid arvestades, et minu palgast läks fondi kaks protsenti ja riik pani sinna juurde neli (praegu on suhe isegi 3 : 6), ma end luuseriks ei pea.

Hansapanga kunagises reklaamis osalenud Genka kuulub realistide sekka – ta usub, et saab tulevikus kätte umbes 30 protsenti palgast. "Ainult selle peale ma lootma ei jää!"

Reklaamiga jäi Genka rahule: klipp oli hea kvaliteediga ja pank kinkis kudedele tema singli. "Kujuta ette, milline kogus see oli! Maksid ilusasti. See oli väga suur rahaline võit meile, kindlasti võit ka pangale."

Kadunud Gunnar Graps ei unistanud elust pensionärina. "Sellest ei olnud kunagi juttu," ütleb tema poeg **Jan Graps**. "Vahepeal tegi ta küll kuhugi sissemakseid, aga tal polnud kindlaid sissetulekuid." Reklaamis esinemise eest saadud 15 000 krooni kohta kurtis rokkstaar sõpradele, et teda lollitati ja kasutati ära. Avalikult ütles aga, et tal õnnestus võlgadest lahti saada ning osta külmkapp ja pesumasin. Tüüpiline Eesti värk.

Kas pension võib ka väheneda?

Rahandustegelased on kuluaarides arutanud varianti, et pensioniraha koguks fondide kaudu kokku erasektor, kuid väljamakseid korraldaks riik. Sel puhul ei taotleks väljamaksete süsteem kasumit ja kulud oleksid mõnevõrra väiksemad.

Võimalik, et sel juhul võetaks kasutusele riiklikult arvatav oodatava eluea pikkus. Praegu on igal seltsil oma nn suremustabel. Need pole avalikud.

Suremustabel on äärmiselt oluline: mida lühemaks hindab selts pensionäri tõenäolist eluiga, seda suuremat igakuist pensioni ta saama hakkab. "See on pensionilepingut sõlmides kõige olulisem näitaja," toonitab **Eiki Nestor**. "On väga suur vahe, kas sinu pensionivara jagatakse 15 või 20 aasta peale."

Indrek Holst SEBst pole temaga nõus: "Tariifis pakutud intress omab reaalses elus suuremat kaalu. Tarbijat huvitab hind, ta lihtsalt võrdleb, kes maksab suuremat pensioni."

Riiklik "suremustabel" muutuks aga igal aastal vastavalt tegelikele arvutustulemustele. Kuid ka erasektor on huvitatud suremustabeli ümberarvutamise võimalusest.

See tähendaks, et igakuised pensionisummad võiksid ajas nii kasvada kui ka kaheneda. Praegu võivad pensionid Eestis üksnes kasvada, kahanevad pole lubatud.

Rootsis seevastu arvutatakse loodetavat eluiga tihti ringi ja seetõttu on inimesed ka pensionisummade kõikumisega harjunud.

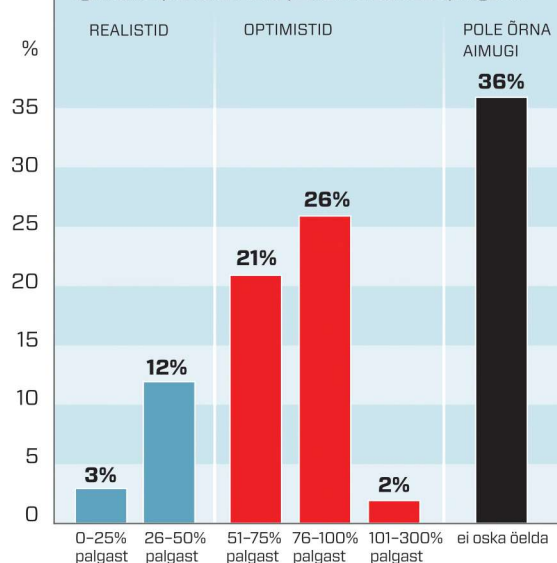
Kuluaarides on liikunud ka idee, et eluearisk (võimalus, et inimene elab kauem, kui suremustabel ette näeb) jääb pensionäride või riigi kanda. Seda riski saaks maandada näiteks riikliku tagatisfondi loomisega. Fondi panustaksid küll kõik pensionärid, kuid raha saaksid sealt üksnes inimesed, kes elavad kauem ja vajavad seega ka kauem väljamakseid.

Ideel on aga ka vastuargumente: näiteks lubaks tagatisfondi loomine teenuse pakkuja vastutustundetumalt käituda (keegi teine kannab riske) ja anda välja lubadusi, mille eest ta lõpuni ei vastuta.

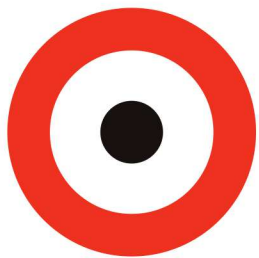
Sulev Vedler

Elu ongi ilus!

Vastused küsimusele "kui suur peaks olema igakuine pension teie pensionieelsest palgast?"

Allikas: Elanike pensioniteemaline küsitlus. Swedbanki Erasisikute Teabeasjade Keskus. Juuni 2013.

KLICK

SINU DIGIPOOD

LADU TÜHJAKS

teeme ruumi uuele kaubale

Neljatuumaline jõudlus ja äriklassi kindel kvaliteet!

HP ProBook 455 G1 SE puhul on tegu äriklassi sülearvutiga, mis tähendab parimat kvaliteeti, turvalisust ja esmaklassilist jõudlust. Uus HP ProBook on kvaliteetses korpuses, mis kaitseb tundlikke komponente, tagab kerge kaalu ja hea jahutuse. HP ProBook 455 seeria on läbinud tervelt 115 000 tundi erinevaid teste ja uuringuid, et tagada maksimaalne vastupidavus igas olukorras.

Enneolematult võimas aku!

Selles spetsiaalselt KLICKi jaoks toodetud ProBook 455 G1 SE mudelis on tervelt 9 elemendiline aku (8100mAh), mis lubab ühe laadimiskorraga töötada koguni **14 tundi ja 45 minutit järjest**. Seega võite oma laadija koju jätta ja arvutit kauem murelt kasutada.

HP ProBook 455 G1 SE

ekraan	AMD	Windows	mälu	kõvaketas	kaal	aku tööaeg
15.6"	Quad-Core	8	4GB	500GB	2,4kg	14:45
	A8-4500M			7200rpm		

- mittepeegelduva pinnaga ekraan • pritsmekindel klaviatuur • sõrmejäljelugeja
- kõvaketta kaitse süsteem 3D DriveGuard • 20% kiirem kõvaketas
- kuni 2036 MB AMD Radeon HD 7640G • DVD-kirjutaja
- WiFi • Bluetooth 4.0 • 2xUSB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI • VGA

»»» vaata lisaks: KLICK.ee/probook

-33%

kuumakse alates
13.33

hind 499.-
tavahind 749.-

Hea valik koduseks internetiarvutiks!

ASUS X551CA-SX029H

- ASUS Super Hybrid Engine II tagab üllikire käivituse
- suurepärase värvidega LED ekraan
- Intel HD graafika • SonicMaster helisüsteem
- DVD-kirjutaja • WiFi • USB3.0 • USB2.0 • HDMI • VGA

-26%

kuumakse alates
9.98
hind 369.-
tavahind 499.-

Kindel valik! Müügihiit!

PEEGELKAAMERA

Canon EOS 600D
+ 18-55mm IS II

-51%

kuumakse alates
12.81
hind 479.-
tavahind 988.-

- 18 MP • FullHD video
- ISO tundlikkus kuni 12800 hämaras pildistamiseks
- 3" (7.7cm), 1040kp pööratav ekraan
- 63 alaga iFCL säreimootmissüsteem • juhtmevaba valgus juhtimine

Uskumatu hinnaga kvaliteetne
LED LCD teler!

-37%

kuumakse alates
6.12
hind 219.-
tavahind 349.-

Parima hinnaga nutitefon!

NUTITEFON

Samsung Galaxy Star

LUKU-VABA -25%

59.-
tavahind 79

OS.	protsessor	mälu
Android 4.1.2	Cortex A5 1.2GHz	4GB
ekraan 3"	kõne-/ootaeg 14/320 tundi	kaal 100,5g

Erakordne telefon, erakordne hind!

NUTITEFON

Motorola Moto G

LUKU-VABA

8GB 16GB
kuumakse alates
5.60 **6.89**
hind 199.- hind 249.-

OS.	protsessor	ekraan	kõne-/ootaeg	kaal
Android 4.4	Quad-Core 1.2GHz	4.5" 720x1280	14/336 tundi	143g

Ülivõimas tolmu- ja veekindel nutitefon!

NUTITEFON

Sony Xperia Z

LUKU-VABA -44%

kuumakse alates
10.75
hind 399.-
tavahind 719.-

OS.	protsessor	mälu	ekraan	kõne-/ootaeg	kaal
Android 4.1	Quad-Core 1.5GHz	16GB	5" 1080x1920	11/550 tundi	146g

Kvaliteetne tahvelarvuti nüüd eriti hea hinnaga!

TAHVELARVUTI

Lenovo 7"

IdeaTab A1000L

-37%

99.-
tavahind 159.-

OS.	protsessor	mälu
Android 4.2	Dual Core 1.2GHz	8GB
ekraan 7"	aku kestvus 7 tundi	kaal 340g

Kaasaskantav multimeedium hindamatute hetkede jaoks!

TAHVELARVUTI

Samsung Galaxy Tab 3

kuumakse alates
8.18
hind 299.-
tavahind 399.-

Saadaval ka 3G mudel hinnaga **359.-**

OS.	protsessor	mälu
Android 4.2.2	Intel Atom Z2560	16GB
ekraan 10,1"	aku kestvus 10 tundi	kaal 510g

Mõnused kohvihommikud vaikse espressomasinaga!

ESPRESSOMASIN

Siemens EQ.5 macchiato

Kingituseks kvaliteetsed Lavazza espressoad!

-31%
kuumakse alates
13.33
hind 499.-
tavahind 725.-

- LCD ekraan mugavaks kasutamiseks
- kiire esmane kohv - 30 sekundit
- veepumba võimsus 15 bar
- veepaagi maht 1,7 liitrit
- aromaPressure filtreerimissüsteem
- vaikne keraamiline veski
- reguleeritav kangus: 6 astet
- reguleeritav temperatuur: 3 astet
- automaatne piimavahustaja
- katklavi eemaldus

www.klick.ee

osta kodust lahkumata

Tähelepanu: Järelmaks on finantskohustus.

Enne järelmaksu lepingu sõlmimist tutvuge vastava teenuse tingimustega ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga. UNO järelmaksu pakkuja on Kaupmehe Järelmaks OÜ. Krediidi kulukuse määr on 24.63% aastas järgmistel näidistingimustel: järelmaksu summa 500€, intressiga 10.9%, tagastamise tähtaeg 3 aastat, lepingutasu 18.5€.

Arvutus on ligikaudne ning võib erineda Teile pakutavatest tingimustest. Soovitame tutvuda järelmaksu info aadressil www.klick.ee/jarelmaks.

TALLINN: Viru Keskus ☎ 66681160 | ✉ viru@klick.ee; Kristiine Kaubanduskeskus ☎ 66681116 | ✉ kristiine@klick.ee; Rocca Al Mare Kaubanduskeskus ☎ 66681155 | ✉ rocca@klick.ee; Ülemiste Kaubanduskeskus ☎ 66681159 | ✉ ulemiste@klick.ee; Järve Kaubanduskeskus ☎ 66681154 | ✉ jarve@klick.ee; Lasnamäe Centrum ☎ 66681128 | ✉ mustakivi@klick.ee; Mustika Keskus ☎ 66681151 | ✉ mustika@klick.ee; TARTU: Tasku keskus ☎ 666 8163 | ✉ tasku@klick.ee; Lõunakeskus ☎ 66681153 | ✉ lounakeskus@klick.ee; Kaubanduskeskus Eeden ☎ 66681164 | ✉ eeden@klick.ee; PÄRNU: Kaubamajakas ☎ 66681152 | ✉ parnu.papiniidu@klick.ee; VILJANDI: Viljandi Centrum ☎ 66681166 | ✉ viljandi@klick.ee; JÕHVI: Kaubanduskeskus Tsentraal ☎ 66681168 | ✉ johvi@klick.ee; RAKVERE: Põhjakeskus ☎ 66681177 | ✉ rakvere.pohjakeskus@klick.ee; VALGA: Valga Maxima ☎ 66681121 | ✉ valga@klick.ee; PAIDE: Ringtee 2 ☎ 66681124 | ✉ paide@klick.ee; KURESSAARE: Auriga Keskus ☎ 66681117 | ✉ kuressaare@klick.ee; VÕRU: Kagukeskus ☎ 66681173 | ✉ voru@klick.ee; RAPLA: Rappeli Keskus ☎ 66681174 | ✉ rapla@klick.ee.

Riskantne äri: pensionide väljamaksmine

Pensionide väljamaksmine on nii ohtlik, et sellega tegeleb vaid kolm ettevõtet.

Rahandusministeerium lubab reeglid üle vaadata.

Eesti rahvas jälgib teraselt pensionifonde, kuhu inimesed koguvad sääste pikalt, mõnel juhul isegi ligi 50 aastat. Tähelepanuta on jäänud aga viis, kuidas kogumispensione välja makstakse. “Meie sellega ei tegelenudki, sellekohane seadus võeti vastu hiljem,” meenutab saajandi alguses toimunud pensionireformi üks eestvedajaid **Eiki Nestor**. “Väljamaksete osas tollal debatte ei peetud.”

Süsteem on loodud nii, et tulevikus käib valdav osa väljamaksmisest kindlustusseltside kaudu. Pensionile jäädes sõlmib inimene seltsiga lepingu ja annab talle üle fondi kogunenud vara.

Seltside roll muutub seega väga oluliseks, sest nad hoolitsevad inimeste pensionivara eest pensionile minekust saadik kuni surmani ehk 15–20 aastat, vahel kauemgi.

Erinevalt fondidest pole aga seltsidel tahtmist pensionäride varanatukest võimalikult hästi kasvatada. Kehtivad reeglid ei luba neil eriti riskida, mis toob kaasa napi, aga võimalik, et kohati isegi negatiivse tootluse.

“Täna võime riskidega mängimist veel lubada, sest kliente on väljamakse faasis vähe ning tänu muudele tuludele ei tapa see veel meid. Kuid tulevikus saab korraga pensioni 300 000 inimest,” ütleb SEB Elu- ja Pensioni-kindlustuse juhatuse esimees **Indrek Holst**.

RISKIDE TÖTTU ON KONKURENTS selles bisnises ootamatult väike. Eestis tegutseb 23 teise samba fondi, kuid pensionilepinguid sõlmivad vaid kolm ettevõtet: SEB, Ergo

ja Compensa. Ülejäänud firmad, sealhulgas suurim fondivalitseja Swedbank, peavad pensionide väljamaksmist liiga riskantseks. Võimalus kasumit teenida on väike, oht kõrbeda märkimisväärselt suur.

Kindlustusseltside Liit on juba tükk aega teinud lobi reeglite muutmiseks. Rahandusministeerium lubab neid lõpuks kuulda võtta. “Meil on plaanis tänavu üle vaadata teise samba väljamaksete regulatsioon ja praktika,” ütleb nõunik **Kertu Fedotov**. “Vaatame kindlasti ka pensionilepingu vahetamise tingimusi.”

Finantsistid pole rahul seadusepügalaga, mis käsib seltsidel jaotada klientide vahel poole pensionivara investeerimise pealt teenitud kasumist. See kasumiosa läheb pensionide suurendamiseks. Seltsid pole kasumi ja gamise vastu, neid häirib selle jagamise viis.

RISK PEITUB SELLES, et kasumi jaotamist vaadeldakse vaid ühe aasta kaupa. See muudab seltsid haavatavaks kriiside puhul, kui väärtpaberite hinnad kukuvad kõvasti (nagu meil masu ajal). Kahjumi peavad kindlustusseltsid loomulikult enda kanda võtma. Ükski kriis ega vara väärtuse langus ei vabasta seltsi kohustusest maksta pensionäriale kokkulepitud igakuist pensioni.

Väärtpaberite hinnad ei taastu enamasti nii kiiresti, nagu need langesid, ehk ei kata kohe kriisiaegset kahju. Sageli võtab taastumine aastaid. Näiteks Tallinna börsi kõrghetk (1043 punkti) oli veebruaris 2007 – veel praegu liigub indeks veerandi võrra madalamal tasemel. Seda hoolimata asjaolust, et börsihinnad kerkisid kenasti aastatel 2009, 2010, 2012 ja 2013. Seega on vägagi reaalne olukord, kus seltsid on kriisi tõttu miinuses, kuid aasta-aastalt võttes on nad kasumit teeninud ja peavad poole sellest klientidele jagama!

Pension polegi alati päritav

- Terve Eesti teab, et pensionivara saab pärida.
- See ongi nii, aga vaid senikaua, kui säästus on pensionifondi käes.
- Kui pensioni väljamaksmine on alanud, siis enam seda pärida ei saa.
- Küll aga pakuvad kindlustusseltsid nn garantiiajaga lepinguid. Kui pensionär sureb enne garantiiaja lõppu, maksab selts pensioni edasi tema poolt määratud soodustatud isikule (näiteks abikaasale).
- Selline maksmine kestab ainult garantiiaja lõpuni.
- Lisaks on tegemist tasulise teenusega ehk garantii tõttu väheneb väljamakstav summa.

Selline oht võib kaasa tuua mitte ainult üksikute seltside pankrotid, vaid anda hoo bi tervele ühiskonnale. Kui teise samba väljamaksed lakkaksid, peaks riik hätta jäänud eakaid päästma maksumaksja rahaga.

Seltsid ei otsi kahjude vältimiseks tulusaid investeeringuid, vaid võimalikult likviidseid (ehk kiiresti maha müüdavaid) ja väikese riskiga investeeringuid. Kasumi asemel orienteeruvad seltsid vara säilitamisele. Ehk

pensionivara tootlus võib langeda nulli või isegi alla selle. Seltsid pakuvad, et kasumijao- tamise riski saab maandada lihtsa nõksuga – kasumi arvutamise periood peaks olema pikem kui üks aasta. See aitaks vältida turgude kiirest kõikumisest tekkivat riski.

TEISEKS NÄEB SEADUS ETTE, et inimene võib kindlustusseltse vahetada samamoodi nagu pensionifonde. Tõsi küll, seltse saab vahetada harvemini, kord iga kolme aasta järel.

“Kindlustusseltsi vahetamise lubamine pensioni väljamaksete faasis ei ole praktikas tavapärane,” tunnistab Kertu Fedotov ministeeriumist. “Reeglina pole eluaegseid annuiteetlepinguid, nagu pensionilepingud, pärast väljamaksete algust enam võimalik vahetada.

Kuid peame vahetamise võimalust teises sambas siiski õigustatuks. Pensionilepingu vahetamise tingimuste kehtestamisel on lähitud põhimõttest, et vahetamine ka praktikas võimalik oleks ja ei jääks üksnes võimaluseks paberil.”

Pensionivara liigub ühest seltsist teise väärtusega, mis oli lepingu sõlmimise hetkel, või turuväärtusega (selts investeerib vara edasi, selle väärtus võib ajas kasvada või kaheneda). Kuid igal juhul tuleb kasutada varianti, mis annab pensionäriale kaasa suurema summa.

Ent see loob võimaluse, et osa inimesi hakkab teise samba varaga turul spekulereerima, viies oma pensioni ühest seltsist teise ja jättes kahjumi endise seltsi kanda. Süsteem muutub ebakindlaks ja võib seltsidele potentsiaalselt üsna suurt kahjumit tekitada.

Spekuleerimisvõimalust aitaks vältida nõue, et ühest seltsist teise liikudes tuleb võtta aluseks lepingu turuväärtus.

Sulev Vedler

KOMMERTSTEKST

XXII taliolümpiamängude ametlik edastaja

Eestlased saavad vaadata taliolümpiamängude kõiki ülekandeid HD-pildis

Eestlastel avaneb esimest korda võimalus nautida olümpiamängude kõiki teleülekandeid HD-pildis. Sotši 2014. aasta taliolümpiamängude ametlik edastaja Viasat kannab olümpiamängud üle täies mahus.

Viasat on oma klientidele loonud seitse täiendavat Viasat Xtra (Viasat OS) HD-kanalit Sotši 2014. aasta taliolümpiamängude edastamiseks – kuus kanalit spordiülekanneteks ja ööpäevaringse olümpiaaudiste kanali. 6.–23. veebruarini toimuvalt taliolümpialt jõuab nende kanalite vahendusel vaatajateni üle 1200 tunni HD-pildis ülekandeid, sealhulgas muljetavaldav ava- ja lõputseremoonia.

Parim HD-kogemus

Maailma juhtiva satelliitsideoperaatori SES-i äriarenduse osakonna juhataja Benny Norlingi sõnul on satelliit-TV HD-kvaliteedi tagamiseks parim TV-platvorm. Tänu headele tehnilistele omadustele on see HD-pildi edastamiseks digitaaltelevisioonist (IPTV) palju kindlam.

„Kui vaatate kodus IPTV vahendusel HD-kanalit ja otsustate samal ajal interneti minna või võrgu muid funktsioone kasutada, tuleb signaali jagada. See halvendab paratamatult pildi kvaliteeti. Satelliitsignaali need piirangud ei puuduta,” lausub SES-i esindaja Benny Norling.

Eestlased hakkavad HD-d omaks võtma

SES korraldas 2013. aasta novembris Eestis HD-teemalise küsitluse. Selle tulemused näitavad, et HD muutub Eestis üha menukamaks: üle veerandi (28%) vastajatest väitis, et vaatavad kõrgresolutsioonis televisiooni (HDTV) sagedamini kui kaks aastat tagasi.

Alla poole (48%) riigi elanikkonnast mäletab, et on kunagi HDTV-d vaadanud, ning kolmandik elanikkonnast soovib HDTV-d vaadata. SES-i küsitluse järgi on 43% majapidamistest HDTV vaatamiseks sobiv teler juba olemas. Enamik inimesi soovib paremat pildikvaliteeti.

„Eestlased soovivad nautida kõrgresolutsioonis televisiooni ja meie ettevõtte kui tasuliste telekanalite operaator on valmis seda pakkuma. Tahame aidata eestlastel enda jaoks HD-maailma avastada ning oleme seega tulnud välja eripakkumisega,” lausub Viasat Eesti müügidirektor Erik Heinsaar.

Enneolematult hea HD-pakkumine

Kui hakkate nüüd Viasati kliendiks, saate HD-vastuvõtja ja HD-kanalite vaatamisõiguse kolmeks kuuks tasuta. Seitse täiendavat HD-kanalit toovad teieni Sotši taliolümpiamängude kõik võistlused ja uudised. Viasat Motor HD vahendusel saate vaadata HD-pildis muidki spordisündmusi ning kuulumad uudised jõuavad teieni Sky News HD kaudu. Lisaks pakume Eestis kõige rikkalikumas valikus HD-dokumentaalkanaleid: Viasat Explorer HD, Viasat History HD, Nat Geo Wild HD ja National Geographic HD.

HD-maailmaga ühinemine on lihtne – tuleb vaid Viasati kliendiks hakata. Hankige lisateavet aadressilt Viasat.ee, helistage numbril 16788 või külastage lähimat Viasati partneri esindust.

JUHTKIRI

Opositsiooniliidri lähetamine

Aastal 2006 käis Reformierakond omapoolsete presidendikandidaatidena välja Toomas Hendrik Ilvese, Laine Randjärve ja Paul-Eerik Rummo. Viis aastat varem, mäletan, käisin isegi Tartu Vanemuises vaatamas Siim Kallase, Märt Raski, Toomas Vilosiuse ja Toomas Savi tuuri mööda Eestit, kus nad pidasid debatte ja lasid inimestel sedelitele märkida, keda tahetakse näha erakonna presidendikandidaadina. Muidugi, niisuguses olukorras võib *show'd* teha. Nüüd, mil asi on tõsine ja erakond peab valima endale uue esimehe, tsirkust ei pakuta, peame ehk leppima moodsa monoteatriga. Produksentide-lavastajate ettevalmistustöödele ja peaosalise *casting'*ule heidab valgust üks tänase Ekspressi lugudest.

Tundub aga, et keegi seda rolli väga ei tahagi, ja see pole lihtsalt eestlaslik tagasihoidlikkus. Kellel on kaugemad sihid geograafiliselt, kes pole veel valmis ja mureseb, et see võib ajaliselt kaugemat ambitsiooni ohustada. Vahest on põhjuseks asjaolu, et suure tõenäosusega ei vali Reformierakond mitte valitsusjuhti, vaid uut opositsiooniliidrit või äärmisel juhul koalitsiooni kõrvalosatäitjat. Koalitsioon võib mõraneda juba Andrus Ansipi määramisega eurovoliniku kohale, välistatud pole isegi stsenaarium, et erakonnal tuleb vastu kaaluks pakkuda peaministri kohta IRLile. Aasta enne parlamendivalimisi on erakond reitinguedetabelis neljandal kohal (huvitava kokkusattumusena täpselt 19% peal, mis tänase metoodika järgi oli Reformierakonna keskmine reiting ka Kallase juhtimise viimasel umbes neljal aastal, mille kohta andmed käepärast). Toompeal moodustavad enamuse poliitikud, kes tahaksid näha, et igipõline valitsuses olia vahepeal opositsioonis istuks.

Ehk siis: kellel on kõige paremad eeldused olla hea opositsioonierakonna juht? Veidi pärast 1995. aasta Riigikogu valimisi, mil Kaja Kallasel ei olnud veel valimisõigust, oli Reform lühiajaliselt opositsioonis. Urmas Paet liitus erakonnaga hiljem. Ainus kandidaat, kel olemas kogemus Reformierakonnast opositsioonis, on Siim Kallas, kes suutis erakonna reitingut tõsta ka koalitsioonis väiksema venna rollis 2003–2005. Olekski ju omamoodi sümboolne, et pärast seda, kui Kallas juhtis erakonda 10 aastat, lasi end siis eurovolinikuks määrata ja andis teatepulga üle Ansipile, oli too erakonna esimees järgmised 10 aastat, lasi end eurovolinikuks määrata ja andis teatepulga tagasi Kallasele. See tuleb mulle kusagilt lähiriikidest kole tuttav ette, aga ka farss on iseenesest hinnatud teatrižanr. Jõudu produktsentidele!

Allar Tankler

Venelased eestlastest ☺

Eestit külastavatele vene turistidele on abiks veebikülg www.lurkmore.ru, mis on omamoodi versioon wikipediast. Musta huumoriga vürtsitatud sait on Venemaal äärmiselt populaarne. Nalja on visatud ka Eesti üle. Üles loetakse hunnik fakte, mille põhjal saab vene inimene otsustada, et on Eestis liiga kaua elanud.

Te olete elanud Eestis liiga kaua, kui...

- ...suurlinnad (elanike arvuga miljon ja rohkem) tekitavad teis kerget paanikat.
- ...fraas "sõita lõunasse ja end päikeses soojendada" tähendab Pärnut.
- ...tunnete mõningat vastumeelsust soomlaste suhtes.
- ...teilt küsitakse, millistele "omadele" hoiate olümpiamängudel pöialt.
- ...te pole juba ammu näinud oma paberpassi ega bussipiletit.
- ...te pole kaua sularaha käes hoidnud.
- ...te ei mäleta, et on olemas ka muud viisid maksmiseks kui elektroonilised.
- ...peate loomulikuks, et igas riigis ja igal pool on internet.
- ...satute harva Narva linna, see on ju Tallinnast nii kaugel.
- ...kujutate ette, et Tartu ja Tallinna ülikoolid on maailmas suurimad, parimad ja vanimad ning nende vilistlasele on maailmas kõik teed valla.
- ...suvel 16kraadises vees ujumine on normaalne. On ju suvi.
- ...Viru tänaval jalutades taipate, millistest maadest kruisilaevad Tallinnas on.
- ...tunnete eesnime pidi kõiki kolme mustanahalist, kes Eestis elavad.
- ...ei imesta enam selle üle, et inimesed võivad ka kolme võõrkeelt rääkida
- ...mõte sellest, et kuhugi reisimiseks on vaja viisat, kutsus esile hämmelduse.
- ...teate, miks Russalkal (e.k merineitsil) on tiivad, mitte saba.
- ...kiitlute Eesti kõrgeima mäega.
- ...23. juunil ei suuda te vastu panna kiusatusele minna esimese põõsa alla õlut jooma ja liha küpsetama.
- ...Kristina nimega seostub teile Šmigun, mitte Orbakaite või Aguilera.
- ...teie riiete küljes ripub helkur.

ERNITSA MAAILM

SAHINAD JA HÜÜDED

ÄRGE LUURAKE Mitusada õppejõudu ja teadlast üle maailma kirjutasid alla petitsioonile, kus kutsuvad luureagentuure tegema lõppu massilisele lausjälgimisele, austama privaatsust ja põhiõigusi. Eestist on ainsana alla kirjutanud TTÜs ELi õigust õpetav ja Eesti Inimõiguste Keskust juhatav **Kari Käsper**. "Seni pole tehtud piisavalt palju, et lausjälgimise käigus oleks tagatud inimõigused," põhjendas ta.

NOOMITUS PEAMINISTRILT EASi juhi kohalt lahkunud **Taavi Laur** sai peaministrilt asjata noomida. Nimelt küsis **Andrus Ansip** presiskonverentsil, kuidas saab **Rein Kilgi** Werolisse hapukslänud 100 miljoni kroonise laenu andnud pankur nüüd riigi raha EASis juhtida. Kohtudokumentidest, kus advokaat **Talviste** Unicrediti esindajana Kilgi firmade varasid arestib, selgub, et Weroli laenu andis üle Taavi Lauri pea hoopis Unicrediti Müncheni kontor. "Perspektiivsest tööstuslaenust" loodeti tulu, mis laekuks otse Süda-Euroopasse. Taavi Lauril vedas, et ta Weroli ämbrisse ei astunud.

VEEL ÜKS MAAILMALÕPUMES? **Andres Herkeli** uue partei noor eestvedaja **Mario Laas** tundub olevat **Alar Tammingu** ja kulla usku. "Kui sa pilvelõhkuja katuselt alla hüppad, siis võib paar meetrit enne maapinda tunduda, et kõik on korras. Aga kohe on kõik lõppenud," ütles Laas Postimehele. Ta nentis, et peab lugu Tammingu ideedest. Ainult et Tammingu ja tema äripartneri **Meelis Atoneni** enustatud rahvusvahelise panganduse krahhi

ning metsik inflatsioon lasevad end kahtlaselt kaua oodata. Maailmalõpp lükkub taas edasi? Ehk oli pilvelõhkuja katus liiga kõrge või maa liiga pehme?

WWW.PIRETAAVA.COM

TALENDID KOJU Endise Playboy modelli **Piret Aava** (pildil) meigikunstniku karjäär USAs läheb tõusvas joones. Eestlanna kodulehelt saab teada, et tema kliendid on olnud sellised kuulsused nagu **Kathleen Turner**, **George Clooney**, **Joaquin Phoenix**, **Richard Branson**. Aava ütles Ekspressile, et meikis Clooneyt ühe reklaami tarvis: "Kuulsused on minu jaoks nagu tavalised inimesed. See, et kõik sinu nime teavad, ei tee sind paremaks ega tähtsamaks."

TELLI INIMRÖÖV Briti mainekas üritustekorraldaja Chillisauce pakub Tallinnas inimrööviteemalist poissmeestepidu. Chilisauce'i kodulehekülje väitel saab tellida kaks "ehtsat" Eesti politseinikku, kes ühe poissmeestest jaoskonda ülekuulamisele toimetab.

SOTŠI ERITEENUS Vene viisakeskuses Tallinnas on avatud eraldi luuk neile, kes tahavad viisat Sotši OMile sõiduks. Eelmisel nädalal istus aga viisaametnik seal jõude, ei mingit järjekorda.

KASPAROVIST SAI TALLINLANE Male eksmaailmameister **Garry Kasparov**, kes teatas oktoobri alguses, et soovib osta korteri Tallinnas, leidis apartemendi vanalinna luksuslikus kortermajas. Ligi sajaruutmeetrise korteri eest küsis müüja 313 000 eurot (hind ilma käibemaksuta).

HIIDLASED TEGID NALJA Hiidlased pidasid Kärklase reedel kultuurihooaja avapidu ja tahtsid natuke nalja teha. Printisid välja endise ja praeguse kultuuriministri papist kujud, mõlemad igati soliidse väljanägemisega. Tahtsid pika punase vaiba lahti rullida ja korraldada peo kui kahe ministri vastuvõtu. Aga viimasel hetkel teatasid plaanist ka ministeeriumile. Ja kujutad sa ette... värske minister keelas nalja ära! Vana tõde, et saarlased naljast aru ei saa, sai järjekordse veenva tõestuse - saarlasest kultuuriministri näitel.

NÄDALA SÕNA

Paarituskarussell

Tuntud ja tunnustatud Ameerika seksuoloogi Ian Kerner'i sõnul põhjustab liiga seiklusrikas vallaliseelu ehk lõppematu paarituskarussellil tiirutamine neuronites tõsise tasakaalutuse. See tähendab, et kõik need tõusud ja langused, purunenud lootused ja eelkõige ärevus pole tulemust sugugi väärt. Kui sul ei tiksu bioloogiline kell, ei oota sind ka paarituskarussell.

Vt ka Lauri Viikna, Tivoli Tuur, Tsirkuse Tuur, elevant Medi, "Lõbus karussell", karukell, "Onu Tik-Taki seiklused", Ameerika mäed, *swinger*'id, panotama, habemega naine, "Bridget Jones'i päevik", "50 halli varjundit", CERNi kiirendi.

guud

MÕNUAINED Teaduslaborid töötavad täie auruga ning häid uudiseid aina tuleb. Nimelt on avastatud, et alkohol ei hävita ajurakke. Ja et kanepi mittepühhoaktiivne komponent kannabidiool aitab hoopiski ennendada alkoholiga maksale tehtavat kahju.

LEGENDAARSED SEKSPOMMID ALUSTAVAD SUVE

16. juunil esineb Saku suurhallis Robert Plant, järgmisel öhtul Tom Jones. Kui keegi - ehk Paul McCartney või Tina Turner? - samuti sel ajal siia esinema tuleks, toimuks suurhallis üks tore vananimeste festival.

IDEEVARGUS!

Disainer Martin Lazarevi ja kompanii arendatud maailma väikseima ID-kaardi lugeja idee pandi kuskil Aasia tööstusdžunglis pihta ja odavam koopia jõudis ka Eestis varem müügile kui meie meeste toode. Ärge ostke odavat piraatkoopiat!

URMAS REINSALU

Keep calm ja ära praali.

bääd

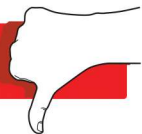

FOTO REUTERS / SCANPIX

teateid elust 11

KANDEV ROLL: Berliinis tehakse viimaseid ettevalmistusi reedel algavaks maailma suurimaks põllumajandus- ja toidumessiks Grüne Woche, kus tänavu on kande roll eestlastel. Eesti peab korraldama avatseremoonia tuhandetele pealtvaatajatele ja sellele järgneva vastuvõtu. Kui lehmadest rääkida, siis läheb Eestil hästi - meie piimalehmade produktiivsus jõudis möödunud aastal ELi liikmesriikide hulgas 8. kohale.

NB! Tähelepanelik lehelugeja! Kui pildistasid midagi uudislikku või naljakat - saada pilt meile! Eesti Ekspressi paberväljaandes avaldatud FLÄSHi saatjale maksame honorari **65 eurot puhtalt kätte**. Pildid palume saata aadressil ekspress@ekspress.ee. Ekspressil on õigus fotot kasutada kõikides ASI Eesti Ajalehed paber- ja digiväljaannetes.

FLÄSH!

Arvutimänguhullus ajas kaitseväge IT-mehe vargile

Kaitseväge sai 2012. aasta lõpus statistikaametilt umbes 80 nn rahvaloendajate HP Probooki ja Lenovo arvutit. Mullu kevadel avastati KV staabi- ja sidepataljonis, et parkümmend neist - kõik olid hoiule antud IT-mees **Ainari** kätte - on kaduma läinud.

Saanud käsu arvutid üle anda, teatas Ainar kõigepealt, et nende akud külmusid talvel katki. Seejärel aga esitas kirjaliku ettekande, et laenas 20 arvutit "võrgupeo" korraldamiseks, kuid pärast pidu need varastati tema autost.

Kui pataljonis tehti kadunud kraami täp-

sustamiseks inventuur ning selgus, et kadunud pole mitte 20 Ainari hoole alla antud arvutit, vaid üle 30, läks mees "lõhki". Ta tunnistas, et oli arvutid ühe-kahekaupa pandimajadesse müünud ja seejuures nii hoogu sattunud, et ei pidanud enam arvetki, palju ta neid maha müüs.

"Põhjus oli minu nõrk iseloom rahaga, lasin selle lihtsalt tuulde. Otsustasin siis arvuteid "laenata" ja hiljem tagasi osta ja tagasi panna," kirjutas Ainar seletuses. "Mida aeg edasi, seda hullemaks läks. Kaotasin mõistuse

ja hakkasin neid põhimõtteliselt iga kuu müüma lootuses, et leian hiljem raha, et tagasi lunastada."

Ainar müüs ligi 500 eurot väärt arvutid keskmiselt 150-200 euroga pandimajapidajatele. Saadud raha eest täiustas Ainar arvutimängu "World of Warcraft" tegelaskuju, maksis üüri ja pidutses.

Detsembris jõustus kohtuotsus, millega Ainarile mõisteti omastamise ja valetamise eest tingimisi vangistus ning mõisteti temalt välja üle 9000 euro suurune tsiviilhagi.

PwC praktiline koolitus 'Raamatupidamise aastaaruanne 2014' 28. jaanuaril 2014 Nordic Hotel Forum konverentsikeskuses

Kuigi uued Raamatupidamise Toimkonna juhendid (RTJid) on kehtinud alates 1. jaanuarist 2013, siis esmane tõsine kokkupuude tekib alles 2013. aastaaruande koostamisel. Uued RTJid ei ole ära kaotanud raamatupidamise traditsioonilisi keerdkohti ega aastaaruande koostamisel tekkivaid raskuseid. Nii kõikidele nendele, kui aasta jooksul üles kerkinud aktuaalsetele maksuteemadele, anname vastused PwC praktilisel koolitusel.

Sisukal koolituspäeval anname põhjaliku näidetega illustreeritud ülevaate kõigest, mida raamatupidajal ja finantsjuhil on vaja 2014. aastaks valmistudes teada.

- **Uus Euroopa Liidu direktiiv ja arengud IFRSis.** Uus ELi direktiiv toob endaga kaasa kardinaalseid muudatusi Eesti ettevõtete raamatupidamisele. Värskem ülevaade uutest raamatupidamise alalistest arengutest ELis ja rahvusvahelistes finantsaruandluse standarditest (IFRS).
- **Uued RTJid.** Praktiliste näidetega abil vaatame läbi kõige olulisema mõjuga muudatused RTJides ning nende mõju 2013. raamatupidamise aastaaruande koostamisele.
- **Raamatupidamise valukohad.** Käime läbi valdkonnad, mis järjepidevalt küsimusi tekitavad, nagu näiteks: kinnisvaratehingute kajastamine, kasutus- ja kapitalirendi lepingute klassifitseerimine; põhivara amortiseerimine, allahindamine ning edasine kajastus; saldeerimine; laenukohustuste lühi- ja pikaajaline klassifitseerimine; kaetava väärtuse testid - mida millega võrrelda; seotud osapooled; info avalikustamine.
- **Raamatupidamise aastaaruande koostamine.** Anname ülevaate, millised on raamatupidaja infovajadused ning tööriistad korrektse raamatupidamise aastaaruande kokku panemiseks.
- **Aktuaalsed maksuteemad 2014.** Toome teieni praktiliste näidetega illustreeritud ülevaate nii maksuseaduste muudatustest kui enamlevinud probleemidest.

Lektoriteks oma ala parimad asjatundjad: **Ago Vilu, Eva Jansen-Diener, Janno Hermanson, Lauri Past, Liis Talpas, Ain Veide.**

Registreerumine telefonil **6141 800** või e-kirjaga koolitus@ee.pwc.com

www.pwc.ee

**Soodushind kuni
24. jaanuarini 169 EUR;
PwC klientidele 149 EUR.**

Hindadele lisandub käibemaks.
Kehtivad erinevad
hinnasoodustused.
Täpsem info www.pwc.ee

2013

Kaja Kallas räägib Reformierakonna volikogus kõiketeadvast poliit tehnoloogist, kes on andnud parteile vildakat nõu

Keda Kaja Kallas silmas peab? Oravad arvavad, et **Rain Rosimannust**.

6. jaanuar 2014

Postimees kirjutab, et Siim ja Kaja Kallase hüüdnimi Reformierakonnas on "Alijevid"

Kellel oli Reformierakonnas motiiv Kallaseid rünnata?

Märts 2014

Reformierakonna üldkogu kinnitab europarlamenti kandidaatide nimekirja

Kes kandidaate:

Andrus Ansip?
Ilmselt ei!
Siim Kallas?
Ilmselt jah!
Urmas Paet?
Ilmselt jah!

10. aprill 2014

Europarlamenti valimiste kandidaatide esitamise viimane kuupäev

Kellest saab Reformierakonna kõige tõsisem konkurent?

Võib-olla **Eerik-Niiles Krossist?** (IRL)

25. mai 2014

Euro-parlamendi valimised

Kes saab enim hääli? Kallas, Paet, Kross, keegi neljas?

1. juuli 2014

Europarlamenti uue koosseisu esimene istung

Kas Siim Kallas läheb europarlamenti? Ilmselt jah!

1. juuli 2014

Euroopa Komisjonis vabaneb transpordivoliniku koht. Eesti valitsus peab nimetama Kallase asemele uue voliniku kandidaadi!

Kelle Eesti uueks volinikuks välja pakub? Ilmselt Andrus Ansipi!

Ansipi dilemma: kas ta tahab tegelikult minna Brüsselisse volinikuks? Või eelistaks jätkata Eesti peaministrina?

FOTOD ANDRES PUTTING, INGMAR MUUSIKUS, ILLUSTRATSIOON AIVAR JUHANSON

Siim presidendiks, Kaja peaministriks?

Kaja Kallas arutleb Ekspressiga Eesti poliitika, isa ja oma tuleviku üle.

Tarmo Vahter
Dannar Leitmaa

kuum@ekspress.ee

Reformierakonna muidu jutukatel liikmetel on viimastel kuudel aja- kirjanikega kohtudes üks kindel tabuteema.

EI TOHI rääkida nimeliselt ühestki võimalikust erakonna uue juhi kandidaadist. Ammugi mitte talle negatiivset fooni luua.

Eelmise nädala Postimees kirjutas, et "erakonna suurimad kombinaatorid on andnud **Kallastele** uue hüüdnime - perekond **Alijevid**".

Võrdlus Aserbaidžaaani võimuperekonnaga mõjub negatiivselt. Erakonna aseesimees **Kaja Kallas** on leppinud, et tema ja ta isa populaarsus tekitab kelleski trotsi.

"Ma lugesin just jõulude ajal raamatut **Michael Ignatieffist**, kes oli Kanada opositsiooniliider," räägib Kaja riigikogus toimunud intervjuu ajal.

"Raamatu üks õppetund oli see, et kui tahetakse kedagi rünnata, siis rünnake tema tugevusi, sest "nõrkused teevad oma töö ise ära".

Kaja ja Siim Kallas on hea meeskond. Tütar ütleb, et kui üks neist ees läheb, siis teine toetab. Seetõttu on ka "Alijevid" rünnak nende tugevuse vastu. "See rünnak oli hästi läbi mõeldud," leiab ta.

Kallas usub teadvat, kes talle selle hüüdnime külge kleebis.

"See on keegi, kes armastab väga poliitikat. Erakonnas pole "Alijevitest" keegi kuulnud."

NOH, KAS TAHATE MIND TAGASI?
Siim Kallas.

Selline rünnak ei oleks tohtinud tulla Kallasele üllatusena. Hiljuti kritiseeris ta erakonna volikogus senist juhtimist, rääkides vigadest, mida on teinud tuntud poliit tehnoloog. Keda ta silmas pidas, seda Kallas ei öelnud. Mitmele kuulajale aga tundus, et ta võis mõelda **Rain Rosimannust**.

Intervjuu käigus selgub, et Kaja viib end töö kõrvalt kurssi poliit tehnoloogia detailidega. Tunnise vestluse käigus toob ta järjest ja järjest näiteid ingliskeelse-

test raamatutest, "mida ma just äsja lugesin". Küll eelmainitud Ignatieff, küll raamat Briti konservatiivide ajaloost või Austraalia poliitikast.

Poliitika- ja majandusringkondades levib kuulujutt, nagu kaaluksid Kallased uue partei loomist.

Kaja lükkab selle ümber. Ta toob näite Inglismaalt.

"Konservatiivid elasid mitmeid skandaale üle. Kunagi ei räägitud uue erakonna moodustamisest. Vahetati juhte ja ideid, kui tulemused kehvad olid," teab Kallas.

"Kui mõtleme Eesti peale, kas me ei ole sealmaal, et maailmavaade on õige, aga äkki peaks lihtsalt muutma ideid, mõtteid ja kas või suhtumist?" küsib ta.

Selgus peaks erakonda jõudma juuni lõpuks. Peaminister **Andrus Ansip** teatas juba kaks aastat tagasi, et tal jookseb viimane peaministriaeg. Mida ta edasi teeb, pole ta tänaseni öelnud.

Võtmepäev on 25. mai, mil toimuvad europarlamenti valimised. Kui Siim Kallas teeb väga hea tulemuse, võiks tema suure tõenäosusega olla järgmine peaminister. Kui ta seda muidugi ise tahab. Muidu avaneb võimalus juba kellelgi teisel, näiteks välisminister **Urmas Paedal**.

Uus juht võtaks erakonnas pingeid maha. Ja pingeid hetkel on. 34 riigikogu koha asemel arvestavad aastaid võimul olnud reformierakondlased järgmistel valimistel vaid 20 kohaga.

Reformikatest riigikogulased ei tea täna sedagi, kellega heade suhete hoidmine võiks tuua hea positsiooni valimisnimekirjas. Seetõttu kiidetakse avalikult kõiki võimalikke kandidaate.

"Liidrist ja tema ideest sõltub ka kohade arv, mida me valimistelt saame," usub Kallas.

36aastaselt Kaja Kallasel jagub ambitsioone hoolimata isa tulevase edust või ebaedust. Kaks korda ministriportfellist loobunud naine ei pea võimatuks oma isa valitsuses minister olemist. Või seda, et presidendina teeks Siim Kallas talle ühel päeval ettepaneku valitsuse moodustamiseks.

"Ma möönan, et Euroopas sellist olukorda pole, aga mis seda keelaks?" küsib Kaja. "Kui ma oleks tundmatu suurus ja isa ütleks, et tal on siin advokaadist tütar ja annaks mulle siis ameti, siis see oleks absurd. Aga ma olen erakonna aseesimees. Olen valimised läbi teinud ja praegu olen ma ikka eraldiseisev üksus."

FOTO ILMAR SAABAS

Juuli 2014

Europarlament kinnitab tõenäoliselt Ansipi transpordivolinikuks Barroso juhitas komisjonis

Kas Ansip saab Kallase asemel ka Euroopa Komisjoni asepresidendiks? See sõltub Barrosost.

Juuli 2014

Ansip lahkub peaministri ametist ja Eesti valitsus astub tagasi.

Kellest saab uus Eesti peaminister? Reformierakond eelistab eurovalimistel edukalt esinenud kandidaati. Aga kas Siim Kallas või Urmas Paet oleks peaministri kohast huvitatud?

Suvi/sügis 2014

Ametisse astub uus valitsus, mida juhib Kallas, Paet, või keegi kolmas

1. november 2014

Barroso juhitud Euroopa Komisjon lahkub ametist

Kes saab uueks Euroopa Komisjoni presidendiks? Sots Martin Schultz, parempoolne Jean-Claude Juncker või keegi kolmas. Ansip jätkab ka uues komisjonis, aga mitte transpordivolinikuna.

Ansipi personaalküsimus

Mille järgi komisjoni uus president volinike vahel portfelle jagab? Ansipi kasuks räägib pikaajaline töö peaministrina. Miinuseks võib olla kuulumine vähemõjukate liberaalide hulka.

1. märts 2015

Riigikogu valimised

Kes on Reformierakonna esinumber?

August 2016

Presidendi-valimised

Kas Siim Kallas võidab presidendivalimised?

Kallase personaalküsimus

1) Kui Reform võitis riigikogu valimised, siis miks peaks teised parteid teda presidendina toetama?
2) Kui Reform kaotas riigikogu valimised, siis kes teda enam presidendiks enam valib?

IRLil on tugev kikk Reformi kiusata

IRLi esimees Urmas Reinsalu üllatas aasta algul teatega, et soovib näha järgmise eurovolinikuna oma partei inimest.

Reformierakond nii magusat kohta käest ei anna. Pigem tuleb Eestisse EuroJackpoti peavõit, kui et Juhan Partsist eurovolinik saab. Vaevalt Reinsalu isegi Partsi šansse usub.

Eurovolinik on viimane oluline poliitiline ametikoht, mida tänane valitsus jagab. Seetõttu on keeruline midagi toetuse eest vastu küsida ja veel raskem seda saada. Aga miks peaks IRL tegema Andrus Ansipi Brüsselisse kolimise kergeks?

Reinsalul on tugev kikk oravaid kiusata. Isegi kui ta ei tea, mida ta peale kiusamise rõõmu sellest saab.

“TÖUSIN TÄNA KELL 3.48”: Kaja Kallas palus vabandust, et ei ole intervjuud andes parimas vormis, sest kaheaastane laps ajas ta öösel üles.

Eestlane hakkab Aafrikas

PÖÖRANE KARJÄÄR Eesti mees **Sean Paavo Krepp** vastutab tehnoloogiagigandi äri eest ühel olulisimal uuel, miljardi tarbijaga turul.

Toivo Tänavsuu

toivo.tanavsuu@ekspress.ee

Ta on muutnud koos **Bill Gatesiga** lihtsate aafriklaste elusid. Lükanud tagasi ahvatleva tööpakkumise **Mark Zuckerbergilt**. Nautinud ekvaatoril (Margarita mäetipus) lumetormi ning olnud keset Serengetit metsikute loomakarjade piiramisrõngas. Põgenenud Alberti jõe ääres uudishimuliku lövi eest, seilanud Niilusel, lugesdes kokku krokodillide peanuppe, ja peletanud kodu-aia eemale pesakonna kobrasid.

Saage tuttavaks – Sean Paavo Krepp (44). Kanadas sündinud, kuid Eesti passiga tehnoloogiaäri guru, kellest saab tuleval nädalal Google'i Aafrika piirkonna juht.

Sean elab abikaasa **Kaidi** (37) ja kahe lapsega Kesk-Aafrika riigi Uganda pealinnas Kampalas. Victoria järve ääres on mõnus kliima. Maja ümbritseb suur aed, kus võib puu otsast noppida sidrunit, mangot ja avokaadot.

“Hoidke auto ukseid kinni, öeldakse siin,” räägib Sean üsna turvalise Uganda kohta. “Sõitsime kord perega koju, kui keegi hüppas sõidu ajal põõsast välja, tegi auto ukse lahti ja must käsi hakkas naise süles sobrama. Naine virutas jalaga ja mina andsin gaasi.”

Terrorismiohu tõttu lubasid võimud aastavahetusel ilutulestikku vaid viieks minutiks. Kreppid on palganud turvamehed kogu ööpäevaks kodu valvama. Kaidi ja lapsed sõidavad sageli turvamehe-autojuhiga, sest liikluses kehtivad džungliseadused: kui kellelegi otsa sõidad, satud kohalike omakohtu alla.

Kreppid on maailmarändurite pere. Poeg **Markus** (7) sündis Belgias. Tütar **Sofia** (4) aga Lõuna-Aafrika Vabariigis. Kampalas jooksevad nad hommikuti paljajalu toast välja ning mängivad sõpradega õhtuni, jalgupidi mudas.

Lapsed käivad kohalikus koolis, kuid Seani paneb muretsema vilets arstiabi. “Meil on kindlustus, mis võimaldab tõsise intsidendi korral kohe lennukiga ära sõita,” ütleb Sean. Lapsed neelavad regulaarselt medikamente, et bakterid neil haigusi ei põhjustaks.

Lennukas karjäär sai alguse ... Viimsist

Järvamaalt pärit pereema Kaidi on Tartu ülikooli diplomiga jurist. Ugandas peab ta aga hoopis väikest meediafirmat.

Sean ja Kaidi tutvusid 14 aastat ta-

VEEREVAD EESTLASED: Sean Paavo Krepp koos abikaasa Kaidi ning laste Sofia ja Markusega Aafrika päikese all... ja suurel pildil Uganda traditsioonilises piduriides.

gasi. Mees oli kolinud Kanadast Eestisse oma juurtega tutvuma. Tõuke selleks andis asjaolu, et Seani kasuvana-isast **Paavo Loosbergist** oli saanud president **Lennart Meri** adjutant.

Alguses rääkis Sean eesti keelt halvasti. Temast sai Viimsi keskkooli inglise keele õpetaja. Peagi vestles ta eesti keeles juba vabalt ning tegi kaasa Viimsi näiteringi muusikalis “Helisev muusika”, kus mängis peaosalist kapten von Trappi.

Päev pärast Kaidi ja Seani tutvumist sõitis mees tööle Soome Nokia peakontorisse. Nokias vastutas eestlane nii firma veebiturunduse eest kui tegi lobitööd Brüsselis.

Kujunes välja huvi moodsate tehnoloogiate kasutajasõbralikkuse ning mõju vastu inimeste igapäevaelus.

Nokia tõi Aafrikasse

Aafrikasse sattus Sean kuue aasta eest, kui ta kutsuti Nigeeriasse Nokia sotsiaalseid mittenutitelefonide teenu-

Sean mängis Viimsi näiteringi muusikalis “Helisev muusika” peaosas.

seid (Nokia Life Tools) promoma. 80 protsenti aafriklastest on väikepõllupidajad. Neile hakkas Nokia telefonide kaudu laekuma näiteks põllumajandusinfo: turuhinnad, ilmaprognoosid, taimekasvatusteenused jne. Nokia kohalikke teenuseid kasutab arenevatel turgudel 200 miljonit inimest.

Mida enam Sean Nokia-mehena Nigeeria küldes ringi uitas ja kohalikega suhtes, seda enam ta mõistis, kui

halvasti lääne firmad aafriklaste vajadusi tunnevad ja kui vähe oskavad kohalikele praktilisi ja olulisi teenuseid pakkuda.

Soovist asja parandada sattus Sean 2010. aastal Ugandas juhtima üht Nobeli preemia laureaadi **Muhammad Yunusi** visiooni ja rahastusega alguse saanud Grameen Foundationi projekti. See projekt käivitati Bill

ja **Melinda Gatesi** fondi rahastusel ja selle eesmärk on varustada inimesi vajalikuga, et neid vaesusest välja aidata. Koos Google'i ja kohaliku mobiiloperaatori MTNiga läkitati Seani kureerimisel Uganda küldesse nutitelefonidega varustatud saadikud, et nad annaksid kohalikele neile vajalikku infot.

Näiteks põllundusnõuniku, kes tutvustab kohvi kvaliteedinorme, pildistab kohviuba ja diagnoosib taimehaigusi.

Uuring näitas, et kohvikasvatajad, keda nõunik oli külastanud, said oma toodangu eest märksa kõrgemat hinda. Vaesed farmerid küll teenuste eest ei maksanud. Kuid nõunikud kogusid küladest “vastutasuks” statistikat, mida müüdi näiteks Maailmapangale.

Aafrika võib toita kogu maailma

Kartust perega Aafrikasse kolimise ees Kreppidel ei olnud. Kui Sean kahtleski (malaariasäased, ämblikud, muud sitikad, lõvid ringi uitamas!), siis Kaidi innustas. Sean ütleb, et Aafrika ei ole ainult “sõda ja vägivald”, nagu võib meediast mulje jääda.

“Aafrika on suurim võimalus toidu kasvu mõttes. Suured maa-alad on kasutamata. Aafrika võib kogu maailma ära toita, kui teda veidi aidada,” leiab Sean.

Ta lisab, et Aafrikas elab ka miljard inimest. Erinevalt Hiinast on ühiskond noorem ja haritum – mis võimaldab Mustal Mandril tulevikus võtta “demograafilisi dividende”.

Google kalkuleerib, et viis miljardit inimest tuleb veel internetti, peamiselt Aasiast ja Aafrikast. Digipööre ja teised arengud annavad Aafrikale šansi vaesusest väljuda hinnanguliselt 15–20 aastaga.

Praegu tuleb kaduvväike osa Google'i tuludest Aafrikast (reklaamiteenustelt), kuid mandriga seonduvad suured tulevikulootused.

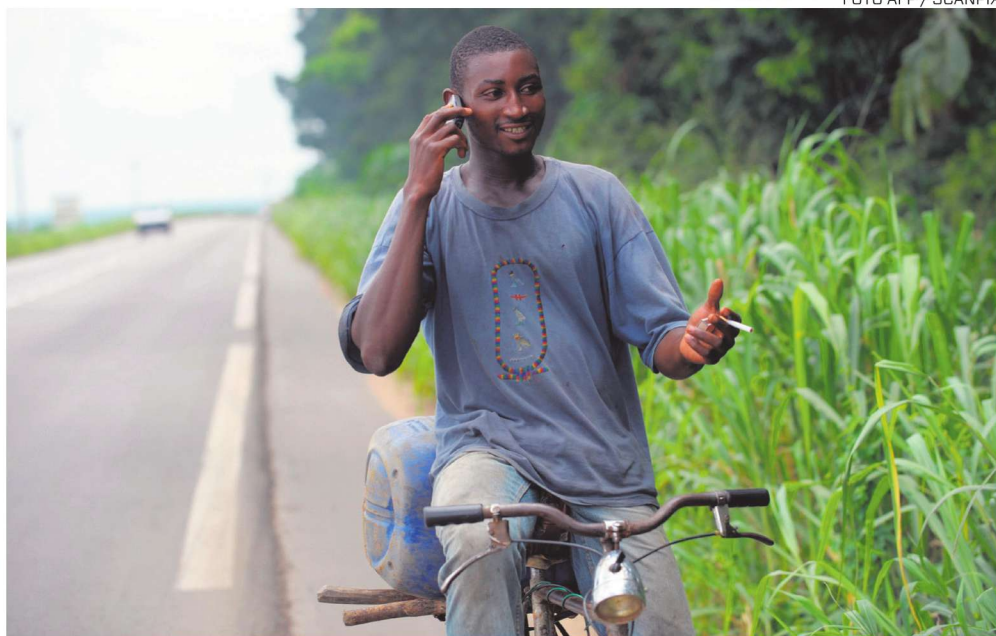
Ida-Aafrikas kogub näiteks plahva-

FOTOD ERAKOGU

Kas Google äri juhtima

FOTO AFP / SCANPIX

UUED KUNDED: Kuna Android on Aafrika kõige popim nutiplatvorm, ootab Google tulevikus Mustalt Mandriit sadu miljonit uusi kliente. Pildil üks maailmaga ühenduses elevandiluuranniklane Abidjanis pedaalimas. Loo pealkirjas on Keenia 50. aastapäevale pühendatud Google'i logo.

tuslikult populaarsust väikefinantseerimine ja virtuaalne raha. Sean ja Kaidi maksavad juba praegu paljud oma arved mobiiliga!

Keenias on Google alustanud pilootprojekti, mis võimaldab telefoni-ga taksoarvet tasuda.

Google'il on Aafrikas hea stardi-positsioon, sest Androidi mobiilplatvorm on lühikese ajaga tõusnud aafriklaste lemmikuks. Prognoositakse, et kolme aasta pärast on nutitelefon juba igal kolmandal moodsal ja mobiilisel aafriklasel. Sean peab vastutama, et need miljonid Androidi telefonid ikka ka tarvilikku Google'i sisu täis saavad. Muuhulgas tuleb otsustada, millistes keeltesse teenuseid "tõlkida".

"Suur tulevik on asukohateenus-tel. Hetkel on Aafrikas väga raske asju leida. Teedel ja tänavatel pole nimesid, postikoodegi ei eksisteeri paljudes riikides. Kes selle asja kõige kiiremini paika paneb, teeb siin veel suurt äri," räägib Sean.

Ütles Mark Zuckerbergile ära

Enne jah-sõna Google'ile oli Seanil mitu huvitavat pakkumist laual. Üks näiteks Aasiast Myanmarist.

Aasta eest ahvatles Facebook teda aga võimalusega saada firma kõige esimeseks töötajaks Aafrika uues nn kasvutiimis. Aga Sean ütles Mark Zuckerbergi impeeriumile ära!

"Nad saatsid mulle isegi lepingu,

aga leidsin, et Facebook ei ole õige koht. Ma ei uskunud nende strateegiasse. See oli ebaküps. Nad ei teadnud isegi, mida Aafrikas teha tahtsid. Plaan oli umbes selline, et tuleme ja vaatame ja bla-bla-bla," räägib Sean. "Erinevalt Google'ist, kes võtab asja tõsiselt. Kel on helge mõtteviis teha üht-aegu nii äri kui ka muuta kohalike inimeste elu."

Google'i huviorbiiti tõusis Sean tutvuste kaudu. Internetigigant võttis eestlase üksipulgi ette, tehes kolme kuu jooksul 15 tööintervjuud. Kõik neist Google'i tippjuhtidega eri riikides ja ajatsoonides (London, Pariis, Mountain View, Bangalore jne) ja üle interneti suhtluskanali Google Hangout. Seejuures ei öeldud Seanile kunagi ette, kellega ta vestlema hakkab.

Google'i tegelased uurisid eestlase kogemusi, juhtimisstiili, äri mõtteviisi ja palusid tal ka käigu pealt näidisärimudel genereerida. Tunti näiteks huvi, miks kulus mehel ülikoolidiplomi saamiseks viis, mitte neli aastat. Kui selgus, et mees võttis aastaks aja maha, et seljakotiga maailmas ringi reisida,

"Paremast töökohast oleks mul praegu raske unistada," lausub Sean.

ja ei pidanud vajalikuks seda oma CVs mainida, manitseti: see on ju nii oluline!

Seani uus regioonijuhi ametipost (*Regional Lead of Program Management Africa*) paarisaja alluvaga tundub esmapilgul tavaline. Aga Google on kõike

muud kui tavaline firma. Selle maatriks-hierarhia ei tähenda Ameerika bossidelt saabuvate korralduste vastuvaidlematut täitmist, vaid pidevat tööalast sünkroniseerimist Google'i eri tiimijuhtidega üle ilma.

Oma tulevase palga kohta vihjab Sean vaid niipalju, et hakkab teenima tunduvalt rohkem kui Eesti peaminister. Ta küsis teadlikult rohkem, sest kui Grameen maksis elamiskulud ja laste kooli kinni, siis Google'is tuleb kõige eest ise tasuda. "Paremast töökohast oleks mul praegu raske unistada," lausub Sean.

Krepid kolivad esimesel võimalusel Ugandast Keenia pealinna Nairobi, kus on Google'i kontor. Takistuseks on hetkel veel vaid Keenia viisa saamine, mis on pärast hiljutist Westlandsi kaubanduskeskuse terrorirünnakut raskendatud.

Eesti mittekadunud talent

"Kui Eesti mängiks Kanada vastu, oleksin kindlalt Eesti poolt!" kinnitab Sean.

Hiljuti käis ta pojaga saunas ja pojal oli üks sõber kaasas. Sõber kurtis, et leil on kuum. Seepeale teatas Markus: "Ma olen eestlane, mulle nii meeldib!"

Vanavanemad kinkisid Kreppidele Piritä jõe ääres Lagedil maad, kuhu Sean kavatseb kord perele "unistuste maja" ehitada. Hetkel on neil Tallinnas ka korter.

Elada pool aastat Eestis ja pool reisisid maailmas ringi – sellisena soovib Sean näha oma elu pensionieale lähenedes. Ja lapsed tuleb ta sõnul kindlasti Eestisse keelepraktikale tuua.

Järgmine kord näeme juba laulupeol tuleval suvel.

www.volkswagen.ee

TM
EESTI AASTA AUTO

Suurim tunnustus

Aasta auto. Aasta hinnaga.

Ei mingit tellimist ega ootamist, auto kohe kätte ja sõit võib alata.

Rikkaliku varustusega Golf Extra

- Biksnoon-esituled, LED-päevatuled
- Elektrooniline kliimaseade
- Parkimisandurid
- Multifunktsionaalne nahkrool
- Puutetundlik värvilise ekraaniga ja Bluetooth-ühendusega raadio
- Talvepakett (esiistmete soojendus, esiklaasi pesurite soojendus, esilaternate pesu)

MAN 19 053€
DSG 20 693€

Moller Auto
Mustamäe

Mustamäe tee 6, Tallinn
Tel 622 2222

Moller Auto
Ülemiste

Peterburi tee 2D, Tallinn
Tel 680 8100

Moller Auto
Viru

Narva mnt. 143, Jõhvi
Tel 680 8200

Moller Auto
Pärnu

Välja 3, Pärnu
Tel 447 6100

Moller Auto
Viljandi

Tallinna mnt. 45, Viljandi
Tel 435 5340

Aasta Auto
Pluss

Aardla 101, Tartu
Tel 680 3640

Janar Filippov

Viimane peatükk

Raske uskuda, et süütu inimene võiks ennast võõras kuriteos süüdi tunnustada? Ukraina viimaste aastate suurim kohtuskandaal näitab midagi muud.

Nelikmõrva eest eluks ajaks vangi mõistetud **Anatoli Nikolajevi** juhtumi valguses tuleb jutustada üks lugu, millest pole Eestis seni räägitud. See juhtus hiljuti meiega samas kultuuri-ruumis. Looga seotud inimesed omandasid teadmised ja meetodid, küpsid ja kujunesid samas keskkonnas kus paljud meiegi õigusametnikud.

UKRAINA, ZAPOROŽJE OBLAST, POLOGI VÄIKELINN. 16. OKTOOBER 2002. 8. klassi õpilaste inglise keele tundi tungivad miilitsad ja viivad kaasa 14aastase **Jakov Popovitši**. Teda kahtlustatakse oma sugulase, 7aastase **Jana** võikas mõrvas. Jakov äratas kahtlust, sest ööl, mil tüdrukut taga otsiti,

kõndis ta juhuslikult selle oja suunas, kus tüdruku surnukeha lebas. "Juhatasid kohale, järelikult teadsid, järelikult – tapsid," oli uurijate loogika.

Poissi hoiti mõni ööpäev ajutises isolaatoris, misjärel laekus tema puhtsüdamlik ülestunnistus: "Katus hakkas söitma, detaile ei mäleta, järsku oli ta surnud, lohistasin ta kuhugi..." Samal päeval esitati talle ametlik süüdistus ja ta tunnistas ennast mõrvas süüdi. "Pärast seda, mis minuga ülekuulamisest tehti, tunnistas iga mees mida iganes. Rääkimata teismelisest. Pandi gaasimask pähe ja lasti sinna suitsu. Kasutati elektrišokki. Sõrmed suruti ukse vahele ja mida kõike veel," jutustas Popovitš aastaid hiljem.

Kohus mõistis süütu koolipoisile vägistamise ja mõrva eest 15 aastat. Mõõdukalt kolm aastat – samas oblastis toimus veel kaheksa sarnast mõrva nagu see, mille eest Popovitš istus. Ja siis – augustis 2005 – vahistati sealsamas Pologis 52aastane **Sergei Tkatsi**. Endine miilitsatöötaja, kriminalist. Peagi selgus, et Tkatsi on Ukraina ajaloo hirmsamaid maniake. Ta tunnistas detailselt ja oma tegude üle uhkust tundes üles 25 aasta jooksul toime pandud 70 vägistamist ja mõrva, sh mainitud Jana mõrva.

Kuuldes, et mõrvar on käes, võtsid Popovitši vanemad advokaadi. Ülemkohus keeldus juhtumisse süüvima – tõendeid süütuse kohta olevat vähevõitu. Lõpuks leiti tunnistaja, kes nägi kuriteopaigal nimelt Tkatsi. Juhtum vaadati uuesti läbi ja jaanuaris 2011 mõisteti Popovitš lõplikult õigeks.

Kaheksa ja pool aastat oli poiss vängis üksnes sellepärast, et kamp miilitsaid vajas süüdlas ja ihkas ametikõrgendust...

KA VITALI KAIRA MÕISTETI SÜÜDI maniaak Tkatsi tegude eest. Uurimisversiooni kohaselt kohtus Kaira septembris 2003 Konka jõe ääres 10aastase Oljaga. Tüdruk keeldus seksist, mees vihastas, vedas ta kivihihniku taha, vägistab, kägistab surnuks ja viskas jökke. Sellele kõigele kirjutas kahtlustatav Kaira alla... "Kolm päeva peksiti mind julmalt, aga ma ei kirjutanud puhtsüdamlikku. Olin kindel, et äga kohus mõistaks mind õigeks. Jutt käis ju vägistamisest, see tähendab, et tehakse ekspertiisi ja selgub, et mina ei puutu asjasse."

Tõrkas taltsutamiseks saadeti toimekohalikust miilitsast oblasti prokuratuuri. "Sealne uurija ütles: "Mina pole mingi maakas. Minu käes tunnistasid sa kõik üles. Kui ei tunnista, siis – mul on selleks narkomaanid, kes portsu pulbri nimel võivad oma lihase ema ära tappa. Lasen neil tappa su naise, tütre, ema, jälgede kõrvalejuhtimiseks kaasa viia televiisori. Kinni istud sa niikuinii, aga kui alla ei kirjuta, istud koos teadmise-ga, et lähedased hukkusid sinu süül." Selle peale murdusin," rääkis Kaira pärast vabanemist. Kohtus ta ennast süü-

di ei tunnistanud. Püüdis kohut veenda, et ülestunnistus piinati välja. Ekspertiisi tema süüd ei kinnitanud, aga kohus ei võtnud seda arvesse. Milleks? Ülestunnistus oli ju olemas.

Aprillis 2004 mõistis Zaporozje kohus talle 15 aastat vangistust. Et maniaak on käes, kuulis Kaira ema uudistest. Kirjutas pojale. Too rõõmustas. Ent kolus veel kolm aastat, kuni prokuratuur tõdes, et Kaira pole kuritegu toime pannud. Mees vabastati. Uurimise alla anti need, kes temalt ütlused välja peksid. Kohus nende üle kestab siiani.

Samasugune saatus – auahnete miilitsate ja üksikõiksete kohtunike süül võõraste tegude eest vangi sattumine – tabas veel vähemalt viis (Ukraina meedia andmetel võis neid olla koguni 16) meest. Neist üks tappis ennast pärast ülestunnistuse tegemist. Teine istus 15 aastat, vabanes ja suri peaaegu kohe. Kõik kirjeldasid julma piinamist ja kohtuvat hirmu. Muuhulgas sidus neid asjaolu, et nad ei mäletanud oma üles-

tunnistustes, mis täpselt juhtus. Kõigil "hakkas katus söitma", "läks silme eest mustaks" jne. Nagu Nikolajevilgi. Nagu mingis õpikus.

Ukraina meestel siiski vedas, sest nemad istusid üksiku hundina tegutsenud maniaki roimade eest. Sarimõrvarid tabatakse varem või hiljem, sest tihti kannustab neid alateadlik soov vahele jääda ja kuulsaks saada. Erinevalt paljamaõrvaritest.

KAKS PÄEVA PÄRAST NELIKMÕRVA KOHTLA-JÄRVEL Põhja alleel ilmus ühes päevalehes uudis, kus uurija **Ivan Razumnõi** võidukalt teatas – juhtum on lahendatud!

"Meile on mõrvas kõik selge, kuid ajakirjandusele veel midagi avaldada ei saa," ütles Razumnõi. Niisiis – intervjuu ajaks oli mõrvast möödas üksainus päev ja juba oli kõik selge! Millest võis uurijal olla selline veendumus, pole toimekust võimalik järeldada. Aimeus ehk küll. Versioon – kahtlemata. Aga et kõik

Uuele ruumi!

Prilliraamid kuni

-50%

Prilliklaasid kõikide pinnakatetega al. 28 €/paar

TALLINN, Räväla 6, Tõnismägi 16A, Merimetsa tervisekeskus, Paldiski mnt. 68A; TARTU, Tasku keskus Turu 2; PÄRNU, Rüütli 14, Pärnu keskus Aida 7; KURESSAARE, Kohtu 1; HAAPSALU, Karja 7. Telefon: 6335 302

Vaata pakkumisi: www.normanoptika.ee

norman optika

10 magnet

"See mees ei tapnud minu ema!"

Nelikmõrva eest eluks ajaks vangi mõistetud mehe süüdi tuleks üm vaadata, sest tema süü kohta pole tõendeid.

magnet 11

See juhtum on lahendatud! Meie on mõrvas kõik selge, kuid ajakirjandusele veel midagi avaldada ei saa," ütles Razumnõi. Niisiis – intervjuu ajaks oli mõrvast möödas üksainus päev ja juba oli kõik selge! Millest võis uurijal olla selline veendumus, pole toimekust võimalik järeldada. Aimeus ehk küll. Versioon – kahtlemata. Aga et kõik

SELLEST KÕIK ALGAS: 2012. aasta mais ilmus Ekspressis esimene lugu, kus esitati küsimus, kas vanglas võib istuda süütu mees.

Nikolajevi küsimus on Toompeal

- **1998. 19. aprill:** Kohtla-Järvel leitakse korterist neli maha lastud inimest.
- **1998. 24. aprill:** Anatoli Nikolajev tunnustab ennast nelikmõrvas süüdi, kuigi ei mäleta suurt midagi ("katus söitis"). Ta kirjeldab taparelva valesti.
- **1999. november:** Kohus mõistab Nikolajevile eluaegse vangistuse. Faktiviga ülestunnistuses, eksperdi arvamust ja muid süüdistuse vastu kõnelevaid tõendeid ignoreeritakse.
- **2000. aprill:** Riigikohus jätab eluaegse vangistuse jõusse.
- **2012. mai:** Ekspressis ilmub esimene lugu sarjast, mis näitab, et Nikolajevi süüdimõistmisel jäeti paljud olulised tõendid tähelepanuta. Juhtumiga asub tegelema advokaat Anti Aasmaa. Ta leiab, et süüdimõistmine polnud õiglane, kuna: 1) prokuratuur loobus süüdistusest, 2) ainsaks süüetõendiks oli tema enda (tegelikult mittevastavaid detaile sisaldav) ülestunnistus ning 3) politseinikud piinasid võtmetunnistajat süüstavate ütluste saamiseks.
- **2013. november:** Riigikohus jätab kaitsja teistmisavalduse rahuldumata.
- **2014. jaanuar:** Nikolajevi vabastamise küsimust arutab riigikogu õiguskomisjon.
- **2014. veebruar:** Viru maakohus hakkab arutama Anti Aasmaa taotlust vabastada Nikolajev vanglast, kuivõrd karistuse täideviimise ajal on kriminaalmenetlusõiguse kesksed põhimõtted kardinaalselt muutunud – tänases õigusruumis poleks võimalik Nikolajevit süüdi mõista.

on selge?! Avalikkusele tehti kõik selgeks mõni kuu hiljem. Jaanuaris 1999, kui toimik kohtusse saadeti, nimetas sama väljaanne veel süüdi mõistmata Nikolajevit "MÖRVARiks"; teadis, miks nelikmõrv sooritati ("mehe võlad", mis ei leidnud kohtus kinnitust); et Nikola-jev "keskendus" 1997. aastal narkoäri- (ka see ei leidnud kohtus kinnitust) jms.

90ndatel töötaski (krimi)ajakirjan- duse pahatihti nii - uurijatelt tuli telli- mus süüdistatavale "foon" luua ja otse keskkoolipingist tulnud reporter tegi seda kutsikaliku truualamikkusega. Kuigi oleks ju võinud vahel ka kahelda, eriti kui "MÖRVAR" keeldus ennast süü- di tunnistamast. Lihtsalt ajad olid selli- sed: uurijate arvamus oli püha ja usta- vus tõi uusi vihjeid.

KOHALIK GANGSTER ANATOLI SIROTKIN, keda Nikolajev veretöös süüdis- tab, uurijates kahtlust ei äratanud. Teda ei peetud kinni, tema alibi tuvastami- seks piisas Sirotkin väitest, et ta oli ne- likmõrva toimumise ajal sõpradega baa- ris. Alibi olemas, polnud põhjust ver- siooniga edasi minna. Kaks päeva pä- rast seda, kui politsei sai teada, et Niko- lajev kahtlustab mõrvades Sirotkinit, ning päev pärast seda, kui uurija oli öel- nud, et "kõik on selge", kuulati Sirotkin lõpuks üle. Ülekuulamisel veenis mees uurijat, et Nikolajev ongi mõrvar ja ja- gas soovitusi, kuidas temalt ülestunnis- tus kätte saada!

Uurija küsimus: Kas te Anatoli Niko- lajevit teate?

Tean, olen paar korda näinud. Ta on eriüksuslane, nagu minagi, ja selline inimene on kõige võimeline. Mis puu-

dutab toime pandud kuritegu, siis ma ütlen, et pole niisama lihtne tappa nel- ja inimest. Selle kuriteo pani toime ette- valmistusega inimene.

Uurija märkus: Nikolajev väidab, et teie olete nende tapmistega kuidagi seo- tud.

Seda ei saa olla ja las ta ütleb mulle seda näkku. Ma ütlen teile - teda on vaja pigistada ja ta peab teile kõik ära rääki- ma. Võõras inimene sellesse korterisse ei pääsenud (*mõni hetk varem on mees öel- nud, et ta ei teadnudki, et Põhja-alleel mingi korter on!* - JF).

Uurija küsimus: Aga kas see võis olla palgamõrv?

Ei oska täpselt öelda. Kui oleks ta- hetud Erlihiti ära tappa, oleks seda või- nud teha mujal. Aga ma tean täpselt, et Anatoli Nikolajev oli "tsüklik", sest val- mistas ööde kaupa salaviina. Linnast TT püstolit osta pole probleem. See oli nur- ka aetud inimene ja ta oli sisemises rae- vus."

Sirotkinil jäi elada veel vaid kuu. Te- malt ei saa enam midagi küsida. Ega ka uurijalt Ivan Razumnõilt, kes kuulas üle Nikolajevi, Sirotkini ning kahel korral võtmetunnistaja Sjomiku, too kinnitas, et Nikolajev ei saa süüdi olla. Razumnõi hukkus avariis oktoobris 1999 - vaid kuu aega hiljem määras kohus Nikolajevile eluaegse vangistuse.

On veel üks kummaline asjaolu: 14-leheküljelises süüdistuskokkuvõt- tes ei mainita ballistika-ekspertiisi akti, mis välistab Nikolajevi ülestunnistuses mainitud relvasummuti kasutamise, ainsagi silbiga! Suurim vastuolu kogu loos, aga ei sõnagi!

Taparelv jäi leidmata, ekspertiis lük-

kas ümber ülestunnistuses mainitud relvasummuti kasutamise. Tunnista- ja **Ilja Sjomik** andis kahel ülekuulami- sel ütlusi, mille põhjal poleks Nikolaje- vit saanud süüdi mõista. See kõik pol- nud kohtu jaoks probleem. Kõik kahtlu- sed tõlgendati süüaluse kahjuks.

2012. AASTA DETSEMBRI ALGUL saa- tis riigikohus Nikolajevi teistmisavaldu- se riigiprokuratuuri. Teistmisavalduse kontrollimisel tuleb lähtuda kohtueelse menetluse reeglitest, olla kiire ja põhja- lik. Prokuratuur aga ei teinud neli kuud mitte kui midagi. Aprilli alguseks pol- nud neil isegi Sjomiku kontaktandmeid.

25. aprillil, s.o 15 aastat ja 1 päev pä- rast seda, kui Nikolajev ennast nelik- mõrvas süüdi tunnistas, kuulas riigiprokurör **Kaire Jaakson** Sjomiku Hel- singis üle.

Sjomik rääkis, kuidas eri politsei- nikud teda töötlesid - jalgadesse ja su- guelunditesse lasti elektrit, peksti kum- minuiaga pähe, kambrisse lasti gaa- si. "Kinnitan, et enda ütlusi selles, et Ni- kolajev tuli minu korterisse ja ütles, et tappis 4 inimest ära, andsin politseitöö- tajate füüsilise ja psüühilise mõjutami- se tõttu," rääkis Sjomik prokurörile. "Öi- guskaitseorganites ei pöördunud, ei näinud sellel mõtet. Olin ka ise narko- maan sel ajal, kes mind oleks uskunud."

Riigikohus, nagu nüüd teame, ei pi- danud Sjomiku räägitut uueks infoks. Tõsi, seda kõike rääkis ta aastaid taga- si maakohtule. Iseasi, miks kohtunik neid andmeid juba siis riigiprokuratu- rile või kaitsepolitseile kontrollimiseks ei saatnud...

Viru ringkonnaprokuratuuri juht

Margus Gross kuulas üle ka kaks ne- likmõrva uurimisega tegelenud ja õige pea politseist lahkunud meest. Mõle- mad kinnitasid, 1) et ei tea Sjomikule surve avaldamisest midagi ja 2) et aastal 1998 politsei varustuses elektrišokiapa- raate polnud.

Sellega huvi asja vastu piirdus. Riigikohtus oli prokurör Gross kategoori- liselt Nikolajevi juhtumi ülevaatami- se vastu, kuigi aastaid tagasi palus just

Tunnistaja Ilja Sjomik andis kahel ülekuulamisel ütlusi, mille põhjal poleks Nikolajevit saanud süüdi mõista.

tema kolleeg Nikolajevi mõrvasüüdistu- ses õigeks mõista.

Ainuüksi fakt, et juba kaks korda üle kuulatud Sjomik pool aastat hiljem ka kolmandat korda ette võeti, on imelik. Lausa kahtlane on, et kolmandal korral rääkis ta risti vastupidist juttu kui va- rem. Mitte lihtsalt vastupidist, vaid just sellist, mis uurijate versiooniga imehäs- ti sobis. See näitab, et tema väited "tööt- lemisest" on usutavad.

Prokuratuur jõudis tänu oma põh- jalikkusele nende uurijateni, kes Sjo- mikut kindlasti ei töödelnud. Need, kes töötlesid - võtke Ekspressiga ühendust, kui julgete! Teie teod on aegunud, kuid vajadusel garanteerin anonüümsuse.

Külmapühad

Koos talvekülmaga on jõudnud pidu meie õuele, sest just nüüd saavad põhjamaistesse tingimustesse loodud turvalised ja külmakindlad Volvod välja käia oma parimad omadused.

Ostes nüüd Info-Autost uue neljarattaveolise Volvo XC60, XC70 või XC90, saad **kauba peale kuni 10 000-eurose Volvo ostupreemia.**

Vaata täpsemalt volvo.infoauto.ee

Ostupreemia ulatuses võid oma uuele Volvole tellida vajalikku lisavarustust, saada lisa oma vana auto tagasiostuhinnale või uue auto soodsamalt kätte.

Info-Auto

www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232 tel. 671 0020 infoauto@infoauto.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890 tartu@infoauto.ee
PÄRNU Tallinna mnt. 89a tel. 447 2777 parnu@infoauto.ee

Pildid on illustratiivsed.
Kampaania kehtib kuni 28.02.2014
CO₂ heide: 117-265 g/km; Keskmine kütusekulu: 4,5-11,4 l/100 km

3 aastat
VOLVO GARANTII
LÄBISÖIDUPIIRANGUTA

Hüvasti, Makarov!

Tere, Walther!

Ekspress käis relvaspetsidelt uurimas, mille poolest uus politseipüstol Walther vanadest relvadest parem on.

Askur Alas

askur.alas@ekspress.ee

Igivanu Makarovi püstoleid üritati välja vahetada juba kümme aastat tagasi, toona SIG Sauerite vastu. Eestisse jõudis vaid paarkümme uut püstolit, siis sai raha otsa. Nüüd paistab, et Eesti politseil õnnestub Makarovid lõpuks asendada uute Waltheritega. Kokku plaanitakse neid osta 3000–4000, sõltuvalt lisadest on ühe püstoli hind 300–350 eurot.

Esimesed 250 Waltherit jõuavad Eestisse märtsis, kuid Ekspress sai püstolit P99Q vaadata ja katsuda juba nüüd. Tegemist oli näidiseksmplariga, mille relvatehas andis politseile üle pärast lepingu sõlmimist.

Relvaga tutvuma sõidame Ädala tänava politseimajja. Seal viiakse meid koos fotograaf **Rauno Volmariga** otse lasketiiru, kus ootavad kolm meest:

Toomas Malva (42), Politsei- ja Piirivalveameti korrakaitseosakonna kriisiohjebüroo turvataktika ja alarm-sõidu talituse juht, juhtinud Tallinna ja Tartu vanglat (sh vanglate relvastatud üksust);

Jaak Kiviste (36), PPA turvataktikaalase eriettevalmistuse eest vastutav juhtivkorrakaitseametnik, kirjutanud magistr töö "Tulirelva kasutamine Eesti politseis", tunnustatud politsei turvataktika lektor;

Oliver Purik (41), Põhja piirkonna politseinike turvataktikaalase eriettevalmistuse vaneminstruktor, kirjutanud magistr töö "Tulirelvade alase täiendkoolituse kontseptsioon politseiametnikele"; koolitas aastal 2005 ka Iraagi politseinikke, aktiivne ja tunnustatud laskesportlane.

Mis firma on Walther?

- Walther GmbH Sportwaffen on püstoleid tootnud juba üle saja aasta. Ettevõtte asutas **Carl Walther** 1886. aastal Tüüringis Zella-Mehliise linnas. Esmalt valmistati suuremaid relvi, kuid edu ja tuntuse tõid Waltherile siiski püstolid, mille tootmine algas 1908. aastal.
- Legendaarset püstolit PP hakkas Walther valmistama aastal 1929 ning selle väiksemat versiooni PPK kaks aastat hiljem. Juba püstolite nimed näitavad, kellele need olid mõeldud: PP – *Polizeipistole* (politseipüstol) ja PPK – *Polizeipistole Kriminalmodell* (politseipüstoli detektiivimudel).
- Waltheri vabrik hävis II maailmasõjas, kuid **Fritz Walther** rajas Lääne-Saksamaal Ulmis uue tehase ning relvade tootmine sai 1953. aastal taas hoo sisse. Pärast Fritz Waltheri surma 1966. aastal keskendus firma üha enam sportrelvade valmistamisele, ent ka politseipüstolite tootmine jätkus. 1993. aastal läks Walther teise Saksa relvatootja, Arnsbergis asuva Umarexi valdusse, kes säilitas Waltheri kaubamärgi.

Räägitakse, et Makarov on viske-relv, millest saab teha kaheksa hoia-tuslasku.

Kiviste: See relv nõuab head ettevalmistust. Et sellest hästi lasta, kulub rohkem aega kui mõne teise relva puhul.

Malva: See on hea relv, kui sa *oskad* sellest lasta.

Purik: Täiesti vabalt on võimalik Makaroviga täpselt lasta. Tehnilistes andmetes on selle relva sihikuline laskekaugus kuni 50 meetrit, aga politsei laskedistants jääb üldjuhul 0 ja 7 meetri vahele, keskmiselt on see 3,5 meetrit.

Kui Makarov sobib vahemikku 0–7 meetrit, siis miks seda välja vahetada?

Kiviste: Makarovi puhul on paar miinust. Enne laskmist pead jõudma kaitseriivi maha võtta, lisaks tegema laadimisliigutuse. See võib võtta rohkem aega kui ellujäämiseks tarvis. Seepä-

ra on vaja relva, mis oleks kohe laskevalmis. Haarad kaaburist, vajutad, toimub lask. Ja see esimene lask võiks ka tabada.

Aga miks just Walther?

Malva: Spetsialistide grupp kirjeldas ära, mida me relvast tahame: suurem reageerimiskiirus, lasketäpsus, kasutaja turvalisus, tabamise efektiivsus. Ja kuna 30% meie politseinikest on vasakukäelised, peaksid nemad sama hästi saama seda relva kasutada. Meile pakuti kolme mudelit, vasakukäeliste tõttu langes SIG Sauer välja. Jäid Walther P99Q ja Heckler & Koch P30. Valituks osutus Walther, sest Heckler oli kallim.

Mille poolest Walther Makarovist erineb?

Purik: Tegemist on tänapäevase püstoliga, mille kelk ja raud on terasest, raam aga plastist. Seda on väga lihtne käsitseda, päästiku päästmisras-

kus, umbes 3 kg, on jääv – nii esimene kui ka viimane lask on üheraskused. Relval on kumerad nurgad, mis ei löhu käsi. Makaroviga treenides läheb lasketiirus päris palju plaastrit. Erinevalt Makarovist on Waltheril selgelt eristatavad luminesceeruvate täppidega sihikud, mis võimaldavad hämaras ja pimedas sihtida. Kui natuke norida, siis kirbu täpi värv võiks olla teistsugune, muidu võib tekkida olukord, et on kolm täppi, aga milline neist on kirp. Püstoli paremal küljel on laetuse indikaator ehk kontrollseade, mis näitab – samuti on tuntav kompimisel –, kas relv on laetud. Makarovil selline indikaator puudub.

Relval on dubleeritud kelgupeataja mõlemal pool, samuti on salve eraldusriiv mõlemal pool. Väline kaitseriiv puudub ehk relva käsitlemine on hästi lihtsaks tehtud. Samas on ta ohutu, sest sees on neli automaatselt kaitseriivi.

Kiviste: Stressis olles, higise käe-

Vaata
videoklippi digilehest
ajaleht.ekspress.ee

Bondi ja Hitleri lemmikrelv

kel oli Walther PPK. Just sellest püstolist lasi ta ennast 30. aprillil 1945 Berliinis maha. Propagandaministril **Joseph Goebbelsil** ja tema abikaasal **Magdal** oli mõlemal püstol Walther Model 8. Kui Goebbelsid 1. mail 1945 vabasurma läksid, siis ühe versiooni kohaselt laskis Joseph kõigepealt oma Waltherist maha Magda ning seejärel ka enda. SS-lased kallasid laibad bensiiniga üle ja süütasid. Kui Nõukogude väed surnukehad leidsid, avastati nende juurest ka püstolid. Mõlemad põlemisjälgedega Waltherid asuvad Moskvas.

Pekka Erelt

■ Ilmselt enim teatakse Waltherit kui agent 007 **James Bondi** relva. Püstolit PPK kasutas Bond ligi paarikümnes filmis kuni aastani 1997, mil Walther hakkas tootma uut püstolit P99. Sellega ilmus Bond vaatajate ette filmis “Tomorrow Never Dies” (1997). Ent filmis “007: Veidi lohutust” (2008) naasis Bond vana hea PPK juurde ja sama relva näeb agent 007 käes “Skyfallis” (2012).

■ Walthereid kasutas ka natsi-Saksamaa võimuladvik alates **Adolf Hitlerist** (pildil),

FOTO SCANPIX

Malva: Alles oli Õismäel situatsioon, kus politseinik tulistas kurjategijat ründe tõrjumiseks. Makarovil on terassüdamikuga kuulid, need läksid lihtsalt jalgadest läbi, luid ei tabanud, ja mees jooksis minema. Tänapäevane politseimoon on poolmantel-tüüpi, läheb tabades laiemaks. Kui see mees oleks sellisega pihta saanud, oleks ta kindlasti pikali olnud.

Mina ütlen, et Makarov on manuaalkastiga Žiguli 01, Walther auto- maatkastiga Škoda Superb.

Kiviste: Et Žiguliga sõitma õppida, läheb päris palju aega. Moodsa autoga, millel on peal igasugu elektroonilised abimehed, on tunduvalt lihtsam ja turvalisem.

Purik: Huvitav on veel see, et neil kahel relval on ühine esiisa. Makarov kopeeriti pärast II maailmasõda Walther PPK pealt.

Kui palju Walthereid tellitakse?

Malva: Politsei tegi pikaajalise hange. Raamlepingu järgi ostame viie aasta jooksul relvi nii palju, kui selleks raha on. Lõppeesmärk on 3000-4000 relva.

Palju Waltherite hange maksma läheb?

Malva: 300-350 eurot relva kohta on märkimisväärne summa, aga mitte väga hull. Kui meie vana relvapark suudetakse vanarauaks turustada, võib see pool raha tagasi tuua.

Kas tõesti vanarauaks?

Malva: Taastootmise mõttes vanarauaks, sest relvatehase jaoks on see imehea teras, millest nad saavad uusi relvi teha. Uuest relvast on metall ainult see (*näitab ülemist osa*), nii et ühest Makarovist saab teha võib-olla kümme Waltherit.

Kui palju politseinikud reaalselt relva kasutavad?

Kiviste: Aastas 20-30 korda.

Malva: Neist inimese pihta tulistamisi on ehk paar. Palju on hoiatuslaske, sõiduki sundpeatamisi...

Kiviste: ... ja olukordi, kus on elu- ohtlik rünnak ja politseil õigus tulirelva kasutada, aga see laheneb nii ära, et tulistamiseni ei jõuta.

Kas parem relv tähendab, et nüüd läheb suureks põmmutamiseks?

Malva: Pigem vastupidi.

Kiviste: Juhulaskude arv väheneb ja väheneb ka laskude arv, mida peab sooritama. Väheneb oht politseinikele ja teistele kodanikele.

Malva: Kõik relvakandjad aduvad, et see on surmatoov tööriist. Parema relva ei tähenda, et sellega rohkem laskma hakataks. Kui mul on lubatud 90ga sõita, sõidan ikka 90ga, olenemata sellest, et spidomeetri skaala ulatub kaugemale. Ma ei sõida 220ga. See on vajaduse korral võimalik, aga üldjuhul ma ei tee seda.

Nii et hunnikuid kurjategijate laipu pole oodata?

Kiviste: Waltheriga saab kasutada politseipadrunit, mis peatab kiiremini ehk kehas tekkiv šokk on suurem. Pole vaja nii palju laske teha.

Malva: See on sama paradoks mis kunagi, kui kumminuia asemel võeti kasutusele teleskoopnui (*lööb plaksti teleskoopnui lahti*). See on metallist. Kui ma sellega ühe korra löön (*teeb ähvardava liigutuse*), siis ilmselt mulle rohkem vastupanu ei osutata. Kumminuiaga pidid sa tegema palju lööke, et see tekitaks trauma ja murraks vastupanu. Inimene saab rohkem vigastada. Makaroviga on täpselt sama.

Ikkagi, miks võrrelda Waltherit Škoda Superbiga, mitte näiteks BMWga?

Purik (muigab): Mina oleks BMW öelnud, aga Malval on just Superb.

Kiviste: Igall juhul on tegu maailma tippkvaliteediga. Kui tehniline progress ei tee tohutut hüpet relvade või kaitsevarustuse vallas, ei pea lähema poole sajandi jooksul uusi relvi välja vahetama.

Ekspress: Aga kui aastast ainult paar korda tuleb inimese pihta tulistada, kas siis Makarovitest ei piisa?

Kiviste: Kui see säästab inimeselusi, on see ära tasunud.

Malva: Mida rohkem on mul vöö peal varustust, seda kindlamana ma end politseinikuna tunnen, ja julgen sekkuda. Kui mul on relv, mis võib-olla teeb pauku, aga võib-olla ei tee, siis ma pole veendunud, kas ma astun alla ti jõule vastu või mitte.

ŠKODA SUPERB JA ŽIGULI 01: Vasakul täpne ja usaldusväärne Walther P99Q, paremal vana ja aeglane Makarov.

FOTOD RAUNO VOLMAR

VASAKUKÄELISTE ÖNN: Waltheril on kelgupeataja mõlemal pool, samuti on salve eraldusriiv mõlemal pool, mis teeb ka vasakukäelistele relva käsitlemise mugavaks.

ga või kindaga on Makarovi salve vahetus väga keeruline, see nõuab peenmotoorikat ja tugevat sõrme (*urgitseb käepideme kallal*), Waltheri puhul on võimalik ühe liigutusega see asi ära teha (*vajutab nuppu, salv kukub kolksti*

lauale). Piusal oli juhtum, kus politseinikul lasti käsi läbi ja ta pidi ühe käega salve vahetama. Väga hea, et ta selle suutis ära teha, pärast ise ka ei mäletanud, kuidas.

Uus relv on sama raske, kuigi raud on pikem ning laskekaugus ja täpsus seetõttu parem.

Purik: Uus püstol on tegelikult isegi 50 grammi kergem.

Kiviste: Kõige tähtsam - neil on erinev moon. Uue relvaga saab kasutada politseimoona, mis ründe kiiremini ja efektiivsemalt peatab, ei ole nii suure läbivuse ja rikošetiohuga.

Lugesin kuskilt, et teatud tüüpi autotorehvist Makarov läbi ei tulista...

Kiviste: Eelkõige sõltub see moonast tüübist. Makarov tekitab väikeset augu ja kumm võib kokku tagasi tõmmata, ei tühjene piisava kiirusega. Kui lasta uue relva moonaga, “hol-low-pointiga”, siis see teeb augu nagu augurauaga.

20 **vana kuld**

Reinsalu elustas **Rüütli sõjalise doktriini**

VANA KULD 12 aastat tagasi avaldas Ekspress **Arnold Rüütli** unistuse Saaremaa muutmisest NATO uppumatuks baasiks.

Jaanuari algul teatas kaitseminister **Urmes Reinsalu** Washingtonis, et sooviks näha Eestis USA vägesid.

Eriti kurvastas minister selle üle, et ameeriklased on viinud Euroopast ära kõik oma tankid.

“Me igatseme selle tanki järele,” pihtis Reinsalu.

Kaitseminister sai oma avameelsuse pärast palju pahandada. Teda hurjutasid nii eurosaadik **Kristiina Ojuland**, Vene asepeaminister **Dmitri Rogozin**, sots **Marianne Mikko** kui ka Keskerakond.

Juba 25. oktoobril 2001 avaldas Eesti Ekspress **Aavo Koka**, **Tiina Kaalepi**, **Tarmo Vahteri** ja **Pekka Ereli** artikli “Rüütel vapustab valitsust”.

Tegemist oli tõelise pommuudisega. Äsja presidendiks valitud Rüütel oli kohtunud Eestit külastanud USA tähtsa kindraliga.

President ei kooskõlastanud oma juttu ei valitsuse ega sõjaväelatega, vaid rääkis kõik südamest ära. Rüütel pajatas ameeriklasele, et tal on isiklik nägemus, kuidas tagada Eesti kaitse. Saaremaale tuleks rajada süvasadamad, mis suudaks võtta vastu tõeliselt suuri

JUBA KOHAL: Saaremaa süvasadam võõrustas liitlaste laevu 2006. aasta juunis võidupüha mereparaadi ajal. Paraadi võttis vastu president Arnold Rüütel.

laevu. Samuti tuleks ehitada transpordilennukitele sobiv lennuväli. Nii saaksime võtta kiiresti vastu võimalikult palju NATO abivägesid.

Rüütli nägemuses pidi Saaremaast saama uppumatu merekindlus, kust jätkatakse vallutajatele vastupanu pärast Mandri-Eesti alistumist.

Ameeriklased kuulasid Rüütli jutu viisakalt ära. Hiljem Eesti kaitseväelastega koh-

tudes ilmutasid aga kriitikameelt: “Presidendi jutt on sõjalis-strateegiliselt täiesti mõttetu.” Ka **Mart Laari** valitsus suhtus uue riigipea mõtetesse kui huumorisse.

Soomlastel oli kunagi Paasikivi-Kekkoneni liin. Eesti poliitikas on täna põhjust rääkida Rüütli-Reinsalu doktriinist.

Nali naljaks, aga süvasadam on Saaremaal juba olemas. Ja Eesti kuulub NATOsse.

Rüüt

Kadriori on hakanud jõuliselt sekkuma

Fotoretk
AMA-ZONASES
ja Põhja-Peruus

Mihkel Rauaga
NEW YORKI

LÕUNA-AAFRIKA
ringreis

Vaata lähemalt lk 45

18. jaanuari laupäevalehes LP

LP
Eesti Päevaleht

ANNE VESKI:
Kui tahad leiba teenida, tuleb tööle minna

LIISI EESMAA
annab võtme oma stiili leidmiseks
KARL MARTIN SINIJÄRV
kööginugadest ja Sirbist

Erle Stanley Gardneri
„Õnneliku kaotaja juhtum” ilmub juba sel laupäeval!
LP ostjale hind vaid 5.99 €

Küll-Riin Tigasson
Saksamaa

kylli.riin@epl.ee

Kergelt habetunud Bernd Wöllner (58), seljas roheline särk ja traksid, istub kulunud pruunil diivanil ja näitab ametlikul blanketil kirja. Väga viisakas toonis kirja sõnum on ühemõtteline: eile kogunes töörühm ja otsustas, et maja, kus te elate, läheb aastal 2016 lammutamisele. Palun kolige välja. Uus korter teie jaoks on olemas. Kolimise maksame kinni.

Kirja saatis kinnisvarafirma, millele kuulub üürimajas Bernd Wöllner elab. See firma on linna suurim kinnisvaraomanik ja firma omanik on omakorda linn. Eisenhüttenstadt. Ida-Saksa linn, mis on 20 aastaga kaotanud peaaegu poole elanikkonnast.

Bernd süütab sigareti. Neid keerab ta ise spetsiaalse masinaga. Tubakas sisse, paber ümber, filter otsa.

“Mõtlesin, et see maja ei lähe lammutamisele, meile öeldi algul, et see on muinsuskaitse all,” ütleb Bernd. Aga ei.

Berndi jaoks on see juba kolmas kodu, mis maha lammutatakse. Kõigepealt tehti maatasa Berndi vanemate kodu, suur kortermaja. Neljatoalisest korterist, kus Bernd oli veetnud lapsepõlve, pidi ta lahkuma 35aastasena. Sealt kolis ta edasi järgmisse, 45ruutmeetrisse korterisse. Ent seegi maja läks 2005. aastal lammutamisele. Berndi praegune kodu pole tüüpiline kõle Ida-Euroopa paneelmaja, vaid vana, ajalooline hoone, kus on vaid kaks korrust ja õu, kus istuda. Ka see maja lõhutakse maha, olgugi et kuulub linna vanimate sekka. Lammutada on siin lihtne, sest erinevalt Eestist kortereid ei erastatud, vaid jäeti need linna omandusse. Pole vaja kellegagi maid jagada, sundvõõrandada ega läbi rääkida. Töörühm otsustab. Praeguseks on linnas lammutatud tuhandeid kortereid, aastaks 2020 lammutatakse veel tuhatkond.

Eisenhüttenstadt on õpikunäide ka hanevast linnast. Sellest, mis juhtub kohaga, kust inimesed lahkuvad. Pärast Saksamaa taasühinemist kolisid Eisenhüttenstadtist paljud läände. Aastal 1988 oli linnas 53 000 elanikku, 1995. aastal 47 000. Rahvaarv vähenes edasi, igal aas-

Pimedate akende linn

REPORTAAŽ Kuidas edeneb elu Ida-Saksamaa linnas, kust 20 aastaga on lahkunud ligi pooled elanikud.

EISENHÜTTENSTADTI KESKLINN:
Kosneb stalinistlikus stiilis
hoonetest. Inimesed tahetakse linna
äärest just siia kokku kolida.

Avasta maailma Condoriga.

Enam kui 75 puhkusesihtkohta üle maailma
Tansaania, Keenia, Maldiivid, Seišellid, Mauritius.

Sündinud lendama.

Lisainfo ja broneerimine tel +372 668 10 10
või sales.baltics@condor.com.

Condor
www.condor.com

MEENUTAB PAREMAID PÄEVI: Kui Bernd paneb ette prillid ja näitab fotosid Eisenhüttenstadti kõrgajast, muutub ta ilme rõõmsaks. Ta läheb siis natuke Günter Grassi nägu, arvab fotograaf.

ÄÄRELINNA BLUES: Selles majadeblokis, Eisenhüttenstadti vanimas, ainsas ajaloolises linnaosas, elab Bernd. Aga see jääb kesklinnast kaugemale ja Berndi maja ootab lammutamine.

tal ligi tuhande inimese võrra. 2011. aastaks oli elanikke vaid 30 000.

Paljud inimesed on siin vanemad kui majad. Könnteed on tühjad, vastu tulevad vana mees ja naine, kahekesi, käe alt kinni; siis vana naine ükski, kepp käes. Berliin jääb vaid 130 kilomeetri kaugusele, ent erinevalt pealinnast on Eisenhüttenstadti tänavad otskui välja surnud – pole jalgrattureid ega tänavatel jalutajaid, väikesi poode ega kohvikuid, buss käib kord tunnis. See-eest on palju autopoodi, -remonditöökodasid, -pesulaid, rehvivahetusi, kanali ääres on garaažiboksid. Öhtuti on siin rahulik ja vaikne. Ainult City Centeri nimelises ostukeskuses kihab elu, siin on apteek, C&A, kingapoed, Euronics ja Türgi einelaud.

Bernd on terve elu elanud Eisenhüttenstadti. Siin sündinud, siin koolis käinud. Ta õppis polütehnikumis ning temast sai kõrgepingele spetsialiseerunud elektrik. Toona, 1970. aastatel, oli see Eisenhüttenstadti nõutud eriala.

“Pärast Saksamaa taasühinemist lootsin, et siia tuleb firmasid juurde, aga ei läinud nii,” ütleb Bernd. Taasühinemise järel hakkas tema karjäär hoopis alla käima: kõrgepingeelektrikust sai moosivabriku operaator, siis kooli majahaldur, seejärel töötas. Juba kümme aastat elab Bernd töötus abirahast. Riik maksab kinni ta korterikulud – 169 eurot korteriüüri ja 140 eurot kütte, vee ja elektri eest – ning lisaks saab Bernd 360 eurot elamisraha kuus. Ta käib kohalikus tööameti, saa-

dab iga kuu kaks CVD, et tööd otsida, aga talle isegi ei vastata.

Bernd võtab riiulilt raamatu. See on fotoraamat Eisenhüttenstadti kõrgajast. Ta paneb prillid ette ja näitab fotosid. “Näete neid trummitüdrukuid siin, seda, seda ja seda ma tundsin, nad kõik on ära kolunud.” Või foto ametikoolist: “See kutt oli minu grupis, ta ei ela enam ammu siin.”

Eisenhüttenstadt on Saksamaa noorim linn, mis tekkis 1950. aastate algul paari küla liitmisel (Berndi praegune kodumaja asus ühe kunagise küla südames) ja kandis nime Stalinstadt. Elanikke oli seal esiti vaid paar tuhat. Sellest pidi saada Saksa Demokraatliku Vabariigi esimene sotsialistlik linn. Linn, mis on rajatud plaani järgi. Siia rajati suur metallurgiatehas, mis andis kõrgajal tööd 13 000 inimesele (praegu on tehases 3000 töötajat), ja linn muudkui kasvas.

Kui Saksamaa taasühines, julgustasid poliitikud idasakslasi kodukanti jääma. “Uutest liidumaadest saavad öitsvad maastikud, kus tasub elada ja töötada,” lubas tollane liidukantsler **Helmut Kohl**. Berndi sõbrad seda ei uskunud ja kolisid ära. Aga Bernd jäi. “Tahtsin siia jääda, lootsin, et läheb paremaks,” ütleb ta.

Metallurgiatehas, linna olulisim töoandja, erastati ja töötajate arvu vähendati järsult. Leivakombinaat põles maha. Võimalusi jäi üha vähemaks. Ja korraga oli

24

AKUD JA PATAREID

- + Autoakud
- + Motoakud
- + Paadiakud
- + Patareid
- + NiMH, NiCd ja Li-Ion elemendid
- + Püsitoiteakud
- + Akud töstukitele, virmastajatele ja laotehnikale

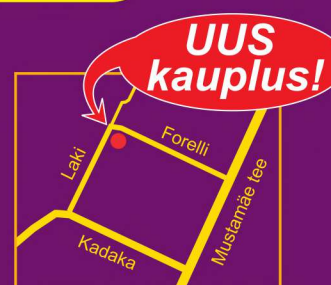
- + Akud videokameratele
- + Suletud pliikud
- + Akud avariivalgustitele
- + Akulaadijad
- + Käsitööriista akude taastamine
- + Erinevate akupakkide valmistamine

KÕIK KAUBAD
-25%
jaanuaris

RENOVAAR
AKUD & PATAREID

Laki tn 5, Tallinn
E-R 9.00-18.00
tel 660 44 00
laki@renovaar.ee

www.renovaar.ee

DETA

EXIDE
TECHNOLOGIES

Panasonic

autocraft

ODYSSEY

Sonnenschein

DURACELL
PROCELL

HOIA LOODUS PUHTANA! TOO VANAD AKUD JA PATAREID MEILE!

SIIN ENAM EI KÜPSETATA: Kunagine leivakombinaat laguneb.

23 ◀◀

ka Berndi tervis liiga halb, et elule uus start anda.

Berndil pole perekonda ega lapsi. Naised, noored naised on Ida-Saksamaalt lahkunute seas ülekaalus. “Ma mõtlesin ka kunagi, et ükskord on mul perekond, lapsed, oma maja,” ütleb Bernd. Aga läks teisiti.

Õnneks on Berndil muusika. “Ilus plaadikogu, kas pole?” teatab ta uhkusega ja näitab vinüülplaate, mida hoiab lintmaki kõrval. Nõukogude Liidus välja antud Led Zeppelin. Venekeelses ümbri- ses Rolling Stones ja Jethro Tull. Queen. Nena. Bernd paneb mängima Status Quo ja lülitab tööle värvimuusika. Kollaste seinte ja pruuni seksioonikapiga toas hakkavad vilkuma sinised tuled.

Kahanemine vaevab ka Eestit

Ehkki megalinnad üha kasvavad ning iga päev lisandub maailma 190 000 uut linnaelanikku, sigineb järjest juurde ka kahanevaid linnu. Teaduskirjanduses loetakse kahanevaks sellist linna, mis on “enamal kui kahel järjestikusel aastal kaotanud elanikke ning mis elab üle majanduslikke muutusi koos teatavate märkidega struktuursest kriisist”. Kuulsaim kahaneva linna näide on Detroit. USAs on ühtekokku 59 kahanevat linna, Suurbritannias 27, Saksamaal 26 ja Itaalias 23. Kahanevaid linnu leidub palju ka Venemaal, Ukrainas ja Kasahstanis.

Rahvaarvu kahanedes suurenevad kulud elaniku kohta, sest linna infrastruktuur – kanalisatsioon, küttesüsteem, veevärk – on ehitatud suuremat rahvaarvu silmas pidades. See paneb niigi majandusraskustes linna täiendavate probleemide ette. Paljud Ida-Saksa linnad on seepärast otsustanud äärelinna maju lammutada, et säilitada linnasüdamis tihe asustus ning alandada infrastruktuuri kulusid elaniku kohta.

Viimase 20 aastaga on kahanenud ka enamiku Eesti linnade rahvaarv. Aastatel 2000–2011 kaotasid rahvaloenduse andmetel enim elanikke väikelinnad, nagu Kallaste, Möisaküla (mõlemad 29%), Kiviõli (23%) ja Mustvee (22%). Suurematest linnadest kahanesis kõige rohkem Kohtla-Järve (22%), Viljandi (16%) ja Narva (15%). Jõgeva, Valga, Haapsalu, Paide, Tõrva ja Võru rahvaarv vähenes kümnekonna aastaga ligi 15 protsendi võrra. Tallinn kaotas 2000.–2011. aastal 1,8 protsenti elanikest, Tartu 3,5 protsenti.

Mullu sügisel korraldas DTZ Kinnisvaraekspert majandusministeeriumi tellimisel uuringu tühjadest ja pooltühjadest kortermajadest. Selgus, et Eestis on selliseid maju 476, aastaks 2030 lisandub veel 644 probleemset maja. Uuringus soovitatakse neist majadest pooled lammutada, teised aga renoveerida, et elanikud sinna kokku kolida. Uuringus tehakse ettepanek maksta pooltühjadest majadest välja kolivatele inimestele kompensatsiooni tuhat eurot korteri kohta.

Külli-Riin Tigasson

Bernd käib Berliinis kontsertidel. Ta maksis 68 eurot ja 25 senti, et istuda Status Quo ja Uriah Heepi kontserdil teises reas. Pärast sõitis rongiga koju, tagasi jõudis varahommikul kell neli. Õnneks on kodumaja kohe raudteejaama kõrval.

Berndi uus kodu hakkab aga olema kesklinnas. Rongijaamast kolmveerand-tunnise jalutuskäigu kaugusel. Kuidas siis öösel kontserdilt koju saab?

“Eks näis,” arwab Bernd. Ehkki kolimisteade teda algul ei rõõmustanud, teeb ta praegu selleks juba ettevalmistusi. Kinnisvarafirma remondib uut korterit, Bernd joonistab arvutil korteri plaani: paremale üks tugitool, vasakule teine, arvutilaud akna alla, rõdule toolid ja laud.

“Tegelikult mul läkski siin majas igaüks,” tunnistab Bernd. Maja lammutamine oli ilmselt ära otsustatud juba

ammu enne seda, kui Bernd kinnisvarafirmalt kirja sai. Kui mõni naabritest suri või minema kolis, korterit uuesti üürile ei antud. Berndi trepikojas on neli korterit, aga praeguseks seisavad kolm tühjana. Viimati jäi üks korter tühjaks mullu suvel, kui Berndi eakas naaber suri. Naaberi korteri ukse kõrval on seinale riputatud 2013. aasta kalender, kus iga möödunud nädal on maha tõmmatud. Nii kuni juunikuuni.

Seal, kus kunagi asus Berndi esimene kodumaja, kasvavad nüüd hein ja pöösad. Rahvaarvu vähenedes lammutatakse linnaäärtest järjest maju maha ja kolitakse inimesi üha enam kesklinna poole kokku. Tihedama asustuse korral on kulud küttele, kanalisatsioonile ja ühistranspordile väiksemad. Lammutatud majade asemele lastakse uuesti kasvada mets. Eisenhüttenstadt on nagu tubli piknikuline, kes pärast söögiaega koristab metsast oma jäljed.

Kuid see linn on ka eeskujuks. Paljud Euroopa linnad hakkavad kahanema, sest rahvastik vananeb ja rahvaarv väheneb. Kahanemine – see on miski, millega linnad veel hästi toime tulla ei oska, miski, mida tunnistadagi ei taheta.

Linn hämardub. Fotograaf üritab pildistada linnasüdamis seisvat maja, mille akendes põleb vaid üks tuli. Enne kui ta nupule jõuab vajutada, kustub aga seegi.

Varem samal teemal: Ettepanek: Pooled tühjad või pooltühjad majad võiks lammutada ja inimesed kokku kolida. EPL 18.12

JEEP GRAND CHEROKEE

Usaldusväärne ja esinduslik

Maailmameister Heiki Nabi sõidab Grand Cherokeeega

Uue Jeep Grand Cherokee standardvarustuses sisaldub tänapäevase autotööstuse tipp tehnoloogia, mille olemasolu on eriti vajalik rasketes talveoludes. Eestis enim müüdud varustustaseme Summit puhul on standardvarustuses

- Quadra-Lift õhkvedrustus
- aeglustiga Quadra-Drive II pidev nelikveosüsteem koos lukustuva tagadiferentsiaaliga
- CommandView® topeltklaasiga panoraamkatus
- adaptiivsed bi-ksenootuled
- LED-päevasõidutuled
- ventileeritavad Natura Plus nahast viimistlusega istmed
- 8,4-tollise ekraaniga meediakeskus
- parkimisabi koos tagurduskaameraga
- digitaalselt seadistatav TFT-näidikupaneel
- elektrilise ajamiga tagaluuk
- 19 kõlarit 825 W võimsusega helisüsteem ning soojendusega rooliratas

3-liitrise diiselmootoriga Grand Cherokee keskmine kütusekulu algab vaid 7,5 liitrist 100 km kohta, jõuline mootor viib auto 0–100 km/h 7,8 sekundiga ning võtab kaasa kuni 3,5 tonnise haagise. Jeep Grand Cherokee ootab proovisõidule Silberauto esindustes. Liisingu intressimäär on 1,95% + 3 kuu Euribor.

CO₂ emissioon 198–329 g/km, keskmine kütusekulu 7,5–14,1 l/100km.

Krediidi kulukuse määr on 2,05% tingimustel: vara hind 46200 eurot, sisse makse 10%, periood 60 kuud, jääkväärtus 25%; intress 1,95% + 3 kuu Euribor, lepingu sõlmimise tasu 199 eurot. Liisingupakkuja on AS SEB Liising.

Jeep®

Gigantide heitlus: raudteelaste eri

Aastavahetus möödus raudteesõja tähe all. Minister **Juhan Parts**i otsusel võttis riigifirma Elron üle riigisisese reisijateveo, mida seni korraldas **Marcel Vichmanni** erafirma Edelaraudtee. Mõlemat ettevõtet abistasid tuntud suhtekorraldajad.

Edelaraudtee PR-abiline: **Meelis Kubits** (Corpore).

2001. aasta algusest kuni 2013. aasta lõpuni.

Tänavu me Edelaraudteele enam tööd ei tee.

Tavaolukorras ma seda ei ütleks, aga poliitiline spinn vajab samuti teenindamist. Viimasel paaril aastal sain 700 eurot kuus. Siis võttis ettevõtte tööle kommunikatsioonijuhi ja meie roll muutus pigem kaasamõtleva omaks. Tiit Pruuli helistas mulle paar päeva tagasi (kui temani jõudis kuulujutt, et mina olengi see, kes Elronile valed graafikud tegi ja rongijuhile hommikul pudru sisse unerohu pani, et konkurendi rong ei saaks hommikul õigeaegselt väljuda), tema näiteks ei teadnudki, et meil viimastel aastatel kliendisuhe oli.

2001. aastal eduka erastamise kommunikatsioon ja rongliikluse populariseerimine. Juhan Partsi tänusõnad Edelaraudtee tehtud töö aadressil puudutavad mind isiklikult.

Ma ei arva, et Elron kuidagi avalikkusega manipuleerib.

Mina oleksin ministri asemel leplikum ja otsiksin lahendusi, mitte ei üritaks kõike jõuga paika suruda.

Kodanikuna on mulle sümpaatne see, et Parts proovib, otsib lahendusi, ei seisa paigal ega nõustu stagnatsiooniga. Mina ka ei nõustu.

Mullu märtsis Tartusse.

Kannatlikkust!

Mina olen viimane inimene, kes Elroni kommunikatsioonile midagi ette heidab. Alati saab paremini, aga probleem pole ju kommunikatsioon.

Ei ole siin mingit vaidlust. Tagantjärele klaaritakse ja juhitakse teemat oluliselt vähemolulisele.

Koolivennad lepivad varem või hiljem. Kui inimesed Toompealt ära tulevad, siis nad muutuvad rahulikumaks.

Jube kahju, et keegi seda oktoobris kirjutatud lugu ei lugenud. (Ekspress avaldas sügisel Kubitsa loo "Eestis algab riigikapitalismi ajastu", kus ta küsis, kas minister Parts ei ole kordagi tulnud mõttele ise ära minna.)

Mis ajast esindab sinu ettevõtte raudteefirmat?

Mitu tundi on sinu firma kulutanud rongivaidlusele?

Kui palju töö eest tasu küsite?

Mis ülesande töö tellija teile andis?

Kuidas vastaspool avalikkusega manipuleerib?

Mida tegi minister Parts valesti?

Mida tegi minister Parts hästi?

Millal sa viimati rongiga sõitsid, kust kuhu?

Milline on teie selle nädala soovitus rongireisijatele?

Kui tõhusa relvana kasutab vastaspool meediat (TV, raadio, ajalehed, sotsiaalmeedia)?

Kas praegune rongivaidlus on eelmäng mõnele suuremale vaidlusele? Näiteks praaminduses.

Milliga võib lõppeda Juhan Parts ja Vichmanni vaheline tüli?

Kas Parts peab tagasi astuma?

Elroni PR-abiline: **Janek Mäggi** (Powerhouse).

Alates reede, 3. jaanuari lõunast.

Keskmiselt pool tööpäeva iga päev. Kümneid intervjuusid on andnud ikkagi Elroni juhid ning lõviosa tundidest on kulutanud just nemad. Õnneks on neil hea närvikava, suur pühendumine ning siiras soov kõik õlitatud toimima saada, sh kommunikatsioon.

Tasu suurus sõltub kuu lõpuks teostatud tööde mahust. Lepingus on fikseeritud põhimõtted, kuidas tasu arvutamine toimub. Tasu osa tegevuste eest on fikseeritud, osa puhul tunnitasu alusel. Osa kavandatud tegevusi on veel tegemata.

Laiemalt sõnastades on meie ülesanne kriisikommunikatsiooni planeerimine ja elluviimise aitamine. Oleme aidanud koostada tekste ja sõnumeid jne.

Loomulikult kaitsevad osapooled oma huve, see on mõistetu. Praegusel juhul on oluline, et erahuvi ei saa prevaleerida avaliku huvi üle. Riik ja Elron esindavad avalikku huvi.

Kuna esindan Elronit (mis on majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas), võib minu vastus kõlada erapoolikuna. Minu meelest pole Parts midagi valesti teinud: uusi ronge oli vaja, dotatsioon peab minema õigesse kohta jne. Võib-olla alahindasid nii Elroni juhtkond kui ka minister Parts avalikkuse tähelepanu ka väiksemate võimalike tõrgete puhul. Pressikonverents ja teavitustegevus oleks pidanud toimuma nädal varem – enne uutele rongidele üleminekut.

Parts on minu meelest aus ja sirgjooneline poliitik. Ta ei ole pead liiva alla peitnud ning on vaatamata isiklikult tema vastu suunatud rünnakutele olnud avatud ja ausalt, ilma keerutamata öelnud, kuidas asjad tema meelest on ja olema peaksid. Ta on asunud rahva poolele, mis ongi tema kohus.

Veidi enam kui aasta tagasi Hollandis, kus käisin avamas Euroopa meistrivõistlusi kabes. Uued rongid olen üle vaadanud, seal ka pressikonverentsi korraldanud, aga liinisõitu veel teinud ei ole. Mulle meeldivad nad väga – puhtad, moodsad, kulumata. Vinged. Hollandi omad jäävad alla. Kulunud. Ja püsti olen Hollandis seisnud peaaegu alati ka siis, kui sõidan 250 km. Ülerahvastatus on Hollandis tavaline, nagu ka ümberistumine,

Kõige tähtsam soovitus on: veidi kannatlikkust. Kõik probleemid lahenevad peagi ning tegelikult peaksime uute rongide üle uhked olema. Nad on väga mõnusad.

Kui keegi püüab teist osapoolt sopaga üle valada ja arvab, et see muudab avalikku arvamust, siis ta eksib. **Edgar Savisaar** on kuldne näide. Teda ei ole võimalik ära kustutada, kuigi tahtjaid on palju. Kujundlikult rääkides on Elroniga sama lugu – kui kõik rongid on kohal, koormus hajutatud ja sõidugraafikud paigas, hakkavad Eestis rongiga sõitma ka need, kes ei mäletanudki, et Eesti rongiliiklus olemas on.

Eesti kodanikuna leian, et avaliku huvi võidukäik peaks jõudma ka praamindusse. Loomulikult. Rahvas ei taha kunagi, et keegi rikastub tema arvelt. Selles mõttes on Elron kindlasti Eesti rahva võit.

Kas see tüli ongi, pigem mäng – poliitika ja äri kokkupõrge. Ma ei usu, et mehed üksteise peale viha peavad, ikka mõistavad. Vahel tundub, et mõni meie konkurent, kes halvustab n-ö riigikapitalismi, püüab endale tööd tekitada sellega, et õhutab oma kliente võitlema asjadega (nt riigi vastu), millesse nad isegi ülemäära ei usu.

Ei pea. Eesti ühistransport peaks olema rahvasõbralik ning lähtuma avalikust huvist. Siin on veel teha küll. Ka mainitud praaminduses. Kindlasti on ta seisnud õigete asjade eest, millele on viidanud ka mitmed tunnustatud ettevõtjad, nt Indrek Neivelt.

kliimaseade

OÜ Kliimaseade pakub tööd:

MÜÜGIINSENERILE

- Tööülesanded:** kütte-, kliima- ja jahutusseadmete ning -süsteemide hinnapakkumiste vormistamine, suhtlemine klientidega, objektidel käimine.
- Nõuded:** tehnilised teadmised, müügitöö kogemus, hinnapakkumiste koostamise ja eskiiside joonestamise oskus, väga hea suhtlemis- ja läbirääkimisoskus, kohusetundlikkus, eesti, vene ja inglise keele oskus, B-kategooria autojuhiluba.
- Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd, konkurentsivõimelist ja tulemustest sõltuvat tasu, nüüdisaegseid töötingimusi, koolitust Rootsis.

KÜTTESÜSTEEMIDE PAIGALDAJALE

- Tööülesanded:** maakütte- ja õhk-vesisoojuspumpade paigaldamine objektidel üle Eesti.
- Nõuded:** varasem töökogemus, keevitusoskus, teadmised elektritöödest, B-kat. autojuhiluba, eesti ja vene keele valdamine suhtlustasandil, korrektsus ja kohusetundlikkus.
- Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd, konkurentsivõimelist tasu, nüüdisaegseid töötingimusi.

ELEKTRIKULE-HOOLDUSTEHNİKULE

- Tööülesanded:** jahutus-, kütte- ja ventilatsiooniseadmete hooldus- ja remonditööde teostamine.
- Nõuded:** teadmised ja kogemused hooldustööde teostamisel, elektrialane haridus B1-pädevusklass, B-kat. autojuhiluba, eesti, vene ja inglise keele valdamine, korrektsus ja kohusetundlikkus.
- Pakume:** mitmekesist ja huvitavat tööd, konkurentsivõimelist tasu, nüüdisaegseid töötingimusi.

CV palume saata aadressile carita@kliimaseade.ee
Lisainfo: carita@kliimaseade.ee

www.kliimaseade.ee

Rahva Raamat SAJANDIJAGU VAIMUTOITU

Rahva Raamat AS on eestimaine raamatuäri, mis on tegutsenud üle 100 aasta. Oleme Eesti suurim raamatute jae- ja hulgi-müüja, kelle teenindada on lisaks oma kauplustele Tallinnas, Tartus, Pärnus, Viljandis ja Kuressaares ka Selveri, Kaubamaja, Rimi, Säästumarketi, Prisma ja Maxima kauplused ning enamik raamatukogusid ja raamatukauplusi. Meie eesmärk on olla Eesti raamatuäri lipulaev - tuntud kaubamärgi, laia sortimendi, ödusa keskkonna ja parima klienditeenindusega.

Kui soovid hoogsalt kaasa lüüa Eesti põnevaimas ja suurima kasvuga e-äriprojektis, on see tööpakkumine just sulle.
Eesti suurim raamatumüüja Rahva Raamat otsib:

E-ÄRI MÜÜGIJUHT

Sinu peamised tööülesanded:

- E-äri arendusprojektide koordineerimine
- E-poe sisuhaldus
- Veebipõhise reklaami haldus
- E-poe müügikampaaniate planeerimine ja läbiviimine
- E-raamatute turundamine, Sotsiaalmeedia haldus
- E-äri kliendisuhetus
- Koostöö turundusosakonnaga

Nõudmised kandidaadile

- Oled huvitatud raamatutest ja e-ärist
- Oled hea suhtleja
- Oled kiire õppimisvõimega
- Valdad vabalt inglise keelt
- Omad turunduslikku mõtlemist
- Oled sihikindel, ambitsioonikas, tulemustele orienteeritud ning oskad töötada meeskonnas.

Kasuks tuleb

- Tugev analüütiline mõtlemine
- Tehnoloogiavaist
- Suhtlustasandil vene keele oskus
- E-äri või turunduse alane kogemus

Tööle asumise aeg: esimesel võimalusel, nõutud keeled: eesti, inglise.

Tööaeg: täistööaeg, asukoht: Tallinn

Sooviavaldus ja CV palume saata koos palgasooviga hiljemalt 31. jaanuariks 2014 e-postile toomas.aasmae@rahvaraamat.ee

Kontaktisik: Toomas Aasmäe,
lisainfo: tel 618 0030

www.rahvaraamat.ee

Telli EESTI EKSPRESS ja avasta maailma!

Loosi tahtel sõidab Mehhikosse
VEIKO MEITERN. Palju õnne!

Cancún - Mehhiko

Kariibi mere kristallselge vesi, iidse maiade tsivilisatsiooni pärand Chichén Itzá ja Palenque. Kohale viivad lennufirma Condor ja Estravel.

Loosi tahtel sõidab Kuubasse
AHTO SALUM. Palju õnne!

Havanna - Kuuba

Ameerika autod, sigarid, rumm, revolutsioon, Cuba Libre ja salsa. Kohale viivad lennufirma Condor ja Estravel.

Loosi tahtel sõidab Sansibari
SAARA TAGEN. Palju õnne!

Sansibar - Tansaania

Valge liivarand, türkiissinine merevesi ja unustamatud päikeseloojangud. Kohale viivad lennufirma Condor ja Estravel.

Kohale viivad Estravel ja Condor.
Estraveliga seiklema! www.estravel.ee/seiklusreisid
Condor - enam kui 75 puhkuse sihtkohta üle maailma!

estravel

Condor
www.condor.com

Veri tilkumas, mobiil levist väljas

Aja vaim
toimetab meie
alateadvuses,
immitsedes
sealt
igapäevaellu.

Tiina Jõgeda

tiina.jogeda@ekspress.ee

Krister Kivi andis mulle lugeda oma koostatud novellikogu "Öö", mis tuli trükist aasta kõige öisemal aastajal, jõulukuul. Raamat koondab kaheksateist tumedat lugu autoritelt, kes esindavad ühel või teisel moel tänapäeva Eesti kirjanduse eeslava, mõni rohkem seltskonnamedias, mõni troonib kultuurikülgedel, mõni poliitikas (Maimu Berg, Eia Uus, Toomas Verrev, Andrei Hvostov, Justin Petrone, Peeter Helme, Mai Loog, Jan Beltrán, Peeter Sauter, Armin Koomägi, Kadri Kõusaar, Jüri Pino, Kaur Kender, Aita Kivi, Alan Adojaan, Ingrid Margus, Vello Vikerkaar ja Margus Karu).

Etteantud teema - öö - ei vaja pikemat seletamist, tumeainest võib käsitlemiseks välja tõmmata mida iganes. Just selle kõike-mahutavuse, universaalsuse tõttu ongi huvitav, millist ühispilti need isiksuste ja loojanatuuridena erinevad autorid koos maalivad. Seda ühisosa võiks ehk nimetada aja vaimuks. Aja vaim toimetab meie alateadvuses, immitsedes sealt igapäevaellu, meie harjumustesse ja arusaamadesse. Aja vaim on ideede kogum, mille ajal tegelikkust tee-

nime, "Öö" selle juhuslik print screen, tegelikuse moondumine tekstiks. Aga elu muutmine tekstiks, nagu ütles **Juri Lotman**, pole mitte seletamine, vaid sündmuste sisestamine kollektiivsesse (ala)teadvusse. **Carl Gustav Jung** uuris pool elu kollektiivset alateadvust, leides sealt kaugelt minevikust pärit kogemusi, mälujälgi, mis on kõigil sarnased.

Ühine psüühiline reaalsus on see osa elust, kuhu meid lihtsalt paisatakse ja kus me tahes-tahtmata midagi õpime.

Millistest märkidest koosneb kollektiivne unenägu *anno Domini* 2013?

Vabade assotsiatsioonide reana paiskus esile: tabletid, *sleeping pills*, piraattaksojuhud, natsi-Saksamaa, küllapeod, Facebook, enesetapp, "Seks ja linn", koolivägivald, noorpoliitikut, armastus, riigikogulase faking aastapalk, Google Image, vägistamine, võitjate põlvkond, Austraalia, Bangkok, paralleelmaailm, Tenerife, Obinita, Afganistan, linnapea tapmine, baltisaksa mõisnikud, Madonna, laps, kes muutub iPadiks, lausjoomine Soome laeval, üksinda võõral maal, melu ja mörin, tühjaks saanud mobiiliaku, kärgpere, Yogananda, palgamõrvar, pornofilmi, topteltannus unerohu...

Mu vana sõber Freud ütles ikka, et inimest sunnivad tagant ainult seksi- ja surmatung, vajadus tunda nii tuska kui mõnu, naudinguid, mida kirkastab teadmine surma kohalolust.

Seksi ja surma leidub kogumikus külla-

ga, eriti surma. Linnapead (teflonist, narkolepsia käes vaevlevat despooti) tapetakse vähemalt kolmes novellis. Aga tapetakse üldse palju, enamasti tarantinolikus võttes, nii möödamminnes, hetketuju ajal, kui keegi närvidele käib, näiteks kui laevakokk teeb kehvasi süüa. Seksi esineb märksa vähem, ja siis on ta selline kiiksuga seks: impotendist miljonäriaga, emaga, juhuslik, ja seegi pooleli jäänud vahekord Varadero rannas, sõdurite poolt surnuks vägistamine...

Me oleme tulnud eilsest "ilma koosolekute, tablettideta, arengukavadeta, missioonideta, visioonideta, eriti aga ilma konsultantideta" (**Jüri Pino**) maailmast, kus nooremaid ("pikad jalad, baka ja null ajutegevust") eristab verevendlust hindavast võitjate põlvkonnast see, et "neil on ka välismaa sõpru ja võõrkeeleoskus on parem" (**Kadri Kõusaar**). Kahjurite pealik - linnapea tuleb ära süüa, nii et "tunnistajaid polnud, kahtlusluse nimekirja oli lõputu" (**Toomas Verrev**). Sest see siin "ei ole Afganistan, see on Obinita" (**Justin Petrone**).

Naudinguid esineb ka: vein, tantsimine (*I'm so tired, I'm going to dance* - **Mai Loog**), õnneotsimisreisid, rabarberikook ja pekkipirukad, aga mõistagi saavad nad olla vaid tumedate lugude rekvisiitideks.

Kultuuripsühholoogidele oleks "Öö" heaks uurimismaterjaliks, lihtsale lugejale pakub novellikogu ohtralt äratundmishetki. Eks igaühe elus on vähemalt üks öö, mida tahes-tahtmata mäletad.

ÕNNE VALEM

... on rubriik, kus
psühholoogiline
nõustaja Tiina Jõgeda
annab nõu.

CITROËNI KAUBIKUD – KINDEL VALIK!

www.citroen.ee

SUPERVARUSTUSEGA **BUSINESS\$** MUDEL NÜÜD ERIHINNAGA – SÕIDA MURETULT JA MUGAVALT!

CITROËN NEMO 1,4i
Soodushind **9900 €**
Liisingu kuumakse **102 €**

CITROËN BERLINGO VTi98
Hind alates: **10 900 €**
Business paketi: **12 700 €**
Liisingu kuumakse
Business paketi **131 €**

CITROËN JUMPY HDi90
Hind alates: **15 900 €**
Business paketi: **17 690 €**
Liisingu kuumakse
Business paketi **182 €**

CITROËN JUMPER HDi110
Hind alates: **17 100 €**
Business paketi: **18 990 €**
Liisingu kuumakse
Business paketi **196 €**

3 AASTAT HOOLDUST TASUTA!

Business pakett sisaldab enam kui 1800 € väärtuses lisavarustust: konditsioneer, tehase CD-raadio, Bluetooth ja lisaks rikkalikult mugavus- ja turvaravustust. Tutvu mudelikohase Business paketi veebilehel citroen.ee

CITROËN

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

Pakkumised kehtivad kuni 30. märts 2014 või seni, kuni jätkub soodushinnaga sõidukeid. Liisingu kuumaksesse on arvestatud: 15% sissemakse, periood 60 kuud, intress 2,8%, jääk 30%, KKM 3,33%. Läbisõit liisingperioodil kuni 100 000 km.

Lisaks TASUTA 3 aasta hooldused (3a või kuni 60 000 km, vastavalt kumb enne tähtub). Kütusekulu keskmised näitajad ja CO₂ väärtused: CITROËN Nemo 1,4i 6,4 l / 100 km ja 148 g; CITROËN Berlingo VTi98 7,1 l / 100 km ja 164 g;

CITROËN Jumpy HDi90 6,7 l / 100 km ja 177 g; CITROËN Jumper HDi110 7,5 l / 100 km ja 199 g.

Mihkel Kunnus

Tervemõistus ja valede juurtega südametunnistus

Uku Masing kasutas terminit “tervemõistus” sõimusõnana. Sellega tähistas ta stampidest, stereotüüpidest, müütidest jms koosnevat argitunnetust, mille tõttu inimeste elu pole siin ilmas pahatihti rohkemat kui “üksteise kolkimine poolunes”. Selle nägemine läks väga hinge ka A. H. Tammsaarele. Kirjandusteadlase Daniel Paldi sõnadega: “Tal oli tohutult palju tähelepanekuid inimestest, ta elas valuliselt kaasa inimese pimesikumängule maailmas ja ta ei väsinud sellest rääkimast, ta ei väsinud seda kujutamast.”

Masing on ka öelnud, et selle neetud tervemõistuse aluseks on üks põhiviga – modelleerida kõike iseendana ehk inimesena. Igale poole kiputakse omistama inimlikke kvaliteete. Pole midagi erakordset selles, kui tähtis pereisa, kes alles muigas selle üle, kuidas ta tütreke nukuga tõsimeeli räägib, nüpeldab järgmisel hetkel ehedas solvumises oma sülearvutit, kes ei käitunud nii, nagu ta tahtis. Ja õpilased füüsikatunnis ikka väga hästi ei usu, et gravitatsioonijõud üldse ei väsi. Kui viskan minema mõne tarbeeseme, mis on mind kaua truult on teeninud, tunnen tahtmatult süümeepiinu oma tänamatuse pärast.

Puhtinimlikke kvaliteete omistatakse ka märksa suurematele süsteemidele. Näiteks loodusele või planeedile. Kui tervemõistuslasel saak ikaldub, siis arvab ta, et põld on solvunud ja tuleb lepitust otsida. See, et mitmesuguste looduskatastroofide taga – olgu maavärin või üleujutus – tuleb näha planeedi pahameelt, on meediakommentaaries üsna levinud. Ookean ei pruugi lõputult taluda hooramist ja poistepilastust ning tõmbab hiidlainega Tai ranniku puhtaks neist himuraist Skandinaavia turistidest!

Kogemusest tulenevalt on loodust ja maad peetud ikka kaunis kapriisiks ja tujukaks. Ega ta iseloomujooned head ole küll. Jagab kiitust täiesti ebaõiglaselt ja vahel on mingi tuju ajel lihtsalt kohutav – katk ja ikaldus aastaid jutti, palu ja otsi lepitust, kuidas aga saad.

Väga levinud on ka idee heast, armastavast ja halastavast inimlusest, aga sel lool on ikka lisamärkus, et tasu hea ja voorusliku käitumise eest ei tule selles ilmas, vaid alles pärast surma teispoolsuses. Ja kui tekkisid usuvoolumis, mis kinnitasid, et veidike võib saada tasutud ka selles maailmas, siis hakkas usk üldse kaduma. Sest kui süstemaatiliselt oli näha, et ole kui tahes vooruslik, parem saak on ikka sellel, kes põllule sõnnikut veab, siis polnud kauge enam idee, et küllap just see on kõige tähtsam riitus, mis põllul tuju lahkeks teeb. Karga ise muul ajal või lambaid ja peksa naist – põllule ei lähe see üldse korda. Põldu huvitab ainult väetis ja kastmine. See protsess – palvetamisele käega löömine ja loodusteadusele keskendumine – päädis nn rohelises revolutsioonis, intensiivpõllumajanduse meetodite ulatuslikus rakendamises ja paremate sortide kasutamises, mis tõid kaasa põllu-

majandustoodangu enneolematu tõusu. Ja üha enam inimesi hakkas arvama, et enne surma on tolt ikka parem kui pärast.

Tänapäevalgi on väga palju neid, kes arvavad, et linnastumisest ja majanduslangusest tulenevate hädade vastu on kõige tõhusam vahend mõni laulupeoliku lepitusriitus. Näiteks üldrahvalik heteroseksuaalne monogaamia, kärts rassipuhtust marjaks peale (mõistagi on need, kes arvavad, et päästavad vastandriitused – hooramine ja rassiline verevärskendus – eelmistega samal vaimsel tasemel). Küllalt on ka neid, kes otsesõnu arvavad, et Nõukogude Liit lauldi laiali, et mitte öelda loitsiti väetiks.

Meie suurkirjaniku Tammsaare looming on jälle aktuaalne, kuna paljud eestlased tajuvad Euroopa Liitu sattumist, nagu oldaks selleski “valede juurtega”.

Tuleme tagasi Tammsaare juurde, sest tema oli suurvaim, kes oli sellest Masingu sõimatud tervemõistusest vägagi vaba. Ta ei arvanud, et moraal määrab ühiskondlikud olud – see on jäänud mütoloogilisest elutundest. Ta tundis liiga hästi aja- ja kultuurilugu, ühiskonna- ja loodusteadusi, et sedasi arvata. Juba 28aastaselt (nii noorelt hakkavad taipama vähesed) rõhutas Tammsaare, et “südametunnistus muutub aja ja koha järele”. Kuna elukorraldus ei saa püsida muutumatu, siis peavad paratamatult muutuma ka meie kõlbelised, seesmisest äratundmisest juhinduvad tõekspidamised. Ajal ja oludes, kus iga laps suurendab perekondlikku majanduslikku võimsust, on ja peabki olema hoopis teistsugune moraal ja südametunnistus kui ajal ja oludes, kus iga laps kahandab perekonna majanduslikku võimsust.

Kuid siin tuleb täpsustada mõõtkavu – ta poleks iial arvanud, et sooneutraalse tööjaotuse saab ekstrapoleerida mingi sooneutraalse lasteaia või mõne muu säärase totruseni. Küll aga oleks ta tõenäoliselt nõustunud väitega, et feminismiteoreetikute targutused on tühine järeleriipats sellele, kuidas (kodumajapidamis)masinate laialdane levik vabastas nii mehe kui naise lihas-tööst. Küllap oleks ta nõus ka sellega, et kui luua ühiskond, kus ihuramm ei loe (sest kõik on masinaid täis), siis kerkib esile südametunnistus, mis nõuab tööjaotuse suhtes sooneutraalsust. Ja südametunnistust ei saa

inimene eriti muuta – maa juurtega inimene tabub ideed sooneutraalsest abielust sama traagiliselt kui linnajuurtega feminist enda lüpsikuga lauta saatmist lihtsalt sellepärast, et ta on naine. Kuigi armastatakse rääkida südametunnistuse vabadusest, ilmneb südametunnistus just vabaduse puudumisena. Inimene ei saa oma südametunnistust muuta. Südametunnistus ilmneb ta omanikule inimlusest, ühenduses absoluutsega ja seepärast on ka moraaliidispudid nii viljatud. Ka praegust peavooluväärtust, nn tolerantust, millel pole sallivusega midagi pistmist, jutlustatakse martinlutherlikult abitu sõjakusega “siin ma seisan ja teisiti ma ei saa!”.

Muide, vastupidi levinud arvamusele toimub enamik Tammsaare raamatute sündmustikust linnas. Ja väga palju kujutatakse just seda esimese põlvkonna “valede juurtega” olemist ja sellest põhjustatud pingeid. Kuna paljud eestlased tajuvad Euroopa Liitu sattumist sarnaselt, nagu oldaks selleski “valede juurtega”, siis on meie suurkirjaniku looming (jälle) aktuaalne. Tammsaare oli üks esimesi, kes taipas, et see elusfäär, mille määrab ära filosoofia, metafüüsika ja “positiivne mõtlemine”, on õige kitsuke.

Veel üks inimlik kvaliteet, mida inimlik tervemõistus paljudele asjadele omistab, on halastus. See on inimlik kvaliteet, mis on psühholoogiliselt lähedane passiivsele optimismile ja lootusele – küll kõik läheb ikka kuidagi hästi ehk küll olud halastavad.

“Tõe ja õiguse” ehk üks häirivamaid stseene on koht, kus Indrek meenutab korda, kui Andres peksab tema ema Mari. Seal on märkus, et kui keegi sel hetkel oli veel haledam ja viletsam ja rohkem kannatav, siis peksja ehk Andres. Seda märkust ei põhjendata. Aga võib aimata. Mari nuhtleja oli halastusvõimeline, Andrese oma mitte.

Kahekümnenal sajandil kaikus võimsalt ateistlik rõõmuhüüd: “Me ei vaja looduse armuande! Me võtame ise, mis vaja!” Tõsi, loodust pole mõtet paluda. Ei pahanda ta, kui metsad maha võtta, veekogud tühjaks püüda ja nafta välja imeda. Ei, ei pahanda. Ta pole solvumisevõimeline. Aga nüüd hakatakse vaikselt aru saama, et ta ka ei halasta. Tühje ja täis maardlaid on sama vähe põhjust paluda. Ka lagastatud ja tühjaks ammutatud loodust pole mõtet paluda. Ükski lepitusriitus ei aita, olgu siis ohvriloomade veristamine, pedepiks, võimukirumine või korralik laulu-pidu heteroseksuaalse monogaamiaga.

Reastada halastavuse järjekorras: Rootsi pank, Vargamäe Andres, maa, ainevahetus. Reastada nii, kuidas tervemõistus lubab.

Loe ka: Margit Tõnson: “Õnnelik Krõõt” (Eesti Ekspress, 11. juuli 2013).

areen

Raul Ranne
käib kümme-konna
aastaga kopitanud
agulist üheks Tallinna
trendikamaks linnaosaks
kujunenud Kalamaja
tänavail just sellele paigale
omast *sound*'i otsimas.

KALA-
MAJA

BLUUS

▶▶ 30

Mõne lausega Kalamaja ajaloo

- Esimesed kirjalikud viited Kalamaja piirkonnale pärinevad aastast 1374. Ajaloolaste andmeil tekkis alaline asustus Kalamaja 13. sajandi keskpaiku.
- Legendi kohaselt sai linnaosa oma nime kohaliku naise Kala-Mai järgi, kes olnud teistest veidi jõukam ning andnud kitsikuses vaevlevatele kaaskodanikele kala. Teise legendi järgi olevat Kalamaja vanimate elanike perenimed olnud Tursk, Räim ja Haug.
- 1527. aasta rahvaloenduse järgi oli Kalamajas 78 iseseisvat majapidamist ning 17 kõrtsi.
- Enamik Kalamaja praeguseni säilinud hoonestikust rajati 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses.
- 1930ndatel ehitati kahe- ja kolmekorruselisi kivist trepikojaga puitelamuid ning suuremaid kivimaju, mis ilmestavad ka tänast Kalamaja tänavapilti.

Allikas: Robert Nerman

29 <<

“**P**riit, mis sa arvad, mis on see õige Kalamaja muusika,” küsin näitlejalt ja lavastajalt **Priit Võigemastilt**. Minu arvates on iga linnaosal oma rütm ja viis, mis sinna sattudes peas vaikselt tiksuma hakkab. Võigemast, kes on varsti juba kümme aastat Kalamajas korterit omanud, jääb esimese hooga vastuse võlgu. “Mulle endale tundub, et bluus. Tänaasel päeval tundub see meeleolu siin väga bluus – sajab lõrtsi, on hämar ja sünge,” pakun hakatusks. “Äkki tõesti bluus. Vaata, kõik need puumajad ja... sellega ikka väga mingi moodne klubimuusika ei haagi,” arendab Võigemast mõtet edasi. “Smilersil on ju lugu “Kalamaja cowboy” – kuidas see siia kanti passiks?” “See tundub rohkem selline 2000. aastate alguse Kalamaja lugu. Üheksakümnendate ja varasema aja muusikaks sobiks äkki mingi venekeelne värk,” räägib Võigemast.

Avastan üllatusega, et isegi Briti äriajakiri The Economist on Kalamajast kirjutanud. Ajakiri ütleb, et kui 20 aastat tagasi oli Kalamaja elukohaks põhiliselt skvottijatele ja pisikurjategijatele, siis nüüd on eesrindlikumad eestla-

KALAMAJA ELANIKUD: Tallinna ühes ägedaimas linnajaos on juba aastaid elanud näitleja Priit Võigemast (vasakul) ning muusik Marko Atso.

sed hakanud sinna kolima ja avatud on ka hulk populaarseid kohvikuid ja baare. Seda nähtust võib üldistada kui teatud piirkondade keskklassistumist. The Economist muidugi liialdab pisut – eks Kalamaja põhilised elanikud olid varemgi normaalsed, võib-olla tõesti mitte kõige jõukamad, aga siiski täitsa tavalised inimesed. Pätte oli ilmselt rohkem ning boheemlasi – muusikuid, kunsti- ja teatriinimesi, keda viimasel ajal nii rohkesti Kalamajas näha võib – oli vahest vähem.

Peep Sooman, Eesti kinnisvarafirmade liidu tegevjuht, teab, et Kalamaja esimene tõus sai alguse 90. aastate teisel poolel, kui omandireformi käigus said paljud õigusjärgsed omanikud majad tagasi ning müü-

sid need, oskamata seal suuremat perspektiivi näha, suhteliselt soodsalt kinnisvaraarendajatele edasi. Oleme ausad, paljud vaatasid sel ajal Kalamaja kui üht õnnetut agulit ning põgenesid pigem põllupealsetele elama. Aga ärgsamad ärimedhed nägid vanalinnast kahe minuti kaugusel asuvas rahulikus ja tegelikult mõnusat privaatsust pakkuvast Kalamajas (nagu ka näiteks Pelgulinnas) potentsiaali. Ja ostsidki kvartalite kaupa maju kokku.

Kõlab pisut veidralt, aga tõsiseks kinnisvarahitiks sai Kalamaja kant Soomani sõnul hoopis masu ajal. Just majanduskriisi aastatel sai populaarseks nn öko-mõtteviis. Kalamaja sobis selle mõttelaadiga – oma aed ja oma küte, *second-hand*-möö-

bel ning teise ringi rõivad. Kõik, kes tahtsid olla trendikad, ostsid korteri Kalamajja.

“Aga kui meie 2004. aastal otsustasime Kalamajja kolida, siis polnud see kaugetki popp kant. Nii mõnelgi tuttavalt vajas sellest kuuldus suu lahti,” meenutab Võigemast. “Siis polnud siin mingeid mõnusaids kohvikuid nagu praegu. Majad ja aiad polnud nii korras kui nüüdsel ajal. Tuleb tunnistada, et hilisõhtul pimedas vanalinnast jala koju tulles oli ikka kõhe. Mul oli varem komme lugeda kokku kõik süstlad, mida teel koju tänaval maas vedelema nägin. Alati leidsin. Vahel kümme- või rohkemgi. Aga samas, eks kinnisvarahinnad olid siis siin kordades-kordades odavamad,” meenutab Võigemast.

Kinnisvaraportaalistest viimase kümne aasta hinnastatistika jälgides selgub, et praegu on Kalamajas kinnisvara ruutmeetri hind keskmiselt vähemalt kolm korda kõrgem kui kümme aastat tagasi. Üksikjuhtumite puhul võib rääkida ka kuni kümnekordsest hinnavahest.

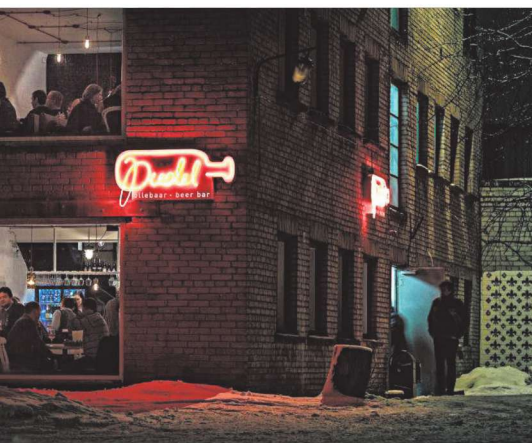
“11 aastat olen elanud Kalamajas, olin siin esimesi, kes soklikorruusele elamise ehtas. Inimesed käisid mööda, näitasid näpuga – näe, üks loll elab päris keldris.”

Kes nii räägib? Ei, mitte Eesti kõige mõjukam allilmategelane ega riigi rahandus-

FOTOD VALLO KRUUSER, PUDEL

KALAMAJA VIISID SALME
TÄNAVAL: Kalamaja on mõnus
õhtuti, Kalamaja muusika on bluus
ja lähedad majad on puust.

minister, kellega kunagi koos sattusime Kalma sauna kuulsal laval hüva leili võtma.

Õeldakse ju, et saunas tiitleid ei tunta, kõik on võrdsed. Aga et kohe nii, samal laavaastmel ajakirjanik ministri ja mafiooso vahel, see tundus veidi veider.

Ütleks, et midagi Kalamajale iseloomulikku. Näiteks ajaloolane **Robert Nerman**, kes Kalamaja linnaosa lugu põhjalikult uurinud ning infokillud mõnusaks raamatukski vorminud, teab rääkida, et enne sõda võisid mõnes Kalamaja majas elada koos nii kõrge sõjaväelane kui kojamees. Kalamajas elasid nii vabrikutöölised, ministrid kui ka kultuuritegelased. Seisusevahesid, mida võis teistes linnaosades märgata, Kalamajas nii selgelt tunda polevat olnud.

Ja legendaarne laulumees **Artur Rinne**, kes oli ju samuti Kalamaja mehi, käis, nagu kõik teised selle kandi inimesed, regulaarselt Kalma saunas pesemas. Seisis järjekorras, nagu teisedki, kuni lõpuks sisse pääses. Seda mäletab parlamendi liige **Eiki Nestor**, kes 30 aastat oma elust Kalamajas ülipisikeses Kõie tänava korteris elas.

Mul kipub Nestori jutu peale silme ette pilt, kuidas Artur Kalma sauna järjekorras laulu lahti lööb: “Noorusra’al kolm lille noppisin...”

Kulinaarne pillerkaar Kalamajas

Kui vanalinn ja sealsed eeskätt turistide teenindamisele orienteeritud rohked toidukohad välja arvata, on ilmselt Kalamaja kõige tihedamalt toidukohtadega asustatud linnaosa pealinnas. Miks mitte tutvuda selle suurepärase kandiga selliselt, et puhkepausid veedada mõnes toredas söögi-joogikohas? Sissejuhatava napsi, kohvi ja suupiste võiks võtta Kopli tänaval Telliskivi trammipeatuse juures asuvas suurepärasel Boheemi kohvikus, mida tuleks pidada uue aja Kalamaja kohvikukultuuri teerajajaks. Meeldiv Topsis baar Soo tänaval on täpselt see koht, kus teha mõningase jalutuskäigu järel järgmine naps. Argipäeva lõunal võib jalutada sealt edasi Tööstuse tänavale, et süüa proletaarset lõunat lihtsas ja soodsas bistroos vana Volta tehase vastas. Aga kui hing tahab peenemat, tuleks jalutada näiteks Suur-Patarei ja Võrgu tänava suunda, kus asuvad oivaline kohvik Moon ning eksotiili-

ne Cha Dao. Või siis, miks mitte, kõndida mõnusalt Niine tänavale, kus asub tore kohvik Sesoon. Kulinaarse Kalamaja epitsenter asub teadagi Telliskivi uulitsal Kalamaja ja Pelgulinna piiril endise rongidepoo ja elektroonikatehase territooriumil ehk siis Telliskivi loomelinnaku aladel: F-hoone, Pudel, Kukeke, Reval café, kunstipuhvet Homeart ning veinibaar Pokaal... kes neid kõiki kiita jõuab. Kuuldavasti plaanitakse sealkandis avada veel üks suurem Skandinaavia aktsendiga söögi-koht-galerii. Vaevalt jääb see viimaseks uueks toidumajaks Telliskivis.

Ent kui hing tahab väikest slaavilistat (aga seesugused tahtmised tulevad ju vahel vägisi peale), võib külastada Kopli tänava lokaali Kolm Lõvi või siis häda korral Balti vaksali tšeburekisööklad. Suhteliselt talutava Kaukaasia-paugu saab aga kätte Leila šašlõkibaarist.

Raul Ranne

“Ei, no mine nüüd. Ega Rinne saunasab muidugi ei laulnud, aga juttu sai temaga ikka räägitud.”

Ei saa ka Nestorilt jätta küsimata, milline muusikastiil väljendaks Kalamaja vaimu kõige täpsemalt.

“See oleks bluus,” ütleb ta. “Mõni Jimi Hendrixi esitatud bluus.” “Miks?” “Mu meelest on Kalamajas, olenemata aastaajast, alati sügis. Ja bluus on sügise muusika,” selgitab rahvasaadik. Olen nõus.

Aga Kalma saun, mis avati 1928, on vana tänase päevani töötav avalik saun. Üks neist Kalamaja energiapunktidest, mille külastamine oleks põhimõtteliselt kohustuslik, kui päris elu rütmid ning päris inimeste jutud huvi pakuvad. “Just siin tunnen ma tõelist Tallinna,” sõnab punetava näoga **Ülo** puhtas vene keeles. Eesti keelest ei tea eesti mees Ülo sõnagi. Ta sündis Siberis Tomski kandis, elas ja töötas seal. Nüüd on ta esiisade maal tagasi (Ülo perekond lahkus siit esimese maailmasõja eel), käib saunas ja kiidab Eesti ... ilma.

“Tegelikult on see täitsa õige jutt,” ütleb muusik ja näitleja **Harry Kõrvits**. “Kalamajas on õiget Tallinna hõngu.” Aastaid tagasi ta elas Kalamajas. Aga kolis umbes 15 aasta eest minema kindla veendumusega, et iial Kalamajja ei naase. “Toona oli Kalamajas väga palju vargusi. 90. aastad oli karm aeg. Majad põlesid tihti. Kogu aeg oli mingi pinge õhus,” meenutab ta.

Ja nüüd, see tähendab umbes aasta tagasi, kolis Kõrvits uuesti Kalamajja. “Mis siin salata, olukord on teine. Kant on kõvasti muutunud. On tunda noorte inimeste energiat ning tegutsemise rõõmu. Mõnus.”

Ah jaa, see mees, kes eespool oma soklikorruse korterist rääkis, on kuulsalt ugrimees **Marko Atso**. Mehe elamine Vabriku tänaval on muidugi tibens. Keldrikorrusega on tänaseks kokku ehitatud ka üks esimese korruse korter. Kõik mugavused ja värgid. Marko on kuldsete kätega mees. Tegi endale toreda apartemendi ja on nii mõnelgi teisel Kalamajas aidanud elamist remondida. “Tegelikult on sellistes vanades majades lausa lust remonti teha. Võtad vana värvi või krohvikihi rauh! maha, seal all, ossaa, punastest tellistest korstnajaalg või mõnus vana palksein.” “Kas leidsid midagi põnevast kah, kui keldrit elamiseks tühjendasid?” “Suure hunniku kanakonte. Ja kipsis Lydia Koidula pea,” vastab ta. “Ei teagi, miks see pea sinna oli peidetud.” “Marko, kui Kalamaja oleks muusika, siis mis stiilis muusika see oleks? Kas mingi äkilisem *rock’n’roll*,” ei saa ma jätta küsimata. Kalamaja ju pole selline lääge piparkoogilinn. Siin leidub äärmusi. Meenub, et J.M.K.E-l on lugu “Intermetso #3 (Kalamaja)”. Atso tõmbab sigaretist sügava mahvi, hingab

pika suitsujoa välja ning teatab: “Bluus. Kalamaja on täitsa kindlalt mõnus ja rahulik bluus. See on ju Tallinna kõige rahulikum kant. Olen alati teadnud, et see kant läheb hinda. Täpselt nagu ei elaks linnas, aga tegelikult oled päris kesklinnas. Suur luksus.”

Astun Atso juurest välja. Kõigepealt kool. Kool nagu kompu, ehitatud 1915. Kalamaja põhikool, mis kunagi oli pigem eduedetabelite tagumises otsas, ent nüüd on pidevalt taset tõstnud.

Aga koolimaja taga seisab nagu suur ja vaikiv koloss keset Kalamaja Salme kultuurikeskus. Natuke liiga suur selle paiga jaoks. Justkui vales kohas, kui hinnata kultuurimaja upsakat arhitektuurilist joont rahulike puumajade seltsis. Venkua ajal oli see kommunist Jaan Tombi nimeline kultuurimaja, ehitatud 1965. aastal.

Nõukaajal tegutses seal aastaid Noorsooteater (täname Linnateater). “See oli kohalike inimeste jaoks ikkagi ülioluline, et teater nii mõnusalt lähedal oli,” räägib Nestor. “Ja Tombi kulta oli siiski linnas üks neid väheseid kohti, kus toimusid nädalavahetusegi regulaarselt tantsuõhtud.”

Aga Leelo kohvik? Salme kultuurikeskuse, see tähendab, toona Tombi-nimelise kultuurimaja ühest küljest viis salapärase uks Leelo kohvikusse. Ega Kalamajas palju selliseid kohti ei olnud, kus vähe pidulikumat kombel napsi sai võtta. See oli tõeline tõmbekeskus.

“Minu jaoks Leelo kohvik nii tugev tõmbekeskus siiski polnud. Eelistasin Salme kohvikut Vana-Kalamaja tänaval,” meenutab Nestor. “Kusjuures naljakas oli see, et kui sinna mindi, öeldi ikka – lähme Salme juurde.”

Jah, nõukaajal oli Kalamaja söögi- ja joogikohtade poolest hõre paik. “Aga keskajal oli Kalamajas 17 kõrtsi,” teab Robert Nerman. “Tallinna linna müüride vahel pandi õhtul kell kaheksa kõrtsid kinni. Rahvas kõndis siis lähimasse eeslinna, Kalamajja edasi. Hiljemgi oli Kalamajas kõrtse rohkelt. Mis need kuulsamad olidki... Laksu kõrts ja Karu kõrts.”

Mere ja sadamate lähedus oli Kalamaja lustieluks hea pinnas. Keegi on maininud, et seal leidis omal ajal ka rohkelt poridumaju. “Ei tea, minu teada olid need majad pigem mujal,” meenutab Nerman. “Ma pole ka sellest kuulnud,” märgib poliitik **Jaak Juske**, kes Tallinna ajaloolisi linna- jaugusid põhjalikult uurinud. Nerman räägib, et umbes seal, kus täna lookleb kultuurikilomeeter, asus kunagi köiepunumistöökoda. Selle järgi sai tee nimeks Reeperbahn. Reeperbahn on teadagi kuulus pu-

naste laternate tänav Hamburgis. Võib-olla sellest tulenesid ekslikud kuuldused linnaosa kahtlasest kuulsusest.

Aga Juskele meenub ajalooline seik, et üks omaaegne doktor olla linnale kinkinud maatüki, kusagil seal, kus täna on Balti jaama turg, ning soovinud, et linn rajaks kingitud maalapile varjusurnute kodu. Asutus rajatigi, aga varjusurnuid polnud võtta. Kuulduste kohaselt leidnud perenaine majale vähe lõbusama rakenduse.

2000. aastal pakkus ärimees **Viljar Jaamu**, et oleks hea idee seadustada Eestis prostitutsioon ning nn punaste laternate tänav võiks asuda just (Kalamajas) Soo tänaval, mitte Tatari tänaval, mida pakkus ta mõttekaaslane **Ivar Virkus**, toonane Tallinna abilinnapea. Pordutänavat Soo tänavast ei saanud. Kalamaja puhkes teistviisi öide. “Just hiljuti, kui toimusid Kalamaja päevad, jalutasin vanas kodukandis. Võrreldes selle ajaga, kui mina Kalamajas elasin, on see ikka nagu öö ja päev,” ütleb Nestor.

“Sattusin üle pika aja Kalamajja, kui tegin seal linnarahvale ekskursiooni. Ma kaotasin mõneks ajaks kõnevõime, kui neid ilusaid kordatehtud maju ning korrastatud aedu nägin,” märgib Nerman.

Juske ütleb, et tänavu on just õige aeg ajaloolises mõttes Kalamajast rääkida. Täpselt 160 aastat tagasi sai alguse linnaajao uuem ajalugu. Vana ajalooline ees-

linn hävitati 1854. aastal, toonase kuberneri käsul, kui Krimmi sõja aegu sattus Tallinna lahte reidile Inglise laevastik. Kalamaja lammutati maha, aga inglased ei tulnudki maale. Ent kui aastaid hiljem tekkis Balti vaksal ning seejärel suured tehased, Balti manufaktuur, Volta ning Franz Krulli tehas, sai linnaosa areng uue võimsa hoo. Selle peale mõeldes tuleb meelde briti telesarja “Hercule Poirot” algustiitreid saatev meloodia, kuigi see ei tohiks Kalamajaga sugugi sobida. Siinne *sound* on bluus.

TOIDUBLOGI JUHAN KANGILASKI JA MARIA FREIMANN

Juhan Kangilaski (23) ja Maria Freimann (22)

on Eesti Kunstiakadeemia arhitektuuri ja linnaplaneerimise eriala tudengid. Oma projekte on nad ikka koos teinud ning auhinnalisi kohti võitnud – hiljuti toimunud Tartu bussijaama ümbruse linnaruumi arhitektuurisel konkursil märgiti ära ka nende töö. Ent Maria ja Juhani seni suurim triumf on Johan ja Maria Laidoneri mälestusmärk Viimsi mõisapargis, mis kannab pealkirja “Taaskohtumine” ja mille avamine toimub 12. veebruaril.

Kilukarbisiiluett

Pirita teelt avanev kesklinna siluett on oma eri ajastutest, ent omavahel tundlikku dialoogi pidavate tornidega maailma mastaabis väga ainulaadne nähtus. On palju ultratänapäevaseid hiigellinnu, kus pilvelõhkujad moodustavad juba metsaliku tiheduse, ning Euroopa on täidetud tuttavlike armsate vanalinnadega, kuid nii puhtal kujul kahe maailma koosseksisteerimist näeb vahest üksnes Tallinnas. New York kohtub siin Zürichiga. Me armastame Tallinna.

Quentin Tarantino

Kunstnik, kes oskab kõnetada paljusid inimesi. Imetleme, kuidas tema looming suudab heita silla üle kuristikku, mis valitseb väärtfilmitide ning tempoka ajaviitekino vahel.

Nikolay

Me armastame süüa. Lihtsalt, kuid hästi. Lemmikhobiks on saanud teha koduseid seltskondlikke õhtusööke nii pereringis kui sõpradega. Samas on põnev avastada ka viimasel ajal üha aktiivsemaks muutuvat kohvikukultuuri. Praeguse aja tõeline hitt on Nikolay pirukad Gonsiori tänaval, millelaadseid ei saa kuskilt mujalt Tallinnast. Vene köök inspireerib, vene inimene ja kultuur inspireerivad.

Interdistsiplinaarne

On koht, kus juhtuvad asjad ja üksteist kuulatakse. On oluline, et eri valdkonnad suhtleksid. Eesti inimene on veel üsna kinnine, kuid on tunda, et need kammitsad on hakanud viimasel ajal üsna kiirelt kaduma. Ühiselt tehtu mõjub värskena. Kuulame teineteist!

Naer ja tänulikkus

On raskesti omandatav oskus elada siin ja praegu, maapealses paradiisis.

areen

Juhataja
Toimetaja

Kadri Karro kadri.karro@ekspress.ee
Siim Nestor siim.nestor@ekspress.ee

Reklaam

Monika Dobrjakova
monika.dobrjakova@lehed.ee, tel 6 698 037

ÕHUS

Ainult failid?

“M”a ei usuks kedagi, kes väidaks, et enamuse trükitoodangut väärivad riiklikku toetamist, samas käibemaksualandus seda teeb, olgu tegu kokaraamatu, astroloogia, kriminulli või lihtsalt soperdisega. Aga eks selle võrra jää vähemaks nii inimeste abistamist kui kultuuri toetamist ja tarbimist,” ütles rahandusminister Jürgen Ligi möödunud nädalal (PM online, 10.1.2014). Ligi arvates on e-raamatu samastamine raamatuga piinlik. “Ta on ju ainult fail,” teatas minister Ligi.

Avaldame siinkohal nimekirja e-raamatutest, mis Areeni arvates võiks rahandusministri hinnangul väärida vähendatud käibemaksu määra kujul riiklikku toetust, ja jääme ootama temapoolset lõplikku loetelu. Ehk isegi minister Ligi nädala käibemaksusoodustusega e-raamat?

Priit Pikamäe, “Karistuseseadustik: kommenteeritud väljaanne” (66.00 €)

Merike Tuulik, “Paanikahäire minu moodi” (26.80 €)

Richard P. Rumelt, “Hea strateegia, halb strateegia: nende erinevusest ja sellest, miks see tähtis on” (24.75 €)

Erti Luik, “Internetiturundaja lauaraamat” (19.46 €)

Mark Goulston, “Lihtsalt kuula! Inimesteni jõudmise teekond” (18.48 €)

Kaupo Vipp, “Globaalpohmelus: naftatipuvaade tööstusühiskonnale” (14.85 €)

Mart Kivastik, “Kurb raamat” (7.48 €)

Maniakkide Tänav, “Õnne ja õnnetuse valitseja” (6.98 €)

Anton Tšehhov, “Haigusshoog” (0.99 €)

Rudyard Kipling, “Rikki-Tikki-Tavi” (0.98 €)

Katarina Kalda, “Jumalate aritmeetika” (9.49 €)

Maire Otsus-Carpenter, “Väikeettevõtte raamatupidamine” (16.50 €)

Andrus Kivirähk, “Maailma otsas. Pildikesi head inimeste elust” (11.97 €)

Emmanuelle Arsan, “Inimsuse õppetund. Emmanuelle 1. raamat” (12.98 €)

Gustave Flaubert, “Püha Antoniuse kiusamine” (4.49 €)

Suzanne Collins, “Näljamängud” (12.23 €)

Henning Mankell, “Sammu võrra maas” (15.49 €)

Virge Aruste, “Finantsanalüüs” (16.50 €)

Andrus Kivirähk, “Rehepapp” (7.98 €)

Jüri Parijõgi, “Teotahtelised poisid” (0.88 €)

Ester Laansalu, “Eesti-kreeka vestmik” (8.25 €)

Charles Eisenstein, “Püha majandus. Raha, kink ja ühiskond üleminekuajastul” (14.89 €)

Henning Mankell, “Murelik mees” (13.70 €)

Daniel Franklin, John Andrews, “Megamuutus: maailm aastal 2050” (22.94 €)

Aga lisaks e-raamatutele soovitame ministrile ka selliseid mitte-ainult-faile:

Jens Lapidus, “Kiire raha” (17.81 €)

R.R. Ravic, “Kuidas ma egost jagu sain” (13.15 €)

Jaan Kross, “Keisri hull” (16.87 €)

Jaak Jõerüüt, “Raisakullid” (14.88 €)

Caroline Cox, “Kuidas olla jumalik” (9.00 €)

Mika Waltari, “Inimkonna vaenlased” (20.59 €)

Marika Johanson, “Keeruline maailm” (5.08 €)

Vadim Zeland “Tehnogeense süsteemi murdmine” (18.53 €)

Riina Kasser, Ave Teeäär, “Väike seebi-mullipuhuja” (2.00 €)

Émile Zola “Inimelajas” (18.67 €)

Areeni toimetis

Hinnad võetud Rahva Raamatu ja Apollo kodulehtedelt.

ÕHTUPOOLIK ZAPPAGA: Tartus Genialistide klubis avati möödunud aasta 4. detsembril, **Frank Zappa** surma-aastapäeval näitus muusiku ihukunstniku **Cal Schenkeli** tööst. Schenkel oli mees, kes kujundas paljud Frank Zappa plaadiümbrised. Ühtlasi rakendas ta oma annet Captain Beefhearti, **Tom Waitsi** ja **Tim Buckley** jaoks. Terve hulk Schenkeli parimatest tööst on Genialistide klubis endiselt vaadata, kuid laupäeval, 18. jaanuaril peab näituse kuraator ja üks Zappa loomingu suurimaid

kolleksionääre Eestis, **Avo Raup**, muusikalise loengu piltidega. Õhtu lõpuosas mängib DJ **Helmut Kool** tantsuks ainult Frank Zappa muusikat. Üritus algab kell 20 ja on kõigile huvilistele tasuta.

DÉNES FARKAS KUMUS: Täna, 16. jaanuaril avatakse Kumus **Dénes Farkasi** näitus “Ilmne paratamatus” (“Evident in Advance”), mis loodi möödunud aastal 55. Veneetsia biennaali Eesti paviljoni jaoks. Näituse moodustavad filosoof **Ludwig**

Wittgensteini ainsa arhitektuuri-projekti fragmentide kordused fotodel, raamatutes ja ruumiliste objektidena. Sõnad, laused ja lõigud näitusele pärinevad ilukirjanduslikust Wittgensteini, **Bertrand Russell**i ja **George Edward Moore**i eluloost **Bruce Duffy** raamatus “The World As I Found It”. Näituse idee töötasid välja kunstnik **Dénes Farkas** ja kuraator **Adam Budak** koostöös arhitektuurbüroo Studio Miesseniga. Näitus jääb Kumus avatuks 11. maini 2014.

Selle nädala Maalehes:

Tüütud pesukarud varsti kohal

» Leedus elavad need loomad juba vabas looduses, peagi ilmselt ka meil. Tüli teevad nad rohkem kui šaakalid.

LOE VEEL:

» **EVELIN ILVES** aitab Kihnu naistele Indiast põlleriit otsida.

» **HIINLASED** hakkavad Värska vett jooma.

Maaleht
HEA EESTI LEHT

Kalle Vilpuu:

“Igavus muusikas on üks hirmsamaid asju!”

Kitarrist Kalle Vilpuu avaldas oma esimese sooloplaadi “Silver Lining” ja plaanib audiovisuaalsete taustadega kontserte. Muusikut intervjuerib Priit Hõbemägi.

Vilpuu on mänginud viimase kolmekümne aasta jooksul mitmes Eesti tippbändis. Ultima Thule “Soovi tagahoov”, “Ahasveerus” ja “Viiv” ning Seitsmenda Meele hitid “Kõrbes” ja “Pärl” on kümnetele tuhandetele inimestele hästi tuntud lood, kuid peaaegu keegi ei tea, et nende autor on Kalle Vilpuu. Vilpuud see ei häiri: “Kitarripartiide läbimõtlemine, komponeerimine on minu jaoks väljakutse, tahan seda teha nii hästi kui võimalik, ükskõik millises bändis.”

Sooloplaad “Silver Lining” avab Vilpuu uues ja erilises valguses. Tegemist on Eesti mõistes haruldusega – kontseptuaalse raskema instrumentaalarokkmuusika albumiga, millel on üks muusikaline läbiv ja arenev teema.

Sellist muusikat nagu sinu uuel plaadil Eestis eriti ei mängita. Kuidas sattusid sellisele rajale?

Kui 80. aastate lõpul tekkis suur grunge-buum – Soundgarden, Pearl Jam, Alice in Chains ja Nirvana –, siis armununa Seattle'i koolkonnada hakkasin samuti sellist jõulisemat (kitarri)käekirja välja arendama. Ma olen ikka püüdnud muusikast tulnud voolude ja trendidega kaasa minna. Pantera, Slayer ja teised nn vana kooli metal'i bändid, Havana Black, Him olid samuti eeskujud.

Kalle Vilpuu suurimad elamused laval pole samuti Eestist ning on laiale avalikkusele tundmatud: “Minu elus on olnud erakordselt põnevaid perioode. Kõik see tuurimine – Newcastle Academy, Man-

chester City ja Londoni Astoria! Uskumatu! Ansambliga House of Games sõitsime koos W.A.S.P-iga (Ameerika Ühendriikide heavy metal'i bänd) 2006–2007 mööda Euroopat ja Inglismaad ringi. Olime raadiojaamade playlist'ides, küll nädala kui ka kuu edetabelites, ajakirjades Metal Hammer ja Classic Rock. House of Games oli mulle taimelavaks helikeele, käekirja ja sound'i-estetiika väljakujunemisel, pärast seda hakkasin iseseisvalt muusikas toimetama.”

“Silver Lining” on täidetud universumi tekkimise massiivsete mürinate, rütmide ja harmooniatega, mille idee võiks olla üksiku valguseosakese (meloodia) teekond kõiksuses. Iga kuulaja loob kuulates oma loo, aga mis lugu sina jutustad? Ütlen artistlikult ja vanamoeliselt, et need on peegeldused, emotsioonid, üleelamised – kõik, mida elu endaga kaasa toob. Ja seal on ka midagi sellist, mida sõnadega ära seletada ei oska ega tahagi.

Millest sa alustasid?

Hakkasin kohe terviklikku kontseptsiooni välja arendama. Siis tegin lugudest demoversioonid ja kui neid ringi tõstes jäin lõpuks tulemusega rahule, sain aru, et materjal on valmis. Lindistamine ja töö

KITARRIST VILPUU:
Teeb muusikat inimestele, kes armastavad väärt kultuuri.

nende lugude kallal ei olnudki nii aeganõudev. Aega võttis plaadi terviklikkuse ja lugude vormiline analüüs. Ma olin seadnud endale eesmärgiks, et ükski takt ei tohi olla igav. Igavus muusikas on üks hirmsamaid asju, mida ma tean.

Mehaanilisest inimliku, hingestatud muusikani jõuab albumi viimastes lugudes, kus teed näitavad juba efemeersed, hõljuvad meloodiad. Millised on su lemmikloomad plaadil?

See tulemus on üks tervik. Lood on ratsionaalsetel ja dünaamilistel kaalutlustel järjestatud nii, et polegi võimalik lemmikuid välja tuua. Pigem on neid lugusid eraldi, kontekstist väljarebituna võrastav kuulata.

Kuulates tekkisid paralleelid: Steve Vai album “Story of Light” ja Jeff Becki “You Had

It Coming”. Neil plaatidel on sinu omaga mingi ühine vibratsioon.

Täiesti õige. See on eraldi teema – minu kui kitarristi jaoks on tehnilist mänguostust eksponeerivad autoriplaadid muusikalises plaanis igavad – sorry... Ma ei viitsi kuulata neid kiireid kitarriste ega ka ülimeloodilisi ilutsevaid kitarrimuusika plaate. Mulle meeldis väga üks lugu kitarrist Terje Rypdali plaadilt “Skywards”, kus maestro ei mänginudki kitarril. Ju siis polnud tarvis, oluline on, kuidas lugu toimib terviku kontekstis. Aga kui kuulata Jeff Becki albumeid, siis Beck kontrollib peale oma instrumendi ka oma muusikat. Ta ohjab kogu protsessi nii perfektelt, et ta võtab kuulaja kätte ja ei lase enne lahti, kui plaat läbi on.

Plaad algab kosmilise sahinaga, ja lõpus kõlab vaid üks pikk toon, nagu oleks telejaam saated lõpetanud. Kas see ironia on tahtlik? Jah, on küll.

Kes on sinu sooloplaadi kuulajad?

Ma arvan, et need võiks olla inimesed, kes vaatavad väärt filme, loevad väärt raamatuid ja kuulavad väärt muusikat. Kui teed hea asja, siis võib see olla mitu aastat aktuaalne.

Mis tulevikku sa oma teosele planeerid?

Selle projektiga kaasneb 11 audiovisuaali. Möödunud suvel minu viiekümneandal sünnipäeval Von Krahli Teatri black box'is CDd esitledes näitasime neid esimest korda. Visuaalid on noorte disainerite Hannes Aasametsa ja Mihkel Maripuu poolt käsitsi tehtud arvutigraafika. Henno Kelp ja Andrus Lillepea on erakordselt kõrgetasemelised muusikud, head semud, kellega koos musitseerimine on nauditav ja ilma kelleleta poleks mu soolalbum mõeldav. Täna Angela Aaki kõlajundusala vastutulelikkuse eest. Ja erakordselt suur aitäh Peeter Metsikule!

Need on peegeldused, emotsioonid, üleelamised – kõik, mida elu endaga kaasa toob.

2014. aastal katsume hakata laive tegema niimoodi, et taustaks on audiovisuaalid. Eestis seda eriti ei harrastata. Proovime plaati väljaspool Eestit müüa. Mõte on teha mõned laivid Soomes ja mine tea, ehk kaugemalgi. “Silver Lining” on multifunktsionaalne projekt ja päris lõpuni me ise ka ei tea, mis sellest saada võib.

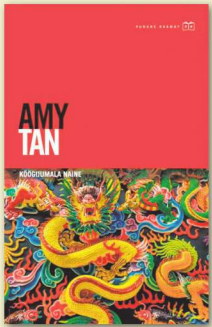
Kas see on kontsertmuusika?

Põhimõtteliselt küll, jah. Sest see emotsioon on aus. See on tehtud läbi rokkmuusika prisma, aga kui see on kvaliteetne, siis pole vahet.

Praegu on plaadimaterjali pikkus 48 minutit, aga kontserdiks on vaja tund ja kakskümmend minutit. Ma komponeerin juba uue plaadi materjali. Kui annan ka teise plaadi välja, siis saab kontserdi formaadi kätte.

Loe ka nädala albumit lk 35.

Kuri õige hõlmast

Amy Tan "Köögijumala naine"

Tõlkinud Jana Linnart. Tänapäev, 2013. 464 lk.

Amy Tani romaan "Köögijumala naine" algab nagu üks korralik angloameerika psühholoogiline perekonnalugu. Tõsi, lõvi-osa tegelasi on hiina päritolu. Hulgiskleroosi põdev Pearl läheb koos perega oma sugulase pulmapeole, kus teda ootavad ema Winnie ja tolle sõbranna, mehevenna kunagine naine Helen. Aga siis teeb romaan järsu pöörde ning Pearl vaatepunkt asendub tema ema omaga. Korraga kistakse lugeja ajas aastakümneid tagasi ja paisatakse hoopis teise ruumi, Ameerikast Hiinasse. Maailma, kus on teised kombad ja valitseb teine kultuur. On ärevad ajad, sündmusi mõjutavad teine maailmasõda ja kommunismi levik.

Tänu sellisele kontekstile on Amy Tanil võimalik käsitleda kõrvuti erinevaid teemasid. Esile kerkib – kasutades Imbi Paju määratlust – tõrjutud mälestuste motiiv. Ajaloo pöördepunktid puudutavad inimesi isiklikult ning tavaliselt pole need puudutused pehmed. Üks võimalus juhtunuga kohaneda on vaikida, toimunud unustamisega pehmentada. Ehkki aeg ei lahjenda ränkade sündmuste mõju, võib see muuta ellujäämise tähendust.

Kindlasti on "Köögijumala naine" raamat neile, kes otsivad lugudest selgelt teadvustatud naisvaatepunkti. Tani romaanis muutub naiste elu sõjast ja vastuoludest puretud Hiinas eriti keeruliseks konfutsionalistliku pärandi tõttu ja tingitult kombestikust, mis jätab üsna vähe liikumis- ja hingamisruumi. Selline olukord annab Winniele põhjuse öelda, et "olin kahekümne seitsme aastane ja tahtsin juba unustada kõike, mis mu elus oli juhtunud".

Winnie kannatused võimaldavad Tanil aga uurida laiemaltki ebaõigluse olemust, tuletada meelde, et suurim probleem pole mitte ühe inimese ebaõigus, vaid see, kui sada inimest ei oska, ei julge või ei taha olla õiglased. Ebaõiglust kehastab romaanis mees nimega Wen Fu, kes on arg, teesklev, rumal, ihar, truudusetu, tšamatu, egoistlik, ahne; mees, kes on tugev ainult endast nõrgematega ja süüdistab teisi asjades, milles on süüdi ta ise; inimene, kes suudab endale meeldida ainult teisi inimesi alandades. Ta on peaaegu liiga halb, et tõsi olla. Aga ehk tahabki Tan sellise tegelaskuju kaudu uurida, mil määral on ebaõigus üksikisiku enda teha ning mil määral on see n-ö ette antud, ühiskondlikesse suhetesse ja kokkulepetesse sisse kirjutatud.

Raamatus kirjeldatavaid kohutavaid sündmusi mahendab peategelase hoiak, võime iseenda õiglustunnet mitte reeta. Rääkimata tabavatest õpetussõnadest, mis sobiksid meile kõigile: "Usun, et nad vaatavad mulle alt üles, sest mina ei vaadanud neile ülevaalt alla."

Jan Kaus

nädala
raamat

Orson Scott Card "Enderi mäng"

Tõlkinud Juhan Habicht. Draakon ja Kuu, 2013. 335 lk.

Aastal 2000 eesti keeles ilmunud raamatu uustrükk tehti möödunud aasta lõpul Eesti kinodeski jooksnud filmi silmas pidades – sellest ka raamatu kaas, mis kasutab filmiplakati keskset elementi, kosmoselahingukooli kasvandikku ja autori debüütromaani peategelast Ender Wigginit taktikaõppuse vormis.

Iseenesest peaks see film neid, kes raamatut lugenud ei ole, kutsuma üles seda tegema – linateos on liiga lohisev, arusaamatu ning segane igähele, kes algmaterjali ei tunne. Rääkimata hollywoodlikust ninnu-nännust, millele on ohvriks toodud Card varjamatult sadistlik julmus ja originaalsed vaated tulevikuühiskonnale. Elanud üle putukalaadsete

olevuste rünnakud, on inimkond kogu oma tähelepanu ja energia fokuseerinud vastastele totaalse ja hävitava vastulöögi andmisele ning see on muutunud inimesed korraga nii paranoilisteks kui liberaalseteks.

Card toob hästi välja ühiskondlik-poliitiliste reaali psühholoogia: tema tuleviku-sootsiumis valitseb näiteks karm iibekontroll käsikäes asekuaalse üksikõikuse ja häbitusega alastuse suhtes. See näib omakorda olevat kummalises seoses kehtiva hoiakuga, mille kohaselt iga inimene on väärt nii palju, kui palju suudab ta inimkonnale anda, kui tubli tööriist ta on. Nii näib autor vihjavat tõsiasjale, kuidas sõjas minnakse ikka vastase nägu...

Raamatut võib lugeda ka 1970.–1980. aastate kommentaarina (teos ilmus 1985 raamatuna, millele eelnes 1977 lühem proosapala), sest eksisteerib siingi vastuolu liberaalse lääne ja peaaegu kogu Euraasiat valitseva idabloki vahel. Samas leiab paralleele ka USA ajaloo-ga. Card arutleb preventiivse löögi ja totaalse sõja moraalsuse üle, tuues lugeja silme ette USA-Jaapani sõja ning tuumarelv kasutamise.

Üldisemas mõttes käsitleb "Enderi mäng" täiskasvanuks saamist ning vanemate võimu laste üle, mis võib muutuda kuritarvituseks ja nõnda monstrumeid luua. Kas tõesti on õigustatud lapse kasutamine sõja võitmise eesmärgil, kui tema võimed ületavad vanemate omi? Ma ei tea. Aga see raamat ärgitabki harjumatu te asjade üle mõtlema ja teeb seda ka harjumatul kombel.

Peeter Helme

Epp Petrone "Jassi pass"

Petrone Print, 2013. 92 lk.

Lasteraamatul on suur ülesanne aidata last, tunda tal le kaasa ja olla mõistvaks sõbraks, valmistada teda ette olukordadeks, kus tuleb olla eriti tubli, pidada vastu ja ka ise aktiivselt lahendusi otsida.

Seda kõike püüab teha – ja üsna vahvasti ka teeb – Epp Petrone uus lasteraamat "Jassi pass". Lugu kasvab välja tänasest probleemist ja praegusaja lapsele paraku küllalt tüüpilisest olukorrast – isa otsib välismaal teenistust ja pere peab tükk aega ilma temata toime tulema. Mida kõike jõuab väike poiss läbi elada ja mõelda! Tekib isegi selline kahtlus, kas isa üldse enam tagasi tuleb...

Kirjanik osutab abivahendile ses raskest olukorras, ja selleks on kujutluse jõud. Jass hakkab sõbrustama kaugel planeedil elavate roheliste mehikestega. Nendega saab asju arutada ja neile oma soove avaldada. See idee pole raamatus küll painava järjekindlusega välja arendatud, vaid tuleb puhuti esile. Vahel suunavad mõttekäiku teised salaolendid – ämblik ja koll. Sellises hüplikkuses on aga mõneti ka raamatu võlu. Lugu on edasi antud lapse tasandil: ega lapsed ka pikka aega ühe mõtte küljes ei ripu. Väga õige raamat.

Mare Mürsepp

Mehis Heinsaar "Ülikond"

Menu, 2013. 160 lk.

Mehis Heinsaarest on vahel kõneldud kui ühest oma põlvkonna olulisemast prosaistist ning ka oma uue raamatuga "Ülikond" kinnitab ta võimet luua üksikute lehekülgedega tervet omaette maailma. Kõnekaim näide sellest on lühijutt "Seiklus metsas", mis kestab vaid kolm lehekülge, ent jutustab igati tervikliku loo. Peale vormilise meisterlikkuse on Heinsart aga raske objektiivselt hinnata – paljuki sõltub lugeja vaatekohast.

"Ülikonnaga" kaotab Heinsaar üha enam sidet loomaailma ja "reaalse" tegelikkuse vahel. Enamik siinsetest lugudest pole enam reaalsuse äraspidine peegeldus, vaid hoopis täiesti sõltumatu, ulmeline paralleelmaailm, kus argireaalsuse seaduste ja loogikaga pole midagi peale hakata. Isegi narratiivselt ei näi lood mitte alati pürgivat puändi või lahenduse poole, vaid võivad lõppeda ka seepärast, et nad lihtsalt saavad otsa (nagu näiteks loos "Räägi mulle päevast"). Raamatu edenedes muutub tekst siiski mitmekihilisemaks – loos "Jõu tagasitulek" jääb tõlgendamise küsimuseks, kas kirjanik suhtub minajutustajasse empaatia või irooniaga. Lugu pealkirjaga "Siin Põhja-tähe all", mis on minu arvates raamatu tugevaim tekst, on aga omalaadne mõistujutt või mütoloogiline pajatus eestlase hingest. Süngusega piirnevas tõsiduses peitub siin ka omamoodi vägi või ravijõud, millest inimene ise ei pruugi lõpuni teadlik olla. Oma tonaalsuses ja veenmisjõus meenutas see lugu mulle novelli "Ilus Armin" raamatust "Rändaja õnn", mis on ehk Heinsaare üks seni paremaid õnnestumisi üldse.

Nimilugu "Ülikond", raamatu pikim tekst, meenutas mulle aga nooruspõlves loetud Edgar Allan Poe'd, ja võiks kuuluda õuduskirjanduse hulka, kui ta ei toimiks taas kord omalaadse mõistuloona. Seos Poe'ga oli ka raamatu üks üllatavamaid momente – seda tervikus, mille suurimaks miinuseks on just etteaimatavus.

Mathura

SubRosa

"More Constant than the Gods"

(Profound Lore Records)

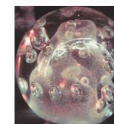
Najaadide meeleolumuusika.

Tuhanded pörandaalused bändid on täiesti ainulaadsed, mis ei tähenda, et need kõik ka head on. Mõne trumbiks on ebatraditsioonilised instrumendid ja nende kooslused, teise leivanumbriki vastakate stiilide põimimine; mõni rõhub sõnumi poeetilisusele, teine tiirutab kompulsiiivselt ümber spetsiifiliste kõlavärvide või emotsioonide. Vaid üksikud suudavad erilisi elemente laimamatult katartiliseks elamuseks kombineerida. Salt Lake City nõiduslik eksperimentaaldoom-kvintett SubRosa on selline haruldus.

Võib-olla on need just viiulid ja naisvokaalid, mis helgete folk- ja pretensioonikate süvamuusika-elementide vaheliti pikkimise taheda *sludge*-müdistamisega veenvaks ja loomulikult muudavad, ent mulle tundub, et Rebecca Vernoni (kitarr, laul) unustamatud, kaasakiskuvad kompositsioonid tõtaksid isegi suvalises seades. Alates ligi veerandtunnise avaloo "The Usher" esimestest stroofidest ja lõpetades "No Safe Harbori" muinasjutulise, natuke deadcandance'liku uitlemisega 67 minutit hiljem pakub SubRosa kolmas album kõige ilusamat ja kurjakuulutavamat meeleolumuusikat, mida tänavu kuulnud olen, ja ehkki selle üheks kandvaks tundetooniks on lootusetus, mõjub plaadi läbikuulamine puhastavalt ja karastavalt nagu talvine leilisaun. **10/10**

Mart Kalvet

Darkside

"Psychic"

(Matador/Other People)

Peen teknomees Nicolas Jaar ja sõber kitarristist.

Silmitsen Pitchforki ülistuslaulu sellele albumile ja mõtlen, et mõnes asjas pole elukestev (ümber)õpe ikka võimalik. Ei kujuta ette, et suudaksin omandada taustsüsteemi, millelt suudaksin "Psychicist" samavõrd vaimustunud olla (kuigi hädapärast suudan oletada, mis see taustsüsteem oleks). Samuti ei suuda ma maha monteerida seda taustsüsteemi, millele sattudes on "Psychic" mu jaoks kõigepealt üsna tavaline dekoratiivselt rusutud kontorimuusika. Tõsi, marsitaktist väsides kuu poole ulguma jääv *indie*-bluus "Heart" mõjub ei-tea-millega: tahaks küll poriseda, et see on keskpärane Neil Young (kellele ma pole niikuinii kunagi päriselt pihta saanud) või väljajäänud lugu Radioheadi "OK Computerilt" (mis tundub ka tiba ülehinnatuna), aga ses on mingi kummastav anonüümsuse maagia nagu fookusest väljas ja tuhmunud fotos. "Paper Trails" on ka omamoodi hõlmanduslik kui too eksistentsiaalselt (aga mitte kunagi küllalt absurdelt) igav Taani pubibänd Laid Back ja see, mis iganes 90ndatel Eestis sarnast rida ajas (Jaxy, õige jah). Edasi jagub nii heeliümihäälega kui torbikusse pomisemisega mutantdiskot, mis viivudeks ähvardavamalt täriseb, aga ei mängi ühtki äratavat võimalust põhjalikumalt läbi. Ja plaadi lõpp läheb esiti linapäiseks tondimängimiseks ning siis sulgub ring dekoratiivselt rusutud kontorimuusikaga. Siin-seal on äraspidi helisid ja kajasid, aga kuidagi viisandlik ja pooles vinnas on see kõik kokku. Või siis ikka on taustsüsteemid lootusetult ühildamatud. **4/10**

Berk Vaher

Kuula lugude näiteid digilehest **ajaleht.ekspress.ee**

Konkureeriv teemapark

uus
konkureeriv teemapark
Pärnu lähistel
Erich Kästneri kultusraamatu
(eesti keeles 1971, 1990,
2000, 2008)
ainetel:

Veelükslottemaa

Veiko Märka

Muinasjutud kitarriga

Kalle Vilpuu
“Silver Lining”
(Guitar Laboratory)

Pärast aastaid esiplaanilt veidi vasemal jõudis kitarrist Kalle Vilpuu (Seitsmes Meel, Ultima Thule) esimese sooloplaadini. Eufooria ja elevus on välja teenitud, mõned probleemid muidugi ka. Ei midagi väga tõsist – seda mitte –, aga väike huvi-de konflikt on siin plaadil olemas. Ehk siis – kas minna oma kompositsiooniliste ambitsioonide teed või usaldada pillimeheinstinkte? Heliloojana rii-vab Vilpuu (eeskätt) kerge folk-looriga progressiivroki erinevaid harusid ja jõuab kõiku-vate tulemusteni. Ülekomponeeritud avalugu “Anomalies” on minu jaoks omaenese või-malustest justkui krambis ega saa korralikult liikuma. Plaadi tagaosas on seevastu “The Touch Of Angel” meie vastu natuke aega kena ning ei lahene õieti kuidagi. Palju parem on pastoraalse flöödimeloodiaga “Forgiven”, mille paatose keeravad küsi-valt sissepoole hästivalitud varjundid ja vibratsioonid, nagu Vilpuu hää-le üksikud fraasid ja Indrek Kruusimaa flamenkokitarr. Tämbrite potent-siaalne küllus kestaks samas kõrvus hoopis kauem, kui produktsioon oleks siin (ja mujal plaadil) saanud peenem ja teravam.

Kuid näib, et oma plaadilgi on Vilpuu eeskätt kitarrimängija ja mui-dugi vajab ta ka sooloformaadis enese muusikaliseks väljasuretamiseks teisi muusikuid. Eeskätt kaks nime keruvad esile – basskitarrist Henno Kelp ja trummar Andrus Lillepea lubavad tal jala tugevale vundamendile toetada ning liikuda täpselt ja turvaliselt raamitud pinnal. “Industrial No. 4”, virtuoosse klahvpillitrilleriga “In The Back Of My Head” ja orientaalsete koloriidiga “The Aliens (Have Landed)” on sissejuhatuseks päris head näited. Vilpuu on selline kitarrist, kes oma heliallikaid müstifitseerima ei kaldu – tema viis soolosis üles ehitada on häs-ti jälgitav, parasjagu niipalju üllatav, et etteaimatavused varjule petta. Silmist ei kaota me teda siinpool kõlareid kunagi ja kui öelda, et selle muusika saatel võib “õhukitarri” män-gida, siis on öeldud kui mitte kõik, siis ometi nii mõndagi. **6/10**

Tõnis Kahu

Loe ka intervjuud Kalle Vilpuuga lk 33.

nädala
album

Lee Ranaldo and the Dust

“Last Night on Earth”
(Matador)

Tasakaalukas post-keskea-kriisi rock.

Lee Ranaldo viimane soolokas ei tööta tema varasema kuulsu bändi Sonic Youthiga sarna-selt erguti või uimastina. Pigem on tegu ta-sakaaluka post-keskeakriisi muusikaga, mis väldib meelega igasuguseid ekstreemsusi, sest teab, kui kerge on raskesti võidetud tasa-kaalu kaotada (isiklikult ootan pingsalt, mil-lal kord lõpeb Thom Yorki keskeakriis ja ta saab hakata samasugust küpset muusikat te-gema). Nii ei peakski Ranaldo puhul mõist-ma keskteed keskpärasusena. Keskenduge näiteks palale “Home CHDS” ja teile avaneb lugu, mis võiks vabalt olla *grunge*-hitt, kui sel-le produtsent oleks näiteks Dave Grohl, kes loo kunstlikke maitseaineid täis topib. Õne-ks seda pole juhtunud ja kui meil jätkub kannatust edasi kuulata, siis leiame, et tasa-kaalul pole viga midagi ning mõne iidoli võib ka alles jätta. Sellise, kes ei pea end tõestama, sellise, kes nagu ei olekski iidol.

Huvitav on tõdeda, et ekssonicyouthidest paistab Ranaldo olevat kõige musikaalsem ning on kahju, et bändi hiilgeajal talle rohkem sõna ei antud. Aga sellest pole midagi, sest (seni) viimane sõna on jäänud temale. **7/10**
Ott Kagovere

Manic Street Preachers

“Rewind the Film”
(Columbia/Sony)

Introspektiivne meistriteos.

Ilusa muusika tegemine on keeruline asi, mis miskipärast näib õnnes-tuvat eeskätt noortel naisterahvastel ja veidi kibestunud keskealistel meestel. Siin on te-gemist viimase juhtumiga: praeguseks juba pika karjääri seljatanud jätnud Manic Street Preachers on saanud hakkama stiilselt õrna ja igatsusliku albumiga, mis näitab hästi, kui-das on võimalik väärikalt vananedes ühtlasi enesekindlalt tulevikku vaadata, ilma et see

Man Man

“On Oni Pond”
(ANTI-)

Jahe ja täiskasvanulik alternatiivrock on cool.

Tunamulluse “Life Fantasticuga” võetud uus suund tõsisema, vähem mürgeldava, peavoo-lu-popi-segusema muusika poole paistab ole-vat Honus Honuse (laul, klaver jpm) juhi-tud lahterdamatutele eksperimentaatorite-le meeltnööda, kuna tänavune album jät-kab seda (muide, taas produtsent Mike Mogi-se abiga). Keel paistab neil, tõsi küll, jätkuvalt pöses ja hambad sageli irvi olevat, ent seda pigem vaimukate laulutekstide ja üldise sür-realistliku meeleolu kui muusikaliste hul-lumeelsuste tõttu. Man Man vananeb sama väärikalt kui The Sparks!

Siin flirdivad vasktoruna läikiv *lounge* ja soe retro siivsate kodanike meelehärmiks mustlasmuusika ja *klezmer*’iga ning raue *dub* kõnetab eheda saluuniklaveri uljaste klamber-duste või ukulele mõtlike plõnksatuste taustal närvilist *electro*’t või siirast *indie*-poppi. Sõrme-de nipsutamiseks ja unelevaks ümisemiseks leidub kaasahaaravaid meloodiaid hulgi. Ker-ge ebamaisusest hoolimata kõlab piltlikult öeldes triigitud särgis ja viksilt kammitud seiltiga Man Man sama hubane kui Odd Hugo kalli inimese ja väikese veini seltsis. **7/10**
Mart Kalvet

mõjuks vähimalgi määral tehtuna. “Rewind the Film” on üks kahest sel aastal MSP poolt salvestatud albumist ja erineb väidetavalt olulisel määral oma tundmatust kaksik-vennast. Siin valitsevad pehmed meloodiad, akustilised instrumendid ja muidugi ma-gusmõrkjas melanhoolia laulusõnades, mil-le ümber see kõik keerlebki. Plaadile annavad palju juurde külalisartistid (sh Richard Haw-ley ja Cate Le Bon), keda on suurepäraselt ära kasutatud. See on kindlasti parim MSP album üle aastate, nii muusikaliselt kui ka emotsio-naalselt. Ja kui see on keskeakriis, siis sellist kriisi me tahtsimegi. **9/10**

Mart Kuldkepp

Sellel laupäeval, 18. jaanuaril
selgub, kas surma põhjustas

AVARII VÕI KUULIHAAV?

Erle Stanley Gardner „Õnneliku kaotaja juhtum”

Lugu saab alguse tundmatusest moonutatud laiba leidmisest maanteelt. Mees, keda süüdistatakse ohvrile autoga otsa sõitmises, ei mäleta midagi. Perry Masoni poole pöördub tundmatuks jääda sooviv noor daam, kes palub tal kohtuistungit jälgida. Kui siis aga selgub, et ohver suri kuulihaava tõttu, ongi Mason see, kes tuleb kutsuda appi keerulist lugu selgitama. Abiks on sealjuures muidugi tema sekretär Della Street ja detektiivbüroo omanik Paul Drake. Perry Mason hakkab tegutsema, kuid lõplik selgus saabub ikkagi alles kohtusaalis.

Erle Stanley Gardner (1889–1970) USA jurist ja detektiivromaanide autor. Tööst advokaadifirmas loobus ta pärast seda, kui tema esialgu järjejutudena avaldatud romaanid kuulsaks said. Ta on kirjutanud ka mitme pseudonüümi all, kasutades kõigis oma raamatutes advokaadipraktikas saadud kogemusi.

Gardner kirjutas kokku üle 80 romaani ja lühijutu, milles esineb Perry Mason – advokaat, kes tegeleb enamasti lootusetute juhtumitega, millega ükski teine advokaat end siduda ei taha. Kõigi raamatute pealkirjas esineb sõna „juhtum” ja kõigis neis saabub lõplahendus kohtusaalis, kus Perry Mason tõestab sageli oma kliendi süütust üpris tavatute meetoditega. Tema võtted on saanud sedavõrd kuulsaks, et neid on rakendatud ka reaalsetel kohtuistungitel.

Raamat on koos laupäevalehega LP müügil **vaid nädal aega!**

MÜÜGIKOHAD JA TELLIMINE:

raamat.epl.ee, raamatud@epl.ee, tel 680 4444

MAAILMA
KRIMIKLASSIKA

Vapper vend, õnnetu õde ja kari lollpäid

"Vend"

Autor ja lavastaja Rein Raud.
Osades Üllar Saaremäe, Tiina Mälberg, Ülle Lichtfeldt, Silja Miks, Natali Lohk, Alo Kurvits (küüalisena), Toomas Suuman, Mihkel Kabel, Margus Grosnõi, Eduard Salmistu.
Esietendus Rakvere teatris 20. septembril 2013.

Õigupoolest on "Vennal" üksainus, aga väga suur puudus: see on väga igav. Vektoril realism-fantaasia jääb lavastus hüljatuna kahe tõmbekeskuse vahele konutama. Selles on tuntavaid vihjeid, et tegevus areneb tänapäeva Eestis, kuid kõik need vihjed on mittemidagiütlevad, tuimad. Kokkuvõttes toimub kõik siiski ei tea kus ja ei tea miks. "Ajalugu on - aga mitte meie ajalugu," nagu lavaltki öeldakse. Lavastuses puuduvad leidlikkus ja vaimukus, see on puine ja pidetu nagu saepuru.

Tutvustuses on näidendi žanrimääratluseks "spagetivestern". Sama hästi võiks seda nimetada hamburgeribölinaks või sushisaagaks. Tegelikult ei kuulu "Vend" ühegi oleva ega olematu žanri alla, selleks on ta liiga eklektiline, hajuv ja verevaene. "Täna hommikul teadsin ma kõike. Täna õhtul ei tea ma enam mitte midagi," ütleb Gloori (Ülle Lichtfeldt) ja sama kehtib kõigi tegelaste kohta. Ei tea nad midagi ega saagi teada. Ja kas varem teadsid, pole oluline.

KUIGI DRAMATURGILISELT NÖRK, pole "Vend" päris surija. Selles leidub liin, mis võinuks näidendi päris pingeliseks muuta: kangekaelselt saladusliku võõra identiteeti paljastada püüdva Williami (Margus Grosnõi) kahevõitlus seda kiivalt varjava Vennaga (Üllar Saaremäe). Nende vastasseis omandab kohe täiesti vesternipärase ja elava dimensiooni. Kahjuks olid sedalaadi stseenid liiga frag-

"VEND": "Spagetivestern", milles kõik toimub ei tea kus ja ei tea miks. Fotol nimitegelane (Üllar Saaremäe).

mentaarsed, vahele topiti ikka muusikat, videot või muud trianglit.

Ülejäänud tegelaskond kindlaid karaktereid ei omanud, s.t oli mõttetu. ("Ei ole mitte kedagi, kes võiks midagi muuta.") Mistõttu jäi ära ka Venna vastasseis muude "pahadega". Tema puudust ja ülekohut kannatav "õde" Laila (Tiina

Mälberg), kellelt "pahad" olid ära võtnud uhke villa ja kes Venna julge tegutsemise tõttu selle tagasi sai, oli küll õnnetu, aga seda staatiliselt, jõuetult, mistõttu kaastunnet ei äratanud. Vend: "Ma ei saa aru, kuidas sa oled lasknud maailmal endale niimoodi pähe istuda."

Mina ka ei saanud.

Kõikvõimalike süžee vahele piktitud tantsu- ning videoinstallatsioonide arv ületas kaugelt hea maitse piiri. Ühtset stiili polnud, Led Zeppelin vaheldus "Tango Nottturnoga". Nii rikuti ja hakiti tegevuse niigi veniv tempo. Reklaamiparoodia, kus blaseerunud käabus tööl, kodus ja puhkehetkel inimesi surnuks tulistab, oli oma vaimses piiratuses lihtsalt tobe. Mis sellest, et lõpuks sai käabus ka ise hukka ja vaatajat veendi piiblisõna "Kes mõõga tõstab..." õigsuses.

OMA PEAMISE SÕNUMI SUUTIS "VEND" täielikult publikuni tuua. Esiteks: õnnetuid inimesi on vaja aidata. Teiseks: see polegi tegelikult raske. Aga seda juttu võib kuulda igas "Jõulutunnelis", kutse- liselt teatrilt ootaks midagi enamat. Sest "Venna" puudused tulenevad esiteks lavastuse eklektikast ja jõuetusest, teiseks instseneeringu sobimatusest lavale. Algmaterjal - Rein Raua samanimeline romaan - võib olla hoopis teise kvaliteediga (ma pole lugenud ja lavastusest mõjutatuna ei hakka ka).

Kuigi "Vend" ei paku teatrielamust, on lavastus seda fundamentaalsem kultuuripoliitilisest aspektist. Lähtugem autori-lavastaja suhtumisest Eesti valitsevatesse jõududesse, mis on üdini negatiivne, täpsemalt öeldes, valuliselt raevukas. Muuhulgas kirjutas Raud ("Back in the USSR", EPL 29.10.2012): "Ma ei saa võtta sellist riiki tõsiselt, isegi kui selle valitsejate hulgas on ikka alles ka mõni üksik aus ullike. Kuidas peab tundma end ühiskond, mis on suures osas veendunud, et teda valitsevad moraalsed vördjad?" Mil-lisele loole omakorda järgnesid Harta 12 ning veel mitu meediakünnist ületanud põnevat liivakastimängu.

Niisiis: sellise solvangu peale andsid needsamad moraalsed vördjad ja NSV Liidu taastajad Rauale võimaluse oma näitemäng riigiteatri lavale kirjutada ja lavastada, s.t finantseerisid ja promosid teda. (Näidendi tase ei puutu siinkohal eriti asjasse.)

JÄRELDUS: EESTI RIIKLIK kultuuripoliitika on kas üdini masohhistlik (pekske mind võimalikult palju) või üdini ignorantne (tehke mis tahate, pole minu asi).

Masendavad on mõlemad järeldused. Veiko Märka

T:503 8045

Ho(s)tell

Lähed võõra naisega hotelli, aga see on nagu hostel...

Soodushind: pensionärid, tudengid, õpilased

Anne Paluveri lavastus

Henrik Normann · Eva Püssa
Väino Laes · Terje Pennie · Tarvo Krall

01.02	TARTU VANEMUINE
02.02	PÄRNU SPA TERVIS
07.02	PÕLTSAAMAA KULTUURIKESKUS
10.02	VILJANDI UGALA
11.02	TALLINN SALME KULTUURIKESKUS
12.02	KEILA KOOL
15.02	RAKVERE TEATER
19.02	JÕHVI KONTSERDIMAJA
26.02	VALGA KULTUURIKESKUS
27.02	VÕRU KANNEL
05.03	HALJALA RAHVAMAJA
11.03	PAIDE KULTUURIKESKUS
12.03	RANNU RAHVAMAJA
13.03	TÕRVA GÜMNAASIUM

Algas kell 19

SEL NÄDALAL EESTI KINODES

KRISTIINA DAVIDJANTS SOOVITAB

“Mustad teemandid”

FOTO FADO FILMES

■ ■ ■ ■ suurepärase
 ■ ■ ■ ■ soovitan
 ■ ■ ■ ■ kõlbab küll
 ■ ■ ■ ■ ajaraisk
 -- pole näinud

	Jaan Ruus Eesti Ekspress, Tallinn	Jaanus Noormets Kanal 2, Tallinn	Greta Varts Üliõpilane, Tallinn	Margit Adorf www. fagira.eu	James Berardinelli Reel Views Bridgewater	
Gravitatsioon	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	3,5
Nümfomaan 1	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	--	--	3,3
Kohutav ilu	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	--	3,0
Mandariinid	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	--	3,0
Igaühel oma lugu	--	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	--	2,9
Kõnts	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	--	--	2,7
The Broken Circle ...	--	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	--	2,6
Aitab jutust	--	■ ■ ■ ■	--	--	■ ■ ■ ■	2,5
Näljamängud 2: Lahvatab	--	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	2,5
Väikelinna detektiivid	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	--	■ ■ ■ ■	--	2,3
Lumekuninganna ja ...	--	■ ■ ■ ■	--	--	■ ■ ■ ■	2,25
Walter Mitty salajane elu	■ ■ ■ ■	--	--	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	2,25
Bettie läheb ära	■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■	--	--	--	2,0

Filmilevi nädalavahetuse tipp-7 (10.-12.1.2014)

Film	Vaatajaid	Vaatajaid kokku	Linastus- nädal
1. Vana vimm (Grudge Match)	3306	3306	1
2. Nümfomaan (Nymphomaniac)	2400	7948	2
3. Kääbik: Smaugi laastatud maa (The Hobbit: The Desolation of Smaug)	1937	62 413	5
4. Jõulupuud 3 (Yolki 3)	2190	20 633	3
5. Walter Mitty salajane elu (The Secret Life of Walter Mitty)	2152	17 726	3
6. Aitab jutust (Enough Said)	2074	9978	2
7. Tarzan (Tarzan)	1813	8915	3

Olin poolteist aastat tagasi hispaanlaste mängufilmi “Mustad teemandid” valimise juures. Lugu räägib kahest aafrika teismelisest, kes unistavad oma suurest läbimurdest Lääne-Euroopa jalgpalliväljakutel. Ning ennäe imet, tundub, et ihaldatud läänest tulnud talenditsija viibki poisid otseteed Olümposele. Loomulikult on reaalsus mõnevõrra teine kui see, mida noorukid ja nende euroeisi jaoks verehinnaga raha kogunud vanemad ette kujutasid.

Film põhineb reaalsel sündmusel ning päriselus sattusid poisid Norrasse, võttes tehti aga Eestis. Muigasime produtsendiga, et eks ta ole, tahavad filmida Eestis, Norra on ju teadagi kallis maa. Suur oli meie üllatus, kui nüüd, mõni kuu tagasi käis ajakirjandusest läbi uudis sellest, kuidas piirivalvurid takistasid 31 nigeeria n-ö jalgpalluri transiiti läbi Eesti. Selgus, et Eesti on oluline inimesmugeldamise transiitmaa ning filmis kujutatud olukordade reaalsust kinnitasid nii kohalikud jalgpalli- kui politseispetsialistid.

Ei oskagi öelda, kas sedakorda jõudis kunst reaalsusest ette või olid filmitegijad hoopis elevandiluust torni kinni jäänud. Igatahes soovitan eesti noortel ning nende vanematel kindlasti minna “Musti teemante” vaatama, saamaks veidi aimdust sellest, kuidas parimate kavatsustega sillutatakse põrguteed, ja mõtlemaks, kuidas ise saatuslike vigade tegemist väl-

tida. Film on muide lülitatud Malis koolide kohustuslikku filmiprogrammi.

Kes nüüd arvab, et “Mustad teemandid” (Diamantes negros, 2013; Hispaania/Portugal/Eesti, produtsent Carlo D’Ursi, Eesti-poolsed kaasprodutsendid Anu Veermäe-Kaldra ja Kristiina Davidjants) on üks kannatus ja hädaorg, siis nii see ei ole. Saab ka naerda, aga mõtlemisainet leiab siit siiski rohkem. Málaga filmifestivalil Hispaanias sai film publikupreemia.

Miguel Alcantudi režii on tempokas, pilt dünaamiline ning peaosalistest noored näitlejad Hamidou Samaké ja Setigui Diallo mängivad veenvalt. Olulise rolli lurjusagendina teeb Carlos Bardem, kelle vend Javier näitlejana on küll tublisti kuulsam, kuid ega ka Carlos Hispaanias teab mis väike tegija ole. Eriti oluline roll on aga meie enda Taavi Eelmaal – kes kinno läheb, küll see näeb, kui oluline.

Tallinn - Artis

18.01 kell 14 ESTONIA KONTSERDISAALIS LISAETENDUS!

18.01 kell 19 ESTONIA KONTSERDISAALIS VÄLJA MÜÜDUD!

19.01 kell 16 JÕHVI KONTSERDIMAJAS

MEMORY10

MUUSIKALIKONTSERT 2014

Maria Listra
 Stephen Hansen
 Koit Toome
 Tanja Mihhailova
 Hannes Kaljujärv
 Aivar Tommingas
 Tarmo Leinatamm ja
 Vanemuise Sümfooniaorkester

vanemuine.ee

hooaja peasponsor

Aasta toetaja

Ametlik autopartner

SOLARISES TOIMUB:

Pakkumised!

SOLARIS
TALVEPÄEVAD

HINNAD ALL KUNI 80%!

Alates 11. jaanuarist Disney animaseiklus

**Lumekuninganna ja
igavene talv 3D**

SOLARIS HIND

30. jaanuaril kell 21 **Eesti
Muusikaauhinnad
2014**

Nokia Kontserdimaja
Nokia Concert Hall

EMA 2014
EESTI MUUSIKAUHIINNA

SOLARIS
2014

Elu on ilus www.solaris.ee

Kinnisvarateenus

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Usalda professionaali! Tasuta konsultatsioon! UUS MAA KV, tel 5648 2161, kesk- ja vanalinna piirkonna maakler; andrus.emerson@uusmaa.ee, www.uusmaa.ee.

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Sõbralik ja professionaalne kinnisvarateenus! Tasuta konsultatsioon! UUS MAA KV, tel 5682 3506, äärelinna piirkonna maakler; egon.juhanson@uusmaa.ee, www.uusmaa.ee.

Soovid müüa? Meie kaudu seda märgatakse! Maja professionaalne müük ja uue kodu soetamine. Küsi julgelt ja me aitame sind. Meil on suur ostuhuviliste andmebaas. Konsultatsioon tasuta! 1PARTNER KV, tel 668 4700, 551 1081, Moonika Järvela; www.1partner.ee.

Professionaalne korteri müük ja uue kodu soetamine. Meie kogemustega kinnisvaramaak-

lerid on sulle abiks. Meil on suur ostuhuviliste andmebaas. Küsi julgelt ja me aitame sind. Konsultatsioon tasuta! 1PARTNER KV, tel 668 4700, 513 2422, Ville Värk; www.1partner.ee.

OBER HAUS
KINNISVARAFIRMA

Ober-Hausi kogenud kinnisvaraspetsialistid aitavad müüa ja üürile anda teie kinnisvara Tallinnas ja Harjumaal. OBER-HAUS KV, tel 665 9708, 522 0846, Anvar Hiimäe.

Ostame-müüme-üürime teie kinnisvara! Kiire ja korrektsed vormistamine, 15 a töökogemus, konsultatsioon tasuta. **Veo- ja kolimisteenus.** Teenindame 7 päeva nädalas. TIPOLIIN KINNISVARABÜROO, tel 5647 1516, 657 6301, Veljo Tarvis; veljo@tipoliin.ee, www.tipoliin.ee.

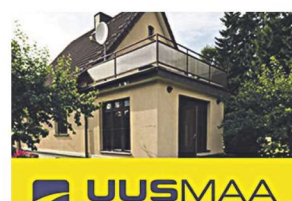
Müüa maja

OLETE OODATUD KLIENDIPÄEVALE 23.01. KELL 17 - 19 SIHI 32

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Tallinnas Nõmmel Sihi 32, üp 119,7 m². Modernne ja ökonoomne eramu Nõmme mändide all. Uus Maa ID: 56196. Hind 269 900 eurot. UUS MAA KV, tel 5557 0055, Ave Klaser.

Uus Maa KV

Tallinnas Pirital Kõivu tee 10, üp 191,4 m². Armas kodune ma-

ja uue säästliku kütelahendusega. Hind 259 000 eurot. Uus Maa ID: 52782. UUS MAA KV, tel 508 8957, Uuve Mast.

Nurme tee 30a, Haabneeme, üp 330 m², kinnistu 1191 m². Kivimaja, 6 tuba, saun, garaaž, terrass, rõdu, gaasiküte, sundvent. Hind 470 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 513 2422, Ville Värk.

Pirital Meriväljal, üp 241 m², krunt 1385 m². Kauni haljastusega moodne ja avar eramu. Suurepärase asukoht! Hind 550 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5626 8258, Kaili Tamm.

Vabaõhumuuseumi tee 75a, Rocca al Mare, üp 203 m², krunt 1877 m². Kivimaja, kuus tuba. Eramu Merirahu krundi hinnaga. Hind 340 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5664 0991, Angela Virak.

Viimsis Püüsi külas, üp 481 m², krunt 1434 m². Esinduslik merevaatega villa. Vaikne ja privaatne piirkond. Hind 495 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5626 8258, Kaili Tamm.

Künkamaa 7, Kakumäe, üp 275 m², krunt 1082 m². Viis tuba, kvaliteetne ehitist, väga hea ruumilahendus, maa-küte. Kõrghaljastus. Hind 350 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5664 0991, Angela Virak.

Uue-Saare, Naage küla, üp 261 m², kinnistu 2967 m².

Ehit. 2010. a, kivimaja, kivitakatus, 5 tuba, vesipõrandaküte, kamin, puit-al.aknapakett, saun, garaaž, puurkaev. Hind 290 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 513 2422, Ville Värk.

Müüa majaosa

Poska 53, üp 174 m². Renoveeritud Stude villas Kadriorus! Korteri läbi kolme korruse. Hind 525 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 5383 5517, Eva Maria Montvila.

Müüa korter

Pagari 1, üp 72-180 m². Müüa luksuslikud korterid, erineva suuruse ja planeeringuga, uhkes renoveeritud majas. Kõrged laed. Hind 263 530 eurot. 1PARTNER KV, tel 505 4401, Kristina Kolk.

Müüa 2toaline korter

Tallinnas kesklinnas Eha 8a, üp 56 m². Unikaalne ja eksklusiivne korter esinduslikus Villa Ehas. Hind 124 800 eurot. Uus Maa ID: 56108. UUS MAA KV, tel 5648 2161, Andrus Emerson.

Harjumaal Harku vallas Tabasalu alevikus Kase tn-l,

üp 44 m². Kena ja hubane renoveeritud korter Tabasalus. Hind 55 900 eurot. Uus Maa ID: 55260. UUS MAA KV, tel 509 4112, Andrus Soonsein.

Tallinnas Mustamäel Mäepealse 28, üp 52,9 m². Avar ja valgusküllane korter atraktiivsel Mäepealsel. Hind 97 000 eurot. Uus Maa ID: 56192. UUS MAA KV, tel 5682 3506, Egon Juhanson.

Müüa 3toaline korter

Tallinnas kesklinnas Tondi 16, üp 71,6 m². Avar ja hea planeeringuga korter Stalini-aegses majas. Hind 118 450 eurot. Uus Maa ID: 55434. UUS MAA KV, tel 5686 8280, Liisa Laud; 515 2945, Kaija Kullat.

Tohu 7, Pirita-Kose, üp 77,4 m², lisaks terrass 30 m². Avar, valgusküllane korter (2011. a), suured aknad kahes suunas, panipaik, parkimiskoht. Gaasiküte. Hind 136 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 505 4401, Kristina Kolk.

Pagari 1, üp 118,2 m², 4/6. Päikeseline korter renoveeritud ma-

jas. Elutuba 50 m², 2 magamistuba, rõdu, vannituba aknaga. Hind 467 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 505 4401, Kristina Kolk.

Kase 68, Pirita, üp 69,9 m² + garaaž 16,9 m², 4/5. Ilus korter, lift, maja ehitatud 2006. aastal. Hind 119 000 eurot. 1PARTNER KV, tel 501 5416, Juri Vedehhov.

Müüa 4toaline korter

Tallinnas kesklinnas Raua 41, üp 104,2 m². Kaunis korter kultuurimälestiseks tunnistatud puitmajas kesklinna ja Kadrioru piiril. Hind 199 000 eurot. Uus Maa ID: 56191. UUS MAA KV, tel 515 0069, Margit Sild.

Tallinnas Kristiines Tulbi 11, üp 87,5 m². Avara planeeringuga väga valgusküllane korter. Hind 129 000 eurot. Uus Maa ID: 56211. UUS MAA KV, tel 5557 0055, Ave Klaser.

Tammepõllu 17, Viimsi, üp 91,6 m², 4/4. Saun, rõdu, panipaik, parkimiskoht. Uus ehitist. Küsi lisa! Hind 109 850 eurot. 1PARTNER KV, tel 5340 5913, Oksana Korsmik.

Sinu kinnisvara reklaam Eesti Ekspressi kinnisvararubriigis!

Hea võimalus jõuda 100 000 lugejani.

Küsi pakkumist: projektijuht Marit Kõrven
669 8212, marit.korven@lehed.ee

EESTI EKSPRESS

KEILA KINNISVARA ASJATUNDJA

Kinnisvara maakler
Tanel Lambing

(517 7678)

tanel@regiokv.ee

Kinnisvara maakler
Katri Lambing

(5455 1727)

katri@regiokv.ee

Regio Kinnisvara

www.regiokv.ee
info@regiokv.ee

Otsite oma
ettevõttesse:

- kinnisvaramaaklereid
- hindajaid
- muid spetsialiste...

Eesti Ekspressi töökuulutuste rubriik ja
tööportaal EkspressJob on Sulle abiks.

Võta meiega ühendust!

Triinu Rask, 661 3336, triinu.rask@lehed.ee

EKSPRESSJOB
www.ej.ee

www.colonna.ee
Tartu mnt 14, Tallinn Tel: +372 646 1004

Üürile anda erineva
suurusega äri- ja
kaubanduspinnad
üle Eesti:

2500m² lao- ja
tööstuspinda Tallinnas.

Prestone
Kaubanduskeskuses,
Kohtla-Järvel

Annemõisa Keskuses,
Tartus

Pärnus, Aida 5

Viljandis, Leola 53

Semu Kaubamajas,
Võrus

Tel: + 372 5107969
Tel: + 372 6418698

Üürile anda
äripinnad Tallinnas
Niine tn.-l,
Osmussaare teel,
Kadaka teel.
Narva mnt.

Tel: + 372 646 1004
Martin Sillandi
Tel: + 372 511 9962
martin@colonna.ee

kinnisvara

www.lvm.ee

Avatud E-R 9:00 - 17:00 · Liivalaia 13, Tallinn · tel. 684 3700

Indrek Peedo
maakler
+372 502 0705

Miralda Vaher
maakler
+372 509 1131

Tiina Kaas
maakler
+372 5681 6664

Hellika Hollo
maakler
+372 5684 1666

Lisli Laanemets
maakler
+372 5681 6663

Gert-Erik Linikoja
maakler
+372 5689 0400

Marit-Brigitte Kruus
maakler
+372 5681 6662

Kristi Kammer
maakler
+372 5629 2888

Ando Lumiste
hindaja
+372 5689 0500

Eve Maremäe
maakler
+372 5697 3600

Korterid

UUS!

Nooruse 2, Tabasalu, 2 tuba, saun,
rõdu, üp 61,5 m², II korrus, keskküte.
84 000 € Marit-Brigitte, 5681 6662

UUS!

Sõpruse pst 9, 2-toaline korter. Üp 57,8
m², gaasiküte, IV korrus, rõdu.
103 600 € Lisli, 5681 6663

Adamsoni 27, 3-toaline korter. Üp 79,4
m², III korrus, gaasiküte, terrass.
219 000 € Eve, 5697 3600

Kotkapoja 2, 2-toaline renov. korter.
Üp 54,1 m², elektriküte, I korrus.
98 000 € Kristi, 5629 2888

UUS HIND!

Vesivärava 24, renoveeritud 4-toaline
korteri. Üp 98 m², gaasiküte, I korrus.
152 000 € Indrek, 502 0705

Majaosad

UUS!

Aedvere 6, 4-toaline majaosa. Üp 153,8
m², 2 korrust, saun, terrass.
257 000 € Gert-Erik, 5689 0400

Otsin kliendile:

2-3-toalist vähemalt 50 m² kor-
terit Ravi ja Veerenni tn piirkonda
uude või renoveeritud majja.
Hind kuni 110 000 €

Renoveerimist vajavat korterit
kesklinna, Kalamajja, Pelgulinna.
Hind ca 1000€/m²

Lisli Laanemets, 5681 6663

2-3-toalist korterit uude majja
Kakumäel või Tiskres.

Marit-Brigitte Kruus, 5681 6662

3-toalist korterit Nõmmele.
Hind kuni 160 000 €

3-toalist korterit kesklinna.
Hind kuni 200 000 €

Indrek Peedo, 502 0705

2-toalist 45-60 m² rõduga korterit
kesklinna. Hind kuni 130 000 €

Eve Maremäe, 5697 3600

Paarismaja boksi Rae valda.
Hind kuni 140 000 €

Remonti vajavat maja/majaosa
Jüri alevikku. Hind kuni 90 000 €

Miralda Vaher, 509 1131

3-toalist korterit Viimsisse.
Hind kuni 95 000 €

3-toalist korterit Põhja-Tallinnasse.
Hind kuni 100 000 €

Hellika Hollo, 5684 1666

3-toalist vähemalt 45 m² kõrgete
lagedega korterit.
Hind kuni 120 000 €

Tiina Kaas, 5681 6664

SA Innove on Vabariigi Valitsuse poolt 2003. aastal asutatud sihtasutus, mille asutajaõigusi teostab Haridus- ja Teadusministeerium. SA Innove tegevuse põhieesmärk on elukestva õppe arendus- tegevuste koordineerimine ning üld- ja kutsehariduse programmide ja projektide elluviimine ning Euroopa Liidu struktuuritoetuste sihipärane administreerimine ja rakendamine.

SA Innove nõukogu kuulutab välja avaliku konkursi

JUHATUSE LIIKME

leidmiseks viieaastaseks perioodiks seoses juhatuse liikme volituste lõppemisega.

JUHATUSE LIIKME TÖÖÜLESANNETES ON:

- SA Innove toimimisstruktuuri arendamine, organisatsiooni elujõulisuse ja ühiskondliku mõju suurendamine läbi oma avatud tegevuse ja kompetentsi;
- SA Innove majandustegevuse juhtimine ja finantsilise jätkusuutlikkuse tagamine;
- SA Innovega seotud meeskonna ning võrgustiku arendamine ja juhtimine.

OOTUSED KANDIDAADILE:

- magistri- või doktorikraadiga võrdsustatud haridustase ja vähemalt viieaastane töökogemus avalikus sektoris või haridusvaldkonnas juhtival ametikohal;
- vähemalt viieaastane organisatsiooni juhtimise kogemus, sealhulgas head kontseptuaalsed oskused ja strateegilise juhtimise protsessi tundmine, kasuks tuleb ka juriidiline ja finantslane kompetents;
- väga head teadmised Eesti avaliku ja riigi mittetulundussektori toimimisest;
- väga head teadmised ja soovitatav kogemus Euroopa Liidu struktuuritoetuste administreerimisest;
- Eesti ja Euroopa Liidu hariduspoliitika suundade väga hea tundmine;
- hea eesti ja inglise keele oskus, kasuks tuleb veel ühe võõrkeele oskus;
- laitmatu ametialane reputatsioon senistel ametikohtadel;
- kohusetunne, sihikindlus, pingetaluvus ja organiseerimisvõime;
- uudendusmeelsus ja innovaatiline lähenemine;
- väga hea eneseväljendusoskus, koostöö- ja suhtlemisoskus ning meeskonna juhtimise kogemus.

SIHTASUTUS PAKUB:

- võimalusi ja eneseteostust haridusvaldkonna uuendamisel;
- võimalust juhtida professionaalset ja tugevat meeskonda;
- eneseteostusvõimalust arenevas organisatsioonis;
- konkurentsivõimelist motivatsioonipaketti.

Kandideerimiseks palume saata CV ja motivatsioonikiri hiljemalt **31. jaanuariks 2014** e-posti aadressile elina.mandul@innove.ee märgusõnaga „Juhatuse liige“.

METRO CAPITAL
MANAGEMENT

Metro Capital on varahaldusettevõtte, mis on spetsialiseerunud kinnisvara arendusprojektide juhtimisele (www.metrocapital.eu). Ettevõtte portfellis on 20 investimisprojekti ning ehituses/müügis stabiilselt üle 200 korteri Tallinnas.

Otsime oma meeskonda

KOGENUD KINNISVARAMAAKLERIT

Kelle ülesandeks on:

- uute korterite müügi korraldamine Tallinna kesklinnas;
- klientide rahulolu tagamine alates müügist kuni korteri üleandmiseni;
- osalemine uute projektide marketingi ja müügistrateegia kujundamisel.

Eeldused kandideerimiseks:

- eelnev edukas kogemus kinnisvaramaaklerina;
- väga hea suhtlemisoskus ning läbirääkimiste pidamise kogemus eesti, vene ja inglise keeles;
- kõrged ärieetika standardid ja proaktiivsus.

Ametikoha juurde kuuluvad kaasaegne töökoht Metro Plazas, atraktiivne projektide portfell (50-100 korterit), väga motiveeriv tasu ja professionaalne meeskond.

CV ja motivatsioonikiri palume saata hiljemalt 20.jaanuariks **maris.moorus@metro.ee**. Lisainfo samalt kontaktilt.

Aeroc Jämerä AS on Põhja-Euroopa suurima poorbetootodete valmistaja ja müüja Aeroc International gruppi kuuluv ettevõtte Eestis. Aeroc International gruppi kuuluvad veel ettevõtted Lätis, Leedus, Soomes ja Venemaal Peterburis.

Eestis valmistatud tipptasemel AEROC tooteid eksporditakse kõikidesse Balti ja Skandinaavia riikidesse. Eelmisel aastal omandatud JÄMERÄ kaubamärgi all pakutakse otse lõppklientidele põhjamaisesse kliimasse loodud täiskivimaju.

Otsime oma meeskonda TARKVARA ARENDAJAT

Töö kirjeldus

Ettevõtte kõigi veebipõhiste ja sisemiste infosüsteemide arendamine ja haldamine, kodulehtedest kuni MS Access andmebaasideni. Süsteemide omavahelise integratsiooni juurutamine vastavalt kõigi Aeroc International gruppi kuuluvate ettevõtete vajadustele. Sinu tööülesannete hulka kuulub ka tarkvara versioonihalduse juurutamine, automatiseeritud andmetöötlusprotsesside monitooring ning kõigi infosüsteemide dokumentatsiooni ajakohasena hoidmine.

Nõuded kandidaadile

Sa sobid antud tööle juhul, kui omad IT alast eriharidust, vähemalt 3-aastast kogemust veebipõhiste infosüsteemide kavandamisel ja programmeerimisel, oskad kasutada erinevaid programmeerimiskeeli, andmebaase ja tarkvara arenduskeskkondi, suudad aktiivselt töötada iseseisvalt ja oled samas valmis meeskonnatöös.

Tehnilised nõuded

- PHP, MySQL, HTML, XML, CSS, MS Access, MS SQL.
- Infosüsteemide analüüsi- ja disainimeetodite tundmine ning nende kasutamise kogemus on soovitatav.
- Praktiline projektijuhtimise kogemus on soovitatav.

Nõutav keeleoskus

- Heal tasemel eesti, vene ja inglise keele oskus.
- Kasuks tuleb soome keele oskus.

Omalt poolt pakume

- Väga huvitavat ja väljakutsete rohket tööd rahvusvahelises kollektiivis.
- Võimalust kujundada ettevõtte infosüsteemid täielikult „oma käe järgi“.

Töökoha asukoht

- Tallinn, Väike-Männiku 3

Lisainfo

- Margus Oja, tel. 56455919, margus.oja@aeroc.ee

Kandideerimise tähtaeg on 24. jaanuar 2014. Kandideerimiseks tuleb soovivaldus koos CV-ga saata meiliaadressile margus.oja@aeroc.ee.

GlaxoSmithKline (GSK) is one of the world's biggest manufacturers of original medications, with an extensive and ever-growing portfolio of products. In order for the latest and most effective medications to reach patients in Estonia so that we too can live healthier and higher-quality lives, GSK invests a significant portion of its sales revenue every year in different areas of treatment, including clinical trials of medicines. Basing on that, GSK can be considered one of the most substantial partners and investors in local health care and the local economy generally out of all of the pharmaceutical companies represented in Estonia.

If you would like to work for a company whose aim is to provide its fellow citizens with healthier and higher-quality lives, you may be interested to know that GlaxoSmithKline Estonia OÜ is looking to hire

QUALITY LEAD, GSK Estonia

In this role you would be supporting GSK business by ensuring that the mandated GSK Quality Management Systems requirements are met. The function is critical to the effective management of systems and activities that are crucial or have a direct impact to product quality and regulatory compliance. The job holder is expected to take the lead in implementing and sustaining the QMS.

Core requirements:

- Successful completion of relevant tertiary qualifications – science degree
- Minimum of 5 years experience within the Pharmaceutical/Consumer Healthcare industries, preferably in the capacity of a senior quality specialist or a manager
- Strong understanding of and experience in quality assurance systems
- Strong knowledge of regulatory requirements pertaining to GMP/GDP
- Good knowledge on effective quality documentation systems
- Professional written and verbal communication skills. Able to deliver positive and proactive communications and foster excellent working relationships with stakeholders at any level of the organization
- Analytical mind, good attention to detail and problem-solving skills within a structured process
- Good time management skills, with ability to multi-task and work under pressure
- Concise and persuasive in the description of the different QA situations. Able to stick to the standard and not be pressurized
- Flexible thinking and oriented to continuous improvement and driving changes across cross functional stakeholders
- Proficiency in English
- Strong general computer literacy with Intermediate skills in Microsoft Word, Excel, Power Point and Outlook

As a company we offer career opportunities within an international group and excellent working conditions. Plus real leadership support and the kind of flexible approach that helps you really achieve your potential.

Further information about the terms of recruitment is available by emailing: maarja.m.aas@gsk.com or visiting our website at www.gsk.ee.

To put yourself forward for the position, please email your CV with a letter of motivation (both in English) to maarja.m.aas@gsk.com by the 27th January, 2014.

live ^{feel} ^{more} ^{Do} ^{better,} ^{longer}

Vt tõlget rubriigist „Tõlked“ lk 42.

LHV väärtustab sõbralikku kliendisuhetlust

Otsime uusi kolleege

Privaatpanganduse kliendihaldurina on sinu eesmärgiks pakkuda LHV Panga privaatepanduse klientidele parimat teenindust ja aidata kaasa kliendihalduse protsessi arendamisel. Lisaks igapäevastele pangategevustele pakud investeerimisalast nõustamist, portfelli haldust ja ettevõtluslaene.

Jaepanganduse kliendihaldurina on sinu eesmärgiks olla toeks ja abiks klientidele, tunda hästi kõiki pangatooteid ning suhelda kliendiga lihtsas keeles ja avatult. LHV pakub tööd heale suhtlejale, kes näeb end panustamas kiiresti arenevas meeskonnas LHV Tallinna pangakontoris.

Loe lähemalt lhv.ee/career

Sigrít Siilbaum
kliendikontori töötaja

JELD-WEN® DOOR SOLUTIONS

JELD-WEN Europe on Euroopa juhtiv uste ja ukse lahenduste tootja. Pakume erinevaid lahendusi vastavalt kliendi vajadustele: standarduksed, turvauksed, eriti kõrge kvaliteediga eksklusiivsed ukse, erilahendus- ja projektiuksed. JELD-WEN Eesti AS on JELD-WEN Europe'i osa, mis omakorda kuulub maailma suurima ukse- ja aknatootja AS JELD-WEN koosseisu. JELD-WEN kontserni rohkem kui 150 tootmisüksuses üle maailma töötab umbes 25 000 inimest. JELD-WEN Balti ja Soome üksused kuuluvad JELD-WEN Northern Europe koosseisu. JELD-WEN Eesti AS-is Rakveres töötab enam kui 700 inimest. Vt www.jeld-wen.ee.

Uutele loodavatele ametikohtadele võtame tööle

KONTROLLERI

kelle tööülesandeks ja vastutusvaldkonnaks saab olema strateegiliste arendusprojektide koordineerimine JELD-WEN Põhja-Euroopa regioonis, projektide kasumlikkuse ja tasuvusaegade analüüsimine ja juhtkonna toetamine äriprotsesside analüüsil.

Töö eeldab kõrgharidust (soovitavalt majandus-, matemaatika-, statistika- või infotehnoloogia-alane), töökogemust finants- või äri valdkonnas, suulise ja kirjaliku inglise keele ning arvuti kasutamise väga head oskust (andmetöötlus Excelis).

Töö sobib püsivale ja hea analüüsivõimega inimesele. Eelise annab töökogemus tootmisettevõttes või tootmistevõime analüüsimisel.

CAD SPETSIALISTI

töötama CAD ja SolidWorks programmidega ja administreerima ning juurutama uuendusi CAD, EPDM, DriveWorks süsteemides ning olema toeks ja koolitajaks kasutajatele.

Töö eeldab CAD ja SolidWorks vms programmidega tunnistustega või soovitud töendatavat töötamise oskust, inglise keele oskust, töötahet ja valmidust töölehetusteks. Varasem töökogemus tuleb kasuks.

Ettevõtte pakub huvitavaid väljakutseid ja mitmekesist tööd rahvusvahelise organisatsiooni töokeskkonnas, täiendkoolitusi, turule vastavat töötasu ja muid soodustusi. Tegemist on uute loodavate ametikohtadega. Töökohaks võib valida kas Rakvere või Tallinna kontori.

Konkursi viib läbi personaliotsingufirma ARIKO Reserv.

Kandideerimiseks palun saatke oma CV ja soovivaldus vastava ametikoha ametinimetusega 20. jaanuariks e-posti aadressile tiina@arikoreserv.ee. Konsultant Tiina Liblik.

Tööpakkumine internetis **JOB.EE**

Mercuri Urval

Instrumentarium Optika OÜ on Soome Instru optikka Oy tütarettevõtte Eestis. Instru Eesti kauplusteketis on 17 kauplust - seitse Tallinnas, kolm Tartus, üks Pärnus, Haapsalus, Narvas, Viljandis, Rakveres, Raplas ja Kohtla-Järvel. Tallinnas asub ka Instru tootmisüksus, kokku anname Eestis tööd 165 inimesele. Instru optikka Oy omanik on oma valdkonnas maailmas juhtival kohal olev Hollandi kontsern Grand Vision B.V.

Otsime nüüd energilist ja kogenud PERSONALIJUHTI

Personalijuht vastutab personalitöö kõigi oluliste aspektide eest meie Eesti organisatsioonis. Seisad hea meie personalipoliitika vastavuse eest Eesti seadusandlusele, värbamise, valiku ja töötajate arendamise eest. Ühena meie Eesti võtmeisikutest toetad personaliküsimustes meie müügi-juhti, tootmisjuhti ja teisi kolleege.

- Igapäevases töös juurutad, arendad ja järgid personalipoliitikat ning võtad juhtrolli, tagades personali puudutavate tegevuste vastavuse Eesti seadustele. Osalet aktiivselt uute töötajate värbamises, koolitamises, sisseelamisel toetamises, palgasüsteemi arendamises, äriprotsesside parendamises ning kolleegide teavitamises kõigist olulistest personali puudutavatest arengutest.
- Allud otseselt meie Eesti müügidirektorile ning kuulud meie Eesti võtmeisikute hulka. Teed tihedat koostööd meie Eesti personalikoordinaatoriga, Soome personalijuhiga ning konsultatsiooni-, koolitus- ja raamatupidamisfirmadega.
- Eeldame, et oled väga energiline, dünaamiline ja algatusvõimeline inimene ning soovid meie organisatsiooni edasisele arengule innukalt kaasa aidata.
- Oled sihikindel, uutele ideedele avatud järjekindel professionaal ning suudad töös motiveerida nii iseennast kui ka kolleege.
- Tunned hästi Eesti tööseadusandlust, oled töötanud personalijuhina (soovitavalt rahvusvahelises firmas) ning omad kõrgharidust.
- Suhtled vabalt eesti ja inglise keeles ning valdad vene keelt suhtlemiseks piisaval tasemel. Soome keele oskus on eeliseks. Oled kogenud MS Office kasutaja ning omad juhiluba.

Pakume väljakutseid kvaliteedile orienteeritud rahvusvahelises firmas, loomulikult ka head töötasu ja teisi rahvusvahelises firmas töötamise eeliseid.

Tunnen huvi? Helista Mercuri Urvali konsultant Tarmo Mürsepele telefonil 667 1520.

Soovid kandideerida? Saada oma CV ja avaldus koos palgasooviga inglise keeles märgusõnaga "Instrumentarium Optika OÜ" hiljemalt 28. jaanuariks 2014 e-maili aadressil tallinn.ee@mercuriurval.com. Kõiki avaldusi käsitleme konfidentsiaalselt.

Ragn-Sells AS on pereettevõtte, mille lugu saab alguse üle 130 aasta tagasi Rootsist. Maailm on selle aja jooksul pea tundmatuseni muutunud, kuid Ragn-Sellsi eesmärk aidata luua puhtamat elukeskkonda on püsinud muutumatuks.

Otsime meeskonda Pearaamatupidajat

Sinu tulevase töö eesmärk on raamatupidamise õiguspärane korraldamine, sh valdkondlike tegevuste planeerimine, koordineerimine ja arendamine ning 4 liikmelise meeskonna juhtimine.

Hea kandidaat

- Omad vähemalt 3 aastast töökogemust pearaamatupidajana
- Sul on head teadmised Eesti ja rahvusvahelistest raamatupidamisstandarditest (IFRS)
- Sa tunned konsolideerimise ja juhtimisarvestuse põhimõtteid
- Sa oled täpne ja valdad väga heal tasemel MS Office programme
- Sul on hea inglise keele oskus ja huvi teha rahvusvahelist koostööd

Kasuks tuleb varasem kogemus iScala raamatupidamistarkvaraga.

Hea pakkumine

- Pakume põnevaid väljakutseid ja võimalusi nii iseseisvaks kui meeskonnatöök
- Me loome võimalused edukaks karjääriks
- Selleks, et korralikult välja puhata, anname 28 puhkepäeva veel nädala omalt poolt lisaks
- Toonust aitavad hoida sportimisvõimalused ja ühisüritused

Kandideerimiseks saada CV ja motivatsioonikiri 30. jaanuariks 2014 e-postile cv@hrfactory.com **Lisainfo:** Sabina Rand-Haddad 627 9001
Töökoht eeldab mobiilsust ja asub Tallinnas või Haapsalus.

MULLARI & KOCH
LAW FIRM ADVOKAADIBÜROO

Advokaadibüroo Mullari & Koch on majandus- ja äriõigusele keskendunud advokaadibüroo, mille eesmärk on pakkuda professionaalset ja praktilist õigusteenust.

Otsime oma töökasse ja pühendunud meeskonda

ADVOKAATI**EELDAME:**

- praktilise töö kogemust ja nutikust
- väga head analüüsivõimet ja pingetaluvust
- väga head suhtlus- ja eneseväljendusoskust eesti ja inglise keeles
- valmidust meeskonnatööks

PEAMISED ÜLESANDED:

- juriidiliste dokumentide koostamine
- klientide esindamine kohtutes ja ametiasutustes
- õiguslike arvamuste koostamine

CV palume saata hiljemalt **16. veebruariks 2014** aadressile Advokaadibüroo Mullari & Koch, Tornimäe 5, 10145 Tallinn või e-postile info@mullarikoch.ee.

www.mullarikoch.ee

Spordimeditsiini SA pakub
osalise või täiskoormusega tööd

SPORDIARSTILE
või
SPORDIMEDITSIINILISE
TAUSTAGA/HUVIGA ARSTILE

Töö sisuks on valdavalt erineva tasemega funktsionaalsete testide läbiviimine ning patsientide nõustamine tervise, töövoime, treeningu ja taastumise alal.

Töötada saab noor-, tipp- ja harrastussportlastega.

Töö eeldab head eesti ja vene keele valdamist ning arvutioskust.

Spordimeditsiini SA pakub omalt poolt konkurentsivõimelist tasu. Lisaks pakume enesetäiendus- ja koolitusvõimalusi nii Eestis kui ka välismaal, paindlikku tööaega ning meeldivat kollektiivi.

Kandideerimiseks palume saata CV e-postile merju@sportmed.ee. Info ja lisaküsimused on oodatud telefonil 699 6515.

Spordimeditsiini SA
Tondi 88, Tallinn
www.sportmed.ee

Rubriik „Juhid ja spetsialistid”

- 1 kuulutus (kuni 14 päeva) **50 €**
- 1kuuline kasutus (piiramatu arv kuulutusi) **75 €**
- 3kuuline kasutus (piiramatu arv kuulutusi) **145 €**
- 1aastane pakett (piiramatu arv kuulutusi) **441 €**
- Kuumad pakkumised
(1 nädal, töökuulutus portaali avalehel) **79 €**
- Delfi tekstilink (1 nädal) **200 €**

Rubriik „Oskustöö”

- 1 kuulutus (kuni 14 päeva) **30 €**
- 1kuuline kasutus (piiramatu arv kuulutusi) **45 €**
- 3kuuline kasutus (piiramatu arv kuulutusi) **75 €**
- 1aastane pakett (piiramatu arv kuulutusi) **250 €**
- Kuumad pakkumised
(1 nädal, töökuulutus portaali avalehel) **39 €**
- Delfi tekstilink (1 nädal) **200 €**

Kõikidele hindadele lisandub käibemaks.

Täpsema info saamiseks võtke meiega ühendust!
Triinu Rask, 661 3336
triinu.rask@lehed.ee

Koolituse teema	Aeg, hind	Korraldaja, info
ÕIGUSKOOLITUS		
Oskuslik ja veenev argumenteerimine. Tulemuslikud läbirääkimised Mario Rosentau	29.01; 27.02 Original Sokos Hotel Viru konverentsikeskus (Viru väljak 4, Tallinn) 2 päeva / 240 € + km 1 päev / 120 € + km	Preismann Koolitus ÕIGUSALANE TÄIENDUSKOOLITUS info ja reg: 646 0002 koolitus@preismann.ee www.preismann.ee Hinnasoodustused!
Asjaõiguse ja sellega piirnevate valdkondade aktuaalprobleemid riigikohtu praktikas 2012–2013 Villu Kõve	13.03 Original Sokos Hotel Viru konverentsikeskus (Viru väljak 4, Tallinn) 120 € + km	
ARVUTIKOOLITUS		
Visualiseerimine AutoCADis. Kursus on AutoCADi 3D-kursuse jätkuks ning tutvustab AutoCADi visualiseerimisvahendeid arhitektidele ja sisekujundajatele, kellel on vaja luua oma projektidest foto-laadseid, materjalide, valgustuse ja varjudega kujutisi või vaateid projektist parema ettekujutuse saamiseks.	27.-28.01 288 € + km	 usesoft AS USESOFT Tobiase 8, 10147 Tallinn tel 630 5105 kontakt@usesoft.ee www.usesoft.ee
Meie koolituskalendris on veel järgmised kursused: AutoCADi algkursus 12 ak t (ka venekeelsena!) AutoCADi põhikursus 18 ak t (ka venekeelsena!) AutoCAD 3D kursus 20 ak t AutoCAD 3D sisekujundajatele 20 ak t AutoCADi kursus haljastajatele 20 ak t AutoCADi kursus konstruktorile 20 ak t Revit Architecture 'i algkursus 20 ak t Revit Architecture 'i jätkukursus 18 ak t Revit Structure 'i algkursus 20 ak t 3ds Max 'i baaskursus 20 ak t Autodesk Inventori baaskursus 20 ak t Google Sketchupi baaskursus 12 ak t	240-480 € + km	
AutoCADi alg- ja põhikursust korraldame ka Tartus. Korraldame kursusi rühmadele nii meie ruumides kui ka kliendi juures. Võimalik tellida tarkvara- ja eraõppekonsultatsioone. Koolitustel osalenud saavad õppematerjalid koos ülesannetega. Vaata lisainfot ja sooduspakkumisi: www.usesoft.ee Usesoft Facebookis: www.facebook.com/usesoft.cad		 AUTODESK. Silver Partner Architecture, Engineering & Construction Media & Entertainment Authorized Certification Center Authorized Training Center
Üks rida (kursuse info) koolituskalendris 27 € + km. Tellides vähemalt kolm rida, on logo TASUTA, muidu ühe rea hinnaga. Reklaami tellimine: tel 661 3339, e-post maie.viilup@lehed.ee		

TEENUS

Müügimarket – kirbukas Nõmmel. Too oma kasutult seisvad asjad kirbukasse müüki! Meie müüme sinu eesti Broneeri boks tel 5684 9466. Jaanuaris müügikoha tasu 15 eurot 1 nädal. Boksi suurus 1,5 m. Vabaduse pst 128, Jannseni kaubamaja, T–R 11–19, L 11–15. Korraliku kauba ja soodsa hinna korral raha kohe kätte.

Kaardid ennustavad 24 t, tel 900 1727. Hind 1,09 eurot/min. Isiklik ennustus 2014. aastaks, ka kirjalikult: ennustus.ee

***Kaardid ennustavad! Tel 900 1727, 24 tundi, hind 1,09 eurot/min.
***Nõuandeliin, tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, tööd ja tervist puudutavatele küsimustele. Kõne hind 0,97 eurot/min.

OST

***Ostan kasutatud sammas- või seinakonsoolkraana ja ettenihkega lääne puurpingi. Tel 5350 9903.

OTSIN TÖÖD

***Otsin uut väljakutset! Valdan müüki, logistikat, kaubandust. Töötanud logistikuna ja kategooriajuhina. Oman B-kat. juhiluba. Sirja, tel 510 6004.

TÕLKED

***Tõlge reklaamile lk 40. Glaxo-SmithKline (GSK) on üks maailma suurimaid originaalaravimite tootjaid, kes pakub mitmekesist ja pidevalt täienevat tootevalikut. Et meie uusimad ja tõhusaimad ravimid jõuaksid Eesti patsientideni ning tagaksid neile tervema elu ja parema elukvaliteedi, investeerib GSK igal aastal olulise osa müügitulust eri

ravivaldkondadesse, sealhulgas kliinilistesse ravimiuuringutesse. Selle põhjal võib GSKd võrreldes teiste Eestis esindatud ravimifirmadega pidada väga tähtsaks koostööpartnerriks ja investoriks nii kohalikus teravhoiuse kui ka majanduses. Kui soovite töötada ettevõttes, mille eesmärk on tagada kaasinimestele parem tervis ja elukvaliteet, siis GlaxoSmithKline Eesti OÜ otsib oma meeskonnaga liituma **kvaliteedijuhti**. Sellel ametikohal on teie eesmärk toetada GSK äritegevust, tagades, et peetakse kinni GSK kvaliteedijuhtimise süsteemi kohustuslikest nõuetest. Tööülesanded hõlmavad süsteemide ja tegevuste tõhusat juhtimist, mis on väga olulised toodete kvaliteedi ning nõuetele vastavuse seisukohalt või nendega otseselt seotud. Sel ametikohal oodatakse teilt kvaliteedijuhtimise süsteemi rakendamise ja toimimise korraldamist. Põhinõuded: kõrgharidus, vähemalt viis aastat töökogemust farmaatsia- või tervisekaupade valdkonnas, eelistatavalt kvaliteedi vanemspetsialisti või kvaliteedijuhiina; põhjalik ülevaade kvaliteedi tagamise süsteemidest ja töökogemus selles valdkonnas; põhjalikud teadmised hea tootmis- ja turustamistava regulatiivsetest nõuetest; head teadmised tõhusatest kvaliteedi dokumenteerimise süsteemidest; professionaalsel tasemel kirjalik ja suuline eneseväljendusoskus; oskus suhelda positiivselt ja proaktiivselt ning edendada huvirühmadega organisatsiooni kõigil tasanditel; analüütiline mõtlemine, oskus pöörata tähelepanu üksikasjadele, oskus konstruktiivselt probleeme lahendada; hea ajaplaneerimise oskus, suutlikkus tegelda mitme ülesandega korraga ja töötada pingelistes oludes; toimetulek kvaliteedialastes olukordades; nõuetest ning oma seisukohtadest kinnipidamine ka pingelistes situatsioonides; paindlikku mõtlemisega ning keskendunud pidevale edendamisele

ja muudatuste läbiviimisele valdkonnaülestes huvirühmades; väga hea inglise keele valdamine; väga hea üldine arvutioskus, mis hõlmab keskmisel tasemel Microsofti programmide (Word, Excel, PowerPoint ja Outlook) valdamist. Pakume karjäärivõimalusi rahvusvahelises kontsernis ja suurepäraseid tööttingimusi. Lisaks ettevõtte toetus ja paindlik suhtumine, mis aitab ellu viia oma potentsiaali. Lisateave e-posti aadressil maarja.m.aas@gsk.com või meie kodulehel www.gsk.ee („Karjäär”). Kandideerimiseks saatke CV ja motivatsioonikiri (mõlemad inglise keeles) hiljemalt 27. jaanuariks 2014 e-posti aadressil maarja.m.aas@gsk.com.

EESTI EKSPRESS
reklaam.lehed.ee

EESTI AJALEHTEDE LIIT

E A L L

Õnne
sünnipäevaks!

KALJU LOMP

Eesti Ajalehdede Liit

Segatud ja valatud vere maal

Argentina minevik on keeruline, tänapäev segane ja homne hoomamatu, kirjutab **Ivo Tšetörkin**.

“**S**a oled ikka tõeline puhastverd argentino – jood nagu loom ja kused tänavale,” ütles Juan mulle, kui me kesköö paiku mööda Valle Colorado mullast külavahe- teed doña Martina juurest õhtusöögilt oma koduhüti poole kõmpisime.

Valle Colorado on väike mägiküla Põhja-Argentina Andides, sadakond kilomeetrit jääb Boliivia piirini. Alustasime oma matka kolm päeva tagasi ligi nelja kilomeetri kõrguselt, pealpool pilvi, ning laskusime mööda kitsaid mägiradu ja inkade impeeriumi aegseid kivitrepe- pe ikka allapoole, läbi pilvemetsa džungli poole. Kohaliku põlisrahva kombe kohaselt punt kokalehti ikka põses, et keha kõrgust ning füüsilist pingutust paremini taluks, kõndisime päev-päevalt järjest allapoole ning sedamööda, kuidas loodus meie ümber tasapisi lopsakamaks muutus, kuidas lagedast kiviklibust hakkasid alguses rohututid, hiljem juba põõsad ning seejärel ka puud nina välja pistma, muutus järjest soojemaks ja niiskemaks ka õhk. Siin Valle Colorados hakkas ümb- rus juba tasapisi džunglit meenutama – kõrgetel ja järskudel nõlvadel kasvas lopsakas troopiline taimestik, millest käisid aeg-ajalt üle pilved, nii et ka oru nõlval asuv külake iga päev mitmeks tunniks täiesti pilve sisse mattus.

AGA JUANIGA MA EI NÕUSTU. Esiteks ei joo ma nagu loom – kuigi siin mägedes on igas külas hulk valvejoodikuid, muutuvad nood oma pakiveini limpsimise järel kohe lõdiks, uimaseks ja läilaks ning lebavad kusagil tänavanurgal ebamäära- ses asendis röötsakil nagu Meeme Kivirähi Ussisõnade raamatus. Mitte et siin nüüd nii palju joodaks, aga noh, igas külas ikka vähemalt mõni selline “baarikärbes” leidub. Eks pärast pikka matka kulub ikka väike hingekosutus ka ära ning eestlase traditsiooniline “pisar” aratab kohaliku keskmist kandevõimet arvestades siiski aukartust. Teiseks ei pissi ma mitte tänaval, vaid ikka põõsas. Looduslähedase inimesena ei oska ma igal pool WCd küsida ja Valle Colorado oma mullateede ning 300 elanikuga ei ole päris sama mis Buenos Aires.

Juan muidugi talub alkoholi pisut paremini kui sinne põlisrahvas ketšua. Tüüpilise argentiinlasena on tema ühed vanavanemad Itaalia, teised Jaapani päritolu. Sekka kindlasti ka veidi prantslast, hispaanlast ja natuke kohalikku mestiit-

KULDSEID Sõnu: Kirjandus on nende rännak, kes ei saa sõita rongiga.

siverd. Seega väita, et keegi on “puhastverd” argentiinlane, on pehmelt öeldes küsitav, sest puhastverd argentiinlase veri ongi sama segatud kui Juanil. Paljud suured immigratsioonilained Itaaliast, Prantsusmaalt ja mujalt Euroopast on selle maa rahvapildi muutnud väga mitmekesiseks ja kirjuks.

Ja seda verd on väga ohtrasti ka valatud, ning mitte ainult kauges minevikus, vaid ka nüüdsama, mõnikümme aastat tagasi. 2013. aasta maikuu lõpus elavate seast Jorge Rafael Videla, kelle käe all toimus 70ndate lõpus niinimetatud Räpane Sõda, mille käigus kümneid tuhandeid teisitimõtlejaid, vasakintellektuaaleid ja muidu dissidendeid lihtsalt jäljetult kadusid. Võika detailina on välja tulnud, et levinuim hukkamismetod, mis ei jätnud jälgi hilisemaks uurimiseks, oli *vuelo de la muerte* ehk surmalend – inimene pumbati drooge täis ning visati siis uimasena, kuid teadvuse juures lennukilt Atlandi ookeani.

Uusi asjaolusid, skandaale ja süüdlasi imbub pidevalt välja, paljud selle aja kurjategijad ja kannatanud on veel elus. Midagi ei ole unustatud, kõik see äng po-

Miks on õllepudelid liitrised, aga mahlaklaasid 100-milliliitrised? Miks üheski restoranis WC-uks lukus ei käi? Miks tuuakse supp alati pärast põhirooga?

diseb vaikselt katlas ja ainult ootab, mil- lal keegi vindi üle keerab. Buenos Airese Pariisi-sarnase kesklinna laiade tänavate nurkadelt ei kao hetkekski rauast tänavatõkked, millega märulipolitsei on iga hetk valmis mis tahes liikumise sul- gema. Aastaid on olnud Buenos Aireses kuulus “vaatamisväärsus”, kui seda kur- ba fenomeni sellise nimega võib titulee- rida, Madres de la Plaza de Mayo – linna peaväljakul marsivad kümned vanane- vad emad oma ammu kadunuks jäänud poegade piltidega, nõudes riigilt, et see avaldaks tõe nende laste saatuse kohta.

“JUJUY PROVINTS EI INVESTEERI VÄGA palju teedesse,” ütleb Juan, kui me järg- misel päeval mööda teed edasi rühime, ühel pool kaljusein ja teisel kuristik. “Või õigem oleks öelda, et Jujuy provints ei in- vesteeri eriti millessegi,” lisab ta. Siiski, see tee, mida mööda me Valle Coloradost edasi kulgeme, ehitati alles 1998. aastal ning on hea tahtmise korral läbitav ka maasturiga. Enne seda sai külale ligi ai- nult mööda muularada.

Kaljuseintele on kleebitud plakatid poliitikute nägudega. Selline reklaami- misviis meenutab pigem tagasiotsimis- kuulutusi kuskil Metsikus Läänes. Kui seda Juanile mainin, siis ütlebki ta nagu muuseas: “Aga need ongi terve provintsi kõige suuremad varganäod!”

“Islas Malvinas son Argentinas! – Falklandi saared kuuluvad Argentina- le!” hüüavad teised sildid tee ääres, aga

UUDISED

Venemaa lennujaamades keelatud kõik vedelikud

Moskva Vnukovo ja Šeremetjevo len- nujaamad otsustasid Moscow Timesi teatel 7. jaanuaril, et ei luba lennureisi- jail enam lennukisse transportida mitte mingisuguses koguses vedelikke. Päev hiljem juurutas sama poliitika ka Domo- dedovo lennujaam. Et ravimite ja kos- meetika konfiskeerimisest pääseda, on vedelikud Venemaal enne lendu ilmselt tark sisseregistreeritud pagasisse pan- na. Moscow Timesi andmeil on uued karmid reeglid jõus 21. märtsini. <http://www.themoscowtimes.com>

Ameerika kõrgeim hotell taas Manhattanil

Pilvelõhkujate linnas New Yorgis on ava- nud uksed Põh- ja-Ameerika kõrgeim hotell, 68korruseline The Courtyard- Residence Inn Central Park. Aadressil 1717 Broadway paik- nevas võõras- temajas on kor- rused 6–33 et- te nähtud Courtyardile, sellal kui ülakor- rustel paiknev Residence Inn on mõel- dud neile, kes võtavad toa vähemasti viieks ööks. Ka maailma kõrgeim hotell – 355korruseline JW Marriott Marquis Dubais – on seotud sama, Marriotti ho- telliperekonnaga.

FOTO MARRIOTT

KLM katsetab tasulisi turistiklassi-lounge'e

Business Travelleri andmeil on Hollan- di lennuliin KLM hakanud Bangkokis katsetama, kui innukalt on turistiklas- si (ja eliitstaatus mitteomavad) reisijad nõus maksma, et enne lendu privaatse- mas ruumis jalga puhata. Sissepääs Air France KLMi lounge'i maksab 1000 baht- i (22 eurot) täiskasvanuile ja 750 bahti (16 eurot) lapsele. Kas oodata on kont- septsiooni laiemat levimist? Hollandist kanduvate sahinat põhjal kavatseb monetariseerimisaldis KLM hakata pea- gi – eeldatavalt kevadest – küsima raha ka oma boonusprogrammi madalailma ehk Ivory taseme klientidelt igasuguse pagasi sisseregistreerimise eest.

NÄDALA DIIL

Mõni hea reisipakkumine, mis oli saadaval Kohvri trükkimiseku ajal.

AEGEAN: edasi-tagasi lennud Varssavist Ateenasse alates **86 €** koos maksudega teatud päevadeks märtsis ja mais. aegeanair.com

ARKE: nädalased reisipaketid Natali Brasiilias alates Amsterdamist (koos hotelliga) alates **599 €** 22. jaanuaril või 5. veebruaril toimuvatele väljumistele. arke.nl

EL AL: edasi-tagasi lennud Berliinist Tel Avivi **164 €** koos maksudega teatud päevadeks juunis. elal.co.il

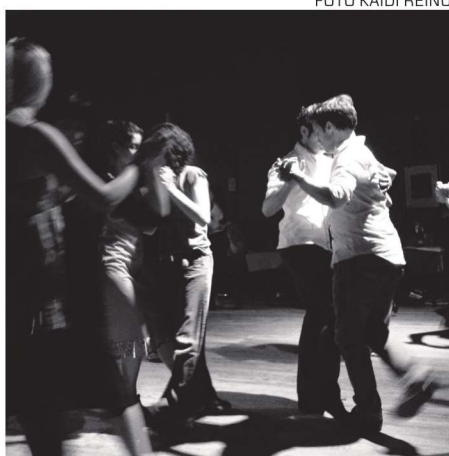
NORWEGIAN: ühe suuna lennud Stockholmist Bangkoki aprillis **160 €** koos maksudega. norwegian.no

Pakkumiste saadavalek võib ajas muutuda.

ka müürimaalingud majaseintel, ajalehed ja poliitikud. Vana tuli on uuesti lõkele puhutud. Kui inglane ja argentiinlane, ükskõik kui apoliitilised, baaris õlut hakkavad jooma, siis ühel hetkel kandub jutt ikka ka sellele konfliktile, mis Argentina ja Inglismaa 1982. aastal sõtta viis ja nüüd uuesti teemaks on tõusnud. Argentina kuulsaim kirjanik Jorge Luis Borges nimetas seda konflikti kahe kiilaka vana-mehe võitluseks kammi pärast, aga täna on saartel ja selle ümbruses avastatud märkimisväärsed naftavarud, mis loomulikult annavad sellele kammile veidi väärtust juurde ja toidavad vaenuleeki. Ma ei tahaks selles konfliktis pooli valida, kuid pilk maailmakaardile (Falkland asub Argentinast paari sentimeetri ning Ühendkuningriikidest poole gloobuse ringi kaugusel) annab mõningat tunnistust sellest, et brittide postkoloniaalne *angst* ei ole veel päriselt kadunud.

AGA JUST EUROOPA ROHKETE mõjutuste tõttu pelgasin veidi, et Argentina on teiste Lõuna-Ameerika riikidega võrreldes ehk pisut liiga "läänelik", mitte nii eksootiline ning pakub seetõttu vähem emotsioone ja kultuurilisi kontraste. Õnneks ma eksisin.

Tõsi, Argentina eksootika ei löö kohe esimesel päeval jalust maha, nagu näiteks Peruu. Ei, siin tuleb selle tabamiseks pisut sisse ja välja hingata, avada kõik meeled ja pöörata tähelepanu detailidele, märgata väikseid ebakorrapärasid,

MILONGA: Seltskondlik tantsuõhtu. Tangot ei tantsita mitte ainult turistikohvikute ees, see on tõepoolest Buenos Airese elu hing ja pärisosa.

mis võivad tunduda triviaalsed, kuid lähemalt järele mõeldes joonistavad suurepäraselt välja selle keerulise ajaloo, segase tänapäeva ning veel hoomamatuma homsega rahva psüühe.

Meie sõbral, 29aastasel Juanil, on kodus tutikas Toyota Hilux, aga e-maili pole ta viitsinud teha. See võiks olla arusaadav, kui tegu oleks loodusrahvaga, aga pisikeses Humahuaca külas on täna internet päris hästi kättesaadav. Tema naine istub päeval peamiselt Facebookis ja 4aastane poeg on sarnaselt mõlema vanema-ga põse kokalehtedest punni pistnud.

Loodus aga on siin aus. Veidi raskesti ligipääsetav, kuid vaevanägijale tasub lahkesti. Mitmemeetrised kaimanid ning maailma suurimad närilised kapibaarad,

keda Amazonase vihmametsas peab tiikutulega taga otsima, lasevad Esteros del Ibera märgalal riigi põhjaosas hulgakaupa ringi nii öösel kui päeval ning neid saab täpselt nii lähedalt pildistada, kui fotograafi julgus lubab. Meie kõnesoleva matka sihiks on aga keset džunglit asuvad imeilusad rohelise veega looduslikud termaalbasseinid, kuhu ei lähe isegi õiget jalgrada, nii et lõpuks tuleb end kaljuserva mööda laskudes veidi kõiega julgustada ning paar korda läbi kärestikulise jõe sumada. On selge, et siin ei käi tööpoolest kohalikudki, turistidest rääkimata. Aga leiangi end mõttelt, et kui kultuur, riik, rahvas ja ka loodus võtaks sind liiga avasüli vastu, kõik oleks käe-jala juures, kõik oleks selge ja konkreetne, inimesed tunduksid kui omad kodused, oleks see kõik ehk liiga lihtne. Kõige paremad asjad maailmas on veidi varjul, subtiilsed, ei leidu neid ei postkaartidel ega isegi mitte Lonely Planeti reisijuhis.

KUID KÜSIMUSI, VARJUKOHTI, MILLES selguse saamisega läheb veel kindlasti palju aega, on minulgi üksjagu.

Miks on Buenos Aireses väga prestiižne saada maetud kirstu, mis pistetakse seejärel riulisse mausoleumis linna keskel, kus sees sa siis järgmised mõnikümend aastat vaikselt mädaned ja lõhnad? Lastes oma tuhmuvat kirstu samal ajal ka iga päev mitmesajal inimesel uudistada ja pildistada.

Miks on vanasse hiiglasuurde, kolme rõduga teatrisse ehitatud raamatupood? See on küll kõige ägedam raamatupood,

kus ma elades olen käinud, kuid kas teatrihoonele ei oleks siiski kõige otstarbekam otstarve... teater?

Miks näeb linnas, kus kohvikud ja restoranid on vanad ja väärivad, kõige populaarsem ja kuulsam liharestoran seest välja nagu laut, kus krohv koorub laest, laudadel on räpased vakstud, aga rahvas seisab järjekorras, et kohta saada?

Miks on öllepudelid liitrised, aga mahlaklaasid 100-milliliitrised?

Miks üheski restoranis WC-uks lukus ei käi? See on, ma saan aru küll, lihtsamates restoranides ja ka vaiksetes maakohades täiesti normaalne, aga isegi Buenos Airese peentes ja kallites restoranides?

Miks tuuakse supp alati pärast põhirooga ja naerdakse selle peale, kui selle üle veidi imestad?

Miks ei lähe mitte ükski, ma rõhutan, mitte ükski argentiinlane kunagi restoranini enne kella 10 õhtul? Ja näiteks ööklubisse tantsima mitte kunagi enne kella 3 öösel, siis, kui normaalsed inimesed juba kesköist burgerit söövad või kusa-gil Levikas vaikselt pead lauale hakkavad panema? Kus nad enne seda siis on ja mida nad sel ajal teevad?

"NAD EI PEATU KA MITTE KUNAGI," lõõtsutab Juan, kui oleme juba tund aega asjalt püüdnud meie matkaseltskonna tüdrukuid kinni püüda, kes pärast lõunapausi otsustasid allamäge spurtima hakata. "Nad on selles suhtes täpselt nagu Argentina praegune majanduskriis," lisab ta naerdes ja topib põse värskeid koka-lehti täis.

ALBION REISID

REISID MAAILMA ÄÄRELE

Reisikorraldaja aastast 1996

Helista: **445 6009** / Kirjuta: albion@albion.ee / Argo Schneider, tel 5645 5850
Mugavaid lennuühendusi pakub **FINNAIR**

Vaata lähemalt:
albion.ee

HIINA

UUED PROGRAMMID

Avasta Kesk-Hiina: Chongqing, Dazu kaljuskulptuurid, Leshani Buddha, Chengdu hiidpandad, Sichuani provintsis
08.–15.03.2014
Reisijuht Teet Toome
Hind 1495 €

Keiserlik Peking ja suur Hiina müür
17.–23.03.2014
Reisijuht Teet Toome
Hind 1495 €

Guilin-Ping'an võimsad terrasspõllud, Li jõgi ja karstimäed, Xingping, Xiani terrakotaarmee, Peking, Mutianyu, suur Hiina müür
14.–22.03.2014
19.–28.10.2014
Reisijuht Anneli Vilu
Hind 2360 €

Peking, suur Hiina müür, aedade linn Suzhou, kanalite linn Wuzhen, Shanghai
23.–31.03.2014
Reisijuht Maria Visnapuu
18.–26.10.2014
Reisijuht Urmas Pappel
Hind 1995 €

Guilin-Ping'an võimsad terrasspõllud, Li jõgi ja karstimäed, Yangshou tõeline külaelu, Xingping, Xiani terrakotaarmee, püha mägi Huashan
16.–26.04.2014
Reisijuht Anneli Vilu
Hind 2590 €

Lõuna-Hiina müstiline loodus ja rahvusvähemuste kultuur. Avastamata kohad Guangxi, Hunani, Guizhou provintsis
08.–21.11.2014
Reisijuht Anneli Vilu
Hind 2995 €

TIIBET – maailma katusel

03.–20.05.2014
Reisijuht Taivo Koppel
Hind 3995 €

JAAPAN

Kirsiõites kevad
01.–10.04.2014
11.–20.04.2014
Hind 3275 €

Värvikirev sügis
09.–17.10.2014
Hind 2995 €
18.–26.10.2014
Hind 3275 €
Suur ringreis, festival, kohtumine Geišaga, külaelu...
11.–22.05.2014
Hind 3995 €

Jaapani reisijuhid on Kertu ja Riho-Bruno Bramanis.

KOREA

Suur ringreis Lõuna-Koreas
15.–24.03.2014
Reisijuht INDREK PARK – keeleteadlane, antropoloog, suurepärase korea keele ja kultuuri tundja.
Hind 2795 €

Saladuslik Põhja-Korea
24.03.–01.04.2014
Reisijuht INDREK PARK

Põhja-Korea saladused ja Lõuna-Korea
15.03.–01.04.2014
Reisijuht INDREK PARK
Hind 4995 €

Korea-Jaapani suur avastusreis
01.–14.04.2014
Reisijuht Taivo Koppel
Hind 4650 €

SEIŠELLID – paradiis India ookeanis

18.–27.02.2014
Reisijuht Argo Schneider
Hind 3995 €

INDIA – ainulaadne loodusreis

Külastame nelja rikkaliku kooslusega rahvusparki: Kaziranga, Ranthambhore, Bhandavgarh ja Khana
13.–30.03.2013
Reisijuht Hendrik Relve
Hind 4550 €

KÕIK HINNAS REISID Reisi hind sisaldab terviklikku programmi: lennud algusega Tallinnast, majutus heades hotellides (Jaapanis lisaks jaapanipärastes hotellides *ryokan*, kus on kuumaveeallikatega basseinid *onsen*), transport (buss ja kiirrong), eestikeelsed ekskursioonid, kõik sissepääsud, rahvusparkide maksud, kogenud reisijuhid, hommikusöögid ja paljud lõunasöögid.

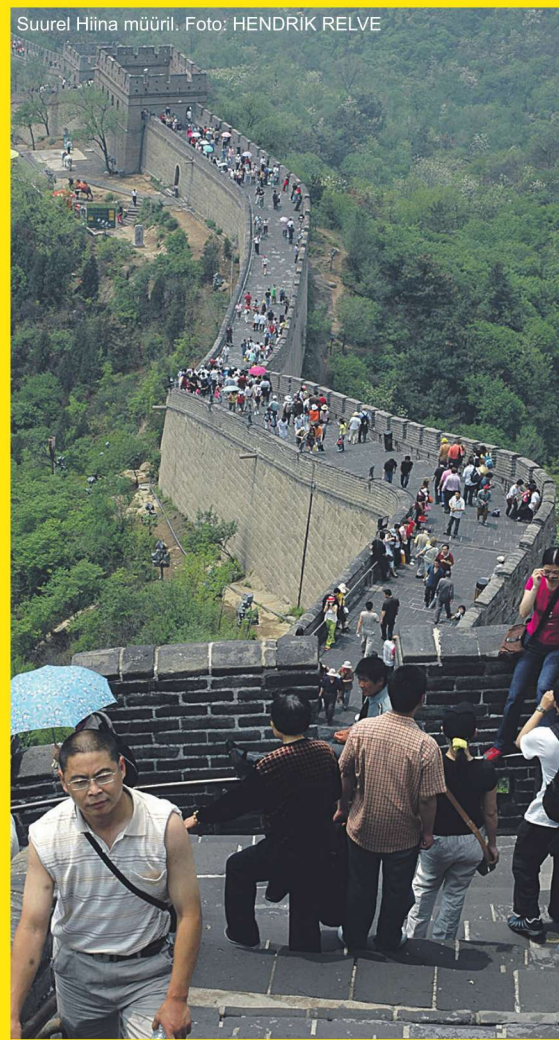

FOTO A.DAVEY/FLICKR

IIDNE: Aksumi kabeli ajalugu ulatub aastatuhandete taha.

REISIIDEE

10 keelatud vaatamisväärsust

Veendunud maailmarändurid suunduvad meelsasti paikadesse, mis on teiste poolt veel avastamata. Kuid maakeral on kohti, kuhu kärbest suurem naljalt sisse ei pääse.

1. Aksumi kabel - Etioopia

Etioopia ortodoksi kiriku kõige pühamas paigas olevas laekas hoitakse Saalomoni ja Seeba aegseid pühasid, kivisse raiutud käsulaudu; lepingut jumala ja etiooplaste kui "valitud rahva" vahel. Kabelit valvav munk on väidetavalt ainus surelik, kes oma silmaga laegast näinud on.

2. Poveglia saar ja vaimuhaigla, Itaalia

Veneetsia lähedal asuvale pisikesele Povegliale kupatati sajandeid surnuid ja parandamatuid haigeid ning 1348. aastal isoleeriti saarele katku nakatunud veneetslased, et haiguse levikut linnas pidurdada. Praegu elavad seal kuuldavasti ainult vaimud ja kummitused.

3. Lascaux' koopad, Prantsusmaa

Paleoliitilised (kiviaegsed) koopamaalingud Lascaux's on maailmakuulsad ja UNESCO valvsa kaitse all. Kuivõrd kardetakse, et turism unikaalse maalingute galerii laastaks, on hallitusohus grotid 1963. aastast maailmale suletud.

4. Vatikani Salajased Arhiivid, Vatikani linnriik

Vatikani arhiivides hoitakse alles kõiki paavstide kirjad, keelud, otsused ja dokumendid ning raamatupidamine. Ürikuid saab küll eritellimuse korras laenutada, kuid kõrvalistel isikutel on arhiividesse pääs võimatu.

5. Jiangsu Riiklik Julgeolekuhariduse Muuseum, Hiina

Siin on peidus enamik spioneerimismaterjali Hiina ajaloost - olulisim sellest 1920. aastaist, mil ilmavalgust nägi Hiina Kommunistlik Partei. Sissepääs välismaalastele rangelt keelatud.

6. Niihau, Hawaii, USA

Maaililise loodusega Niihau on suuruselt kuues saar Hawaii saarestikus. Turiste aga saarele peaaegu ei lasta, vaid saare omanikud (perekonid Robinsonid), nende sugulased ja Ameerika merejalaväelased tohivad rahvasuus The Forbidden Islandiks nimetatud paradiisi külastada.

7. Pine Gap, Austraalia

Pine Gap on 18 kilomeetri kaugusel Alice Springsi linnast asuv kinnine satelliitjaam, kus teenib igapäevast leiba 800 inimest. Siingi spioneeritakse satelliitide abil ja peilitakse olukorda Hiinas, Venemaal ja Lähis-Idas. *No trespassing!*

8. Negevi Tuumakeskus, Iisrael

See aatomijaam ehitati 1958. aastal Dimona linnakese lähedusse. 1986. aastal pages endine jaamatehnik-hooldaja Mordechai Vanunu Suurbritanniasse ja andis Londonis välja saladused, mis Iisraelil varukas olid. Totaalne ligipääsmatus, tuhanded turvakaamerad. Hiirgi ei lipsa läbi.

9. Ise Jingū, Jaapan

Šintoismi tähtsaim pühakoda ja jumalanna Amaterasu-ōmikami peakorter. Silma eest taraga varjatud Ise Jingū koosneb 125 suuremast ja pisemast templist. Turistid ei ole seal teretulnud.

FOTO YOTAROU/WIKIPEDIA

10. Metroo-2, Moskva, Venemaa

Stalini ajal ehitatud salajane metrooliin jooksvat pealinlaste liinidega paralleelselt ja 200 meetrit maa all. Kurjad keeled räägivad, et Metroo-2 on Kaitseministeeriumi poolt siiani kasutatav, kuid kas ta tegelikult ka olemas on, ei tea keegi.

Välisajakirjanduse põhjal koostanud
Martin Raud

kohver	Toimetaja	Krister Kivi krister.kivi@ekspress.ee
	Uudised	Martin Raud kohver@ekspress.ee
	Reklaam	Helina Oinak helina.oinak@lehed.ee
		tel 6 613 335

GO Travel

*FotoretK
Kaupo
Kikkasega:*

16.-31.03.2014

AMAZONAS

ja Põhja-Peruu al 3850€

Peruu on väga mitmekesine ja kontrastiderohke reisisiht, kus küll enamik turiste kipub külastama ühtesid ja samu paiku. Meie rändame koos fotograaf Kaupo Kikkase ja antropoloog Ivo Tšetörkiniga vähem käidud radadel, et avastada Peruu puutumata loodust ning ehedat ja omapärast kultuuri.

16 Peruus veedetud päeva jooksul:

- * sõidame Amazonase jõel ja sukeldume vihmametsa sügavustesse, et tutvuda maailma suurima džungli kohalike elanike ning varjatute rikkustega;
- * rändame Andide väikestesse mägiküladesse, külastame indiaanlaste turge ning koloniaalkeskusi;
- * pildistame kiirustamata ja nautides kõiki foto-geeniilisi paiku, nii ainulaadset džungli- ja jõeelu kui ka müstilist mägimaastikku ja pilvemetsa.

Vaata lähemalt: gomaailm.ee/elamusreisid

Mihkel Rauaga
NEW YORKI

01.-07.05.2014 al 1660€

LÕUNA-AAFRIKA
ringreis al 3950€

10.-23.04.2014

Rohkem reisiideid:
gomaailm.ee/elamusreisid

Küsi täpsemalt:
6 310 110 • gotravel@gotravel.ee

REISIARVUSTUS

Dekaadide möödumine Viljandi rongis

Marsruut: Tallinn-Viljandi-Tallinn
Aeg: 2000–2014

4-

Olen 2000. aastast Tallinn-Viljandi-Tallinna liinil rongiga sõitnud. Kaugemale kui Raplasse, kuigi mitte ka päris Mulgimaale välja. Ja mitte iga jumala päev, aga siiski mitu korda nädalas ja eri kellaaegadel. Ma ei ütleks Juhan Partsi moel, et roiskunud kapitalistide Pruuli ja Vichmanni rongides oli kõik ainult paha ja õudne.

Kahtlemata olid need parabanid kulunud, kohati väga räpased, kolisesid hullupööra (eriti kui suviti pidi akna lahti sikutama) ning talvise külma ajal ei avanenud ega sulgunud vaguniuksed korralikult, sest lumi oli tamburisse tuisanud. Kui kütet sees ei olnud, siis "ventileerusid" (loe: jahtusid maha või hakkasid tuult läbi laskma) vagunid rõskel aastaajal kiiresti. Aga sel vanaraual oli ka mõni mõnus omadus.

Esiteks avarus – II klassi vagunitesse mahtus määratult rohkem inimesi kui tänastesse kõige pikematesse "porganditesse". Teiseks asjaolu, et I klassi osa päralt oli terve vagun, kusjuures see oli väga populaarne istmetevaheliste laudade ja väikese kohvikunurgaga paik. Miks 2009. aastal – tollal koostati ron-

gihanke tingimusi – arvati, et (töö)inimesed ja tudengid ei ole nõus mugavuse eest rohkem maksma, ei kujuta ette. Võib-olla mõjutas ametnike selget pead ja silmavaadet ümberringi vohanud suur kriis.

Tänavu ei ole Eestis veel olnud päris õiget talve. Eestisse ostetud "porganditel" ei ole nn eeskoda või tamburit. Sellel on meie kliimas siiski oluline ülesanne. Nimelt, kui juhtumisi on väljas külm talv või tuiskab, võib vagunisse sahmata tuulehooga kõik see, mis tuleb parajasti taevast alla. Olen Sakamaal, Austrias ja Stadleri kodumaal Šveitsis sõitnud kohalike rongidega. Uks käib kenasti nupust lahti, aga selleks, et vagunisse jõuda, läbite enamasti eeskoja, kus on muuseas ka suurematele kottidele, kohvritele, pampudele mõeldud hoiupaik, tualett vms. Ja kuna siinkirjutaja ei ole insener, siis ei oska ta ka arvata, kuidas "porgandipoiss" end tugevalt täis-tuisanud rööbastest läbi sahkab. Kas uute, miniatuurse sahaga rongide eest peab keegi enne raudteed hangedest puhastama? No näis.

Häirib seegi, et reisi-jad ootavad nii Bal-ti jaamas

kui suvalises muus paigas rongi vihma, tuule ja lume käes. Euroopa jaamades nii elementaarsete, üleni perroone katvate katusepealsete ehitamise peale siinsed asjapulgad pole tulnud. Balti jaamas, mis peaks vähemalt teoreetiliselt olema riigi esindusjaam ja rongiga Eestisse tulijate jaoks esimese mulje kujundaja, pole perroonidel ühtki istepinki. On vaid kõverad metallist valgustid, mille jalad on justkui kujundatud istmeteks, aga need on kõledast metallist: järelikult talvisel ajal väga külmad. Telliti hinnalist kunsti, mitte praktilist tootedisaini.

Muide, Partsu vihatud "kapitalistid" – Edelaraudteele kuuluvad edasi Viljandi ja Pärnu liini taristu ja perroonid – tulid siiski selle peale, et

platvormidel peavad istmed olema puudust, nii et talvisel ajal on samuti võimalik nende peal istuda.

Kuid ma ei ole kunagi ei Edelaraudtee ega Elroni rongis seisma pidanud. Ja ma ei virise ka vanade ega uute rongide istmete mugavuse pärast. Ka on uutes rongides suurepärase kliimaseade. Kõige täispuugituma "porgandi" ventileerib masin kenasti värskõhuliseks. Samuti pääseb lapsevankri, jalgratta – nende jaoks rongis küll praktiliselt kohati ei ole, eriti silmas pidades suvist ratauputust – või ratastooliga suuremate pingutusteta rongi.

Rongid sõidavad varasemaga võrreldes märksa kiiremini. Auto või bus-

siga naljalt 1.55ga

Tallinnast Tartusse

või vastupidi ei sõi-

da, aga rongiga kulgete just

niikaua pealinnast ülikoo-

li manu. Kiiduväärt on, ja

see ei olegi Eestis nii tava-

pärane, et valdav enamik nii

Edelaraudtee kui Elroni pileti-

müüjaid olid ja on väga meeldi-

va ning sõbraliku käitumisega,

jäädes mornides olukordades

jama lahendamisele orien-

teerituks.

Kadri Paas

FOTO ILMAR SAABAS

NOVATOURS

JUUBELI 10 AASTAT HINNAD!

AL. 359 EUR

Broneerimine: 13.01–27.01! Kohtade arv on piiratud!

E-müük: www.novatours.ee. Info ja broneerimine: info@novatours.ee.
Novatoursi Tallinna kontor: Rävälä pst. 6-201a (avatud E-R: 09-19; L: 10-14) või reisibüroodes üle Eesti.
Järelmaksu võimalus! Tel. 666 8000.

Rutiin tapab?

Rebi ennast olvest lahti ja luba endale korralik

Aktiivne puhkus (E-R)

- 5 päeval majutus Sanatooriumi hotellis, üks koht 2-kohalises toas (lisatasu ühekohalise toa eest 10 € päev, sviidi eest 32 € päev ja Sootska sviidi eest 38 € päev), 5 hommikusööki, 4 õhtusööki
- iga päev hommikujumine Veekeskuses (8–12)
- 1 arsti konsultatsioon (T-N), kiirtestid kolesterooli, veresuhkru ja vererõhu määramiseks
- 5 x lõõgastav massaaž vesivoodil Medy-Jet või massaažitoolil
- 2 x vesiaeroobika Veekeskuse ujulas (T ja N)
- 1 x jõusaali grupitreening kogenud treeneri juhendamisel
- iga päev kepikõnd loodusrajal (ilma instruktorita), vaba pääse kohaliku kultuuri tutvustavale õhtule
- veepargi ja saunade ning jõusaali piiramatu kasutus lahtiolekuaegadel

Check in pühapäeval kl 19
Check out reedel kl 12
Broneerimine info@spavarska.ee või telefonil 799 3901

Hind 12.01–15.03.2014

190 €

(paketi täishind 275 €)

VÄRSKA
sanatoorium & veekeskus

Väike-Rõsna küla
Värska vald
64034 Põlva maakond
www.spavarska.ee

Reisi sihtkoht	Kuupäev	Hind	Transport, majutus, reisiinformatsioon	Info korraldaja kohta	
Euroopa					
Suur uudis! Tiir ümber Musta mere	02.-23.04	soodushind 697 €	buss, mitte ühtegi ööd bussis! hotellid + h/s Rumeenia, Bulgaaria, Türgi, Gruusia, Venemaa, Ukraina, Valgevene. Giid Ants Tuuleveski!	VIRU REISID Tallinn, Narva mnt 7-347 tel 610 9321 tallinn@virureisid.ee Jõhvi, Keskväljak 9 tel 337 0594 viru.reisid@neti.ee www.virureisid.ee	<i>Viru Reisid</i>
Horvaatia					
Horvaatia puhkusereis 12 päeva	29.08.-09.09	al 469 €	kõigi mug. turismibuss, mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell** (kahene majutus, dušš ja WC igas toas); h/s iga päev; lisatasu eest hotell***+ ö/s Kvarneri Riviera, Rovinj, Pula, Motovun, Krk'i saar, Plitvice järved, Zagreb – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi tagareas allahindlus 14 €.	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, III korrus tel 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee Bohemian Travel: kvaliteedi- standard Ida-Euroopa reisidele	 TRAVEL BOHEMIAN
Itaalia					
Itaalia ringreis 9 päeva	15.-23.03; 15.-23.03*; 19.-27.04; 10.-18.05; 07.-15.06; 05.-13.07; 19.-27.07; 02.-10.08; 16.-24.08	märts: al 299 € apr: al 325 € mai-juuni: al 299 € 05.07: al 319 € 19.07: al 309 € aug: al 299 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööd bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev Rooma, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia - eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.lastrada.ee . *15.-23.03.2014 koolireis. Iga 12. koht tasuta!	LA STRADA Pronksi 3, III korrus tel 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee	
Itaalia puhkusereis: Rimini ja Itaalia tuntuimad linnad Rimini ja Kesk-Itaalia väikelinnad 12 päeva	28.05.-08.06 14.-25.06 01.-12.07 18.-29.08 10.-21.09 02.-13.08	al 319 € al 359 € al 389 € al 399 € al 359 € al 389 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev hinna sees; lisatasu eest hotell*** + ö/s Kuus täispäeva Itaalia tuntuimas kuurordis. Rooma, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaeks- kursioonid on hinna sees. 02.08 reisel: Ravenna, Ferrara, San Marino, Assisi, Gubbio, Gradara, Urbino – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.lastrada.ee .		
Põhja-Itaalia 9 päeva	05.-13.04; 24.05.-01.06; 05.-13.07; 19.-27.07; 23.-31.08	apr-juuni: al 319 € 05.07: al 332 € 19.07: al 336 € aug: al 319 €	kõigi mug. turismibuss, mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Trieste, Miramare loss – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.lastrada.ee .		
Prantsusmaa					
Pariis ja Loire'i oru lossid + Alsace 10 päeva	10.-19.04 08.-17.05 26.06.-05.07 31.07.-09.08 28.08.-06.09 25.09.-04.10	al 359 € al 339 € al 359 € al 349 € al 355 € al 325 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööd bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s iga päev Näeme Pariisi (Champs Élysées, Ooperikvartal, Pariisi Jumalaema kirik, De Gaulle'i väljak, Trocadéro, Concorde'i väljak, Louvre, Cité saar, Ladinakvartal, Pantheon, Eiffeli torn jpm), Versailles'd, Loire'i oru losse – Amboise, Blois, Chambord. Lisaks külastame Alsace'i piirkonda (Colmar, Veinitee – Riquewihr, Strasbourg). Eestikeelsed linna- ekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.avenuefrance.ee .	AVENUE FRANCE Pronksi 3, III korrus tel 640 3929 info@avenuefrance.ee www.avenuefrance.ee	
Ungari					
Budapest, Esztergom, Szentendre, Visegrad 7 päeva (20.07 ja 23.08 reisidel lisaks Balatoni järv, Tihany, Szekesfehervar, 8 päeva)	16.-22.03; 13.-19.04; 08.-14.06; 06.-12.07; 03.-09.08 20.-27.07; 23.-30.08	märts: al 169 € apr: al 233 € juuni: al 209 € juuli-aug: al 199 € al 229 €	kõigi mugavustega turismibuss, mitte ühtegi ööd bussis! hotell** (kahene majutus; dušš ja WC igas toas); h/s; lisatasu eest hotell*** Kaks päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kaluribastion jpm), Szechenyi – üks Euroopa suurimaid termalveebasseinide komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergom, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. 8päevasel reisel veedame Ungaris päeva rohkem. Lisaks tavapärasele programmile näeme Balatoni järve, Tihany poolsaart ning Szekesfehervari. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €. Täpsem info aadressil www.bohemiantravel.ee .	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, III korrus tel 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee Bohemian Travel: kvaliteedi- standard Ida-Euroopa reisidele	 TRAVEL BOHEMIAN

Viru Reisid

TALLINN
Narva mnt 7-347, III sissepääs, III korrus
tel 610 9321, 610 9322
e-post tallinn@virureisid.ee
JÕHVI Keskväljak 9
tel 337 0594, 337 1216
e-post viru.reisid@neti.ee
www.virureisid.ee
TARTU Tartu Reisibüroo OÜ
Aleksandri 8, tel 734 4190
PÄRNU Pärnu Reisibüroo
Rüütli 32, tel 444 5105

REISIKALENDER 2014
Eelregistreerimissoodustus 10% kuni 1. veebruar 2014.
UUDISI IMELINE KRIMM KOOS PUHKUSEGA (13 p) 09.06.–21.06; 20.09.–02.10. **H: 429 €**
KASTANIÖITES PARIIS JA TULPIDES HOLLAND laev-buss (10 p) 27.04.–06.05. **H: 349 €**
KASTANIÖITES PARIIS JA TULPIDES HOLLAND laev-buss-laev (10 p) 28.04.–07.05. **H: 389 €**
HOLLANDI LILLEFESTIVAL laev-buss (7 p) 30.04.–06.05. **H: 259 €**
UNELMATE PARIIS (9 p) 14.–22.03; 15.–23.03; 07.–15.08; 18.–26.10. **H: 265 €**
KLASSIKALINE ITAALIA RINGREIS (11 p) 12.–22.04; 20.–30.05; 08.–18.07; 20.–30.08. **H: 359 €**
ITAALIA RINGREIS (9 p) 14.–22.03; 14.–22.04 (suur reede Roomas); 10.–18.07; 22.–30.08; 18.–26.10. **H: 279–329 €**
ITAALIA PUHKUS (12 p) 20.–31.05. **H: 389 €**; 03.–14.09. **H: 359 €**
Väljasõitudega: Jõhvist, Tallinnast, Tartust, Pärnust. Püsiklientidele ja gruppidele soodushinnad. NB! Bussikohtade broneerimine seniks, kuni kohti jätkub! NB! Kindlasti helista ja küsi infot ning vaata meie kodulehte www.virureisid.ee!

BERLIN JA TROOPILINE PARADIIS (6 p) 15.–20.03; 16.–21.03; 03.–08.06; 14.–19.06. **H: 189 €**
REIS SAKSAMAA SÜDAMESSE (8 p) 25.06.–02.07. **H: 259 €**
SAKSA HANSATEE-BERLIN-TAANI 10.–18.07. **H: 299 €**
FANTASTILISED AUSTRIA VÄIKELINNAD (9 p) 11.–19.07. **H: 339 €**
AUSTRIA-BAIERIMAA-ŠVEITS (10 p) 11.–20.06. **H: 293 €**
BAIERIMAA-ŠVEITS-LIECHTENSTEIN-POOLA (9 p) 21.–29.08. **H: 269 €**
LONDON-PARIIS (11 p) 09.–19.07. **H: 339 €**
ŠOTIMAA-INGLISMAA-LONDON (13 p) 22.07.–03.08; 06.–18.08 (lisabuss). **H: 429 €**
PRANTSUSE RIVIERA RINGREIS (11 p) 11.–21.06. **H: 389 €**; 20.–30.08. **H: 429 €**
PARIIS – LOIRE'I ORU LOSSID – BRETOONIMAA ja NORMANDIA (11 p) 06.–16.08. **H: 339 €**
KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 p) 16.–28.05; 24.06.–06.07; 20.07.–01.08. **H: 379–409 €**

HISPAANIA PUHKUS (12 p) 26.04.–07.05; 24.07.–04.08; 17.–28.10. **H: 369–419 €**
HISPAANIA PUHKUS (14 p) 19.09.–02.10. **H: 449 €**
VÄIKE HISPAANIA RINGREIS (13 p) 21.07.–02.08. **H: 379 €**
SUUR HISPAANIA RINGREIS (15 p) 23.07.–06.08. **H: 489 €**
UUDISI IMELISED SAARED GOTLAND JA ÖLAND (6 p) 12.–17.06. **H: 339 €**
UUDISI LÕUNA-POOLA JA LÄÄNE-UKRAINA (7 p) 22.–28.08. **H: 209 €**
FANTASTILINE PÕHJA-NORRA (NORDKAPP), IMELISED LOFOODID JA LAPIMAA (8 p) 25.06.–02.07; 05.–12.08. **H: 299–319 €**
UNELMATE KESK-NORRA (7 p) 04.–10.06; 20.–26.08. **H: 279 €**
BUDAPEST – BALATONI JÄRV – KRAKOW – WIELICZKA SOOLAKAEVANDUS (6 p) 16.–21.03; 02.–07.06; 09.–14.08; 19.–24.10. **H: 189 €**
CZESTOCHOWA – PRAHA – VARSSAVI – KARLOVY

VARY – KARLŠTEJN (6 p) 16.–21.03; 03.–08.06; 09.–14.08; 19.–24.10. **H: 179 €**
NOSTALGILINE VALGEVENE (7 p) 11.–17.07. **H: 219 €**
UUDISI MOSKVA JA MOSKVA KULDNE RING (7 p) 31.05.–07.06. **H: 299 €**
LÄTI-LEEDU RINGREIS (6 p) 04.–09.07. **H: 199 €**
PETERBURI (3 p) 23.–25.05; 30.05.–01.06; 19.–21.06; 08.–10.07; 25.–27.07. **H: 119 €** + viisa 60 €
SLOVEENIA – HORVAATIA – BOSNIA JA HERTSEGO-VIINA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 p) 19.–31.05; 25.06.–07.07; 23.07.–04.08; 18.–30.08; 04.–16.09. **H: 349–369 €**
HORVAATIA-SLOVEENIA (10 p) 18.–27.04; 19.–28.05; 25.06.–04.07; 22.–31.07; 18.–27.08; 04.–13.09; 19.–28.09. **H: 249–275 €**; 22.–31.07. **H: 299 €**
HORVAATIA – SLOVEENIA – BOSNIA JA HERTSEGO-VIINA – MONTENEGRO – ALBAANIA (14 p) 02.–15.09. **H: 389 €**
UUDISI TIIR ÜMBER MUSTA MERE (22 p) 02.–23.04. **H: 775 €**

RUMEENIA-BULGAARIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA MUSTA MERE ÄÄRES (13 p) 02.–14.09. **H: 379 €**
IDA-EUROOPA RINGREIS KOOS VÄIKESE PUHKUSEGA (14 p) 08.–21.06; 02.–15.09. **H: 399–429 €**
HISPAANIA-PORTUGAL-MAROKO (21 p) 17.09.–07.10. **H: 769 €**
MALTA-SITSILIA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (16 p) 19.09.–04.10. **H: 759 €**
SUUR TÜRKI RINGREIS JA KÜPROS (23 p) 20.09.–12.10. **H: 849 €**
ENEKEELSE GRUPID!
SLOVEENIA – HORVAATIA – BOSNIA JA HERTSEGO-VIINA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 p) 19.–31.05; 08.–20.07; 17.–29.08. **H: 349–369 €**
SUUR ITAALIA RINGREIS (11 p) 25.06.–05.07. **H: 359 €**
KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 p) 24.06.–06.07. **H: 409 €**
UNELMATE PARIIS (9 p) 07.–15.08. **H: 265 €**
HISPAANIA PUHKUS (14 p) 20.09.–03.10. **H: 449 €**

FINNAIR

Berger

REISID

www.bergerreisid.ee

Kultuurireisid

Lõuna-Aafrika Vabariik ja Svaasimaa 13.02.–01.03 **3425 €**
Ida-Hiina: Peking ja Shanghai 14.–22.03 **1500 €**
Ida-Hiina ja Hongkong 14.–25.03 **1860 €**
Nepal-India 03.–18.04 **2320 €**
Jaapan 11.–20.04 **2800 €**
Lõuna-Hiina 14.–24.04 **1970 €**
Indoneesia: Java-Bali-Flores-Komodo 01.–17.10 **3230 €**
Hiina: Peking-Xian 18.–25.10 **1390 €**

Kultuurireisid rannapuhkusega

Vietnam 06.–21.03 **2220 €**
Singapur-Indoneesia: Sulawesi-Java-Bali 02.–20.04 **2855 €**
Singapur-Indoneesia: Java + Bali 16.10.–01.11 **2500 €**
Sri Lanka 18.10.–01.11 al **1935 €**
INDOHIINA: Vietnam, Laos, Kambodža 30.10.–14.11 **2530 €**

Rannapuhkused

Sri Lanka al **1285 €**
TAI: Phuket, Krabi, Khao Lak, Samui, Pattaya, Chang, Hua Hin

REISID EESTI KEELES

KVALITEET MÕISTLIKU HINNAGA

Külli Värnik

kylli.varnik@lehed.ee

Kreeka köögi lähemalt tutvus Pille sootuks Šotimaa pealinnas Edinburghis, kus ta seitse aastat õppis ja töötas. „Seal oli väga palju kreeklasi, just tudengite hulgas. Ühiselamus sai koos nendega toidukunsti saladusi uurida,” räägib ta oma teekonnast Kreeka köögis. Lisaks on naine mitu korda Kreekas käinud ja päris mitu ka Kreeka köögi raamatut algusest lõpuni läbi töötanud.

„Raamatu „Nami-Nami. Maailma maitseid 1” Kreeka peatükk ette valmistades suhtlesin korduvalt ka oma Kreeka sõpradega, kes omakorda konsulteerisid oma emade ja vanaemadega,” annab Pille aimu retseptide autentsusest.

Pille uuest kokaraamatust leiab retsepte seitsmest rahvusköögist. Kõrvuti Kreeka roogadega on maitavad palad ka Liibanonist ja Pärsiast. Mille poolest eristub Kreeka köök näiteks Türgi ja Liibanoni omast? „Loomulikult on kogu piirkonnas päris palju Osmani impeeriumi mõjutusi, aga maitsebuketid on üsna erisugused. Valmistasin raamatu jaoks Kreeka ja Liibanoni roogasid järjekustel päeval ning kuigi alguses oli kahtlejaid, tõdesid pärast kõik sööjad, et vürtside kasutamine teeb köögid ikka täitsa erinevaks,” teab Pille.

Kreeka köök lummas mitmekesisusega

„Mul on raske öelda, milline rahvusköök mu lemmik on, sest see oleneb aastaajast ja olukorrast. Siiski pean tõdema, et Kreekast pärit roogi teen kodus perele ja sõpradele päris tihti,” tõdeb Nami-Nami retseptikogulooja ja eestvedaja **Pille Petersoo**.

Kartuli-fetakoogid (keftedes patatas)

(4–6 portsjonit)

- 500 g tooreid kooritud kartuleid
- 1 väike sibul
- 2 suurt muna
- 2 tl kuivatatud münti
- 2–3 sl hakitud värsket peterselli
- 100 g peenestatud fetajuustu
- 4 sl nisujahu
- soola ja musta pipart
- 4 sl õli praadimiseks

Riivi kartulid ja sibul jämeda riiviga. Pane sõelale, puista peale umbes teelusikatäis soola ja lase pool tundi seista, seejärel suru riivmass kuivemaks. Klopi suures kausis munad kergelt lahti, lisa ürdid, fetajuust ja jahu ning seejärel kartuli-sibulasegu. Maitsesta soola ja pipraga, sega hoolega.

Kuumuta suurel mittenakkuval pannil veidi õli. Tõsta supilusikaga pannile kartulisegukuhjad, suru need lusikaga veidi lame-damaks ning prae koogid mõlemalt poolt kuldseks.

Lase liigsel rasval köögipaberil nõrguda. Serveeri sidrunisektorite ja mündilehtedega.

Kreeka toidu nädalad Meritoni hotellis

Toidunädalate traditsioon sai Meritoni hotellides alguse 2009. aastal. Nüüdseks on kokku toimunud seitseteist rahvusköökide toidunädalat, mille raames on tutvustatud näiteks Lõuna-Aafrika, Prantsusmaa, Venemaa, Kanada, Hiina, Belgia, Austria, Iirimaa jt riikide toidukultuure. Homsest algavad Kreeka toidu nädalad.

Kreeka galaõhtusöögil pakutav eelroog: filotainasse mähitud feta, krevetid, kaheksajalg ja kalmaar tzatziki kastmega.

Kreeka toidu nädalad avatakse piduliku galaõhtusöögiga. 17.–31. jaanuaril tutvustatakse Meriton Grand Conference & Spa Hotelis Kreeka kööki. Kahe nädala jooksul on kõikidel võimalik saada maitseelamus Mademoiselle'i kohvikus ja bistroos Mary.

Mitmekülgne köök

Iga maa köök peegeldab selle ajalugu, kultuuri ja kliimat. Kui mõelda Kreeka peale, meenuvad kohe päike, meri, oliivid, feta ja vein.

Kreeka köögi kõige populaarsemad köögiviljad on tomat, kurk, paprika, baklažaan, suvikõrvits ning muidugi sibul ja küüslauk. Enamik Kreeka retsepte koosneb samadest koostisosadest: oliiviõli, sibul, küüslauk, petersell, tomat, tüümian, pune, rosmariin, münt, till jne.

Kreeka köögi kõige populaarsemad ja levinumad toidud on pirukad, mis reeglina valmistatakse filotainast – see koosneb vaid jahust, veest, soolast ja oliiviõlist. Täidiseks lisatakse hooajalisi aed- ja köögivilju. Talvel on menüüs spinati- või kõrvitsa- ja porru-pirukad, samuti juustupirukad. Suvel valmistatakse pirukaid suvikõrvitsast, baklažaanist ja teistest värsketest köögiviljadest.

Väga populaarsed on ka värsked salatid, mis on lihtsad ja mille koostisosadeks on köögiviljad, kastmeks sidrunimahla ja oliiviõli, lisandiks feta. Mereäärse riigina süüakse Kreekas väga palju kala ja mereande, näiteks kaheksajalg, krevet, kalmaar, homaare jne. Lihast on eelistatud lambaliharoad.

Magustoitades kasutatakse palju värsked puuvilju, siirupit, filotainast, pähkleid ja mandleid.

Kreeka ürtidega küpsetatud lambarull.

Kreeka levinumad road

Meriton Hotels Groupi peakokk Ragmar Haabma on Kreeka roogadest teinud valiku, millest soovijad kahe nädala jooksul bistroos Mary osa saavad. Menüüs on kümneid hõrgutavaid Kreeka roogasid alates suppidest kuni magustoitideni. Toome välja mõned koos seletustega:

- **Dolma** – marineeritud viinamarjalehtedesse pakitud riis ja lambahakkliha.
- **Mussaka** – lasanje-taoline kihiline Kreeka vormiroog hakklihast ja baklažaanist.
- **Pastitsio** – Kreeka makaroni-hakklihavorm.
- **Souvlaki** – lihavaras, kebab Kreeka variant.
- **Soutzouki** – lihapallid köömnete, kardemoni ja kaneeliga.
- **Saganaki** – värskest pannil küpsetatud ja sidruniga maitsestatud juust.
- **Tzatziki** – Kreeka jogurtikaste värskel kurki ja rohke küüslauguga.
- **Pannkoogid mee ja Kreeka pähklitega.**
- **Mangodessert Kreeka jogurtiga.**

Mademoiselle'i kohvikus lisanduvad kaheks nädalaks valikusse **spanakopita** (spinati-juustupirukas), **milopita** (Kreeka õunakook), **Kreeka sidrunikook** ning **mee- ja kodujuustukorvike**.

METAXA®

THE ORIGINAL GREEK SPIRIT

★★★★★ 12 ★★★★★
STARS

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga. Alkohol võib kahjustada teie tervist.

www.tridens.eu

VÕIDA 32 EUROT! Loosimises osalemiseks saada vastus e-posti aadressil vastus@lehed.ee või lõika talong välja ning saada see teispäevaks täidetuna aadressil: Tallinn, 10151 Narva mnt 13, märgusõna Ristsõna.

◆	Kunagine NSVL eliit-pioneerilaager	Rindkere	Amper	Rossum´ s Universal Robots	... ovo (algusest peale)	Kõlbeline puhtus	Väävel	(Vilja)tera	Subs-tants	◆	Teisega sarnanev nähtus, objekt	Saksamaa maakood	Kirjanik ... Liives (1929-92)	Vastus:					
Kõiguta-matu hingerahu										Ent									
Russian Orthodox			Kaunvili Lühem maga-mine				Vorstike							Nimi:					
... de France					165 kuupjalga Harrastus									Address:					
...üksus				Kreeka täht Teise omandiks olev isik				...aimus Ranna-laevan-dus				Jood Armeen-laste esiisa		Riik Aafrikas	Associa-ted Press	...maarja-päev	Jõgi (hisp. k.)	Vilets hütt, hurtsik, tuba	Siimens
Toom-kapiitli liige								Piibli-tegelane Uraani kuu					Ürgaja roomaja Suurriik						
◆	VASTUS Ehk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Kaksteist
Esialgne visand							Väe-koondis								Väärtus-klass Sujuv				
				Helilooja (1928-75)				Müstiline eesti tädi Nahk (inglise k.)							Jupiteri kuu Varras				
				Juhtmõte, põhi-seisukoht					Tantsu-samm Assüüria kuujumal						Baleriin Homo homini lupus ...				
				... Tammert												... am, he is Imagi-naarühik			
				Vere-grupp			Endis-aegne pinna-moot ...särk			Jamaica sprinter ... Bolt Aar									
				Z, ..., ..., U					2 x täht		Samm						EESTI RAHVA RISTSÕNAD		
RISTIK																			

32 eurot võitis **Angela Randala** Tallinnast. Eelmise ristsõna õige vastus: seda maja püsti hoian.

Horoskoop 16.-22. jaanuar

Jäär
Kodus või siis tööko-has on õhkkond pin-geline. See sõltub nii sinu pe-rekohustustest kui tööasjadest ja karjäärialastest ambitsioo-nidest – sa ei jõua mõlemal rin-del ühepalju panustada ning nii tekivad vastuolud.

Sõnn
Oskus teiste inimeste-ga õigesti suhelda on sinu edu peamine pant. See tu-leb sul praegu lihtsalt ja loo-mulikult välja, mõistad oma kaaslaseni lennult ja suudad olla usaldusväärne partner. Sind austatakse ja armastatakse.

Kaksikud
Sa ei ole rahaasjus kui-gi adekvaatne. Kipud oma võimalusi valesti hinda-ma ning rutakalt tehinguid ette võtma. Eriti ettevaatlik tu-leks olla ühisvara puudutava-tes küsimustes, kus kindlasti ei tohi üks otsuseid teha.

Vähk
Armuasjad on keeruli-sed. Inimene, kellesse sa kiindunud oled, võib sinust kaugeneda ning põhjustest sul on väga raske aru saada. Jõu-lise pealetungiga sa igatahes suhteid klaarida ei saa, pigem on vaja aega ja kannatust.

Lõvi
Pealtnäha on sul palju võimalusi tõiseks ene-seteostuseks, ent kui millega-gi tõsiselt tegelema hakkavad, ilmnevad probleemid. Võima-lik, et sul on tõiseid konku-rente või lihtsalt kadestajaid, kellega võidelda tuleb.

Neitsi
Kui oled kindlas suh-tes, tunned end õnneli-kuna. Mõtlete kaaslasega sar-naselt, teil on ühiseid õppimis-ja arenemisvõimalusi. Kui aga otsid armastust, on elu keeru-line – kipud nüüd komistama sobimatute tüüpide otsa.

Kaalud
Pühendu oma igapäe-vaste kohustuste hoo-likale ja õigeaegsele täitmise-le. Tublidus, sihikindlus ja os-kus oma kolleegidele tuge pak-kuda ja nõu anda teevad sinust hinnatud töötaja, on lootust ka edutamisele.

Skorpion
Meeldiv aeg suhete lii-nis. Sulle on esmatäh-tis teineteisemõistmine, hin-geline sugulus. Suures selts-konnas on lihtne vaistlikult ära tunda inimesi, kes sinuga sobida võiksid. Kus iganes käid, tekib meeldivaid kontakte.

Ambur
Tõised ja isiklikud tee-mad on kenasti tasa-kaalus. Sul tuleb karjääriala-seid valikuid tehes silmas pi-dada seda, et töötamine oleks sulle meeldiv ja hinge kosutav, palganumber polegi niivõrd oluline.

Kaljukits
Pluuto ja Veenu-se ühendus võib tuua pingeid suhteisse, ent sa-mas anda juurde loomingulist energiat. Hinge- ja armuvalu annab leevendada ja välja ela-da sellega, kui oskad oma tun-ded loomingusse vormida.

Veevalaja
Merkuuri ja Jupite-ri kvinkunks elavdab veelgi su loomumast uudishi-mu ja suhtlussoovi. Põnevaid tegevusi on samaaegselt palju ja sul on keeruline otsustada, mil-lest loobuda. Võid sattuda aja-hätta ja mõnda kohta hilineda.

Kalad
Analüüsi oma mine-vikukogemust ja seni kogutud teadmisi. Nii saad ku-jundada tulevikuplaane ja seda paika pikaajalisemad sihid. Aeg sobib kõrgkooliõpingute planeerimiseks või enesetäien-duseks välismaal.

Marko Mägi kümme küsimust

1. Kelle või mille söömisest saavad delfiinid kaifi?

- a. planktoni
- b. räime
- c. adru
- d. kerakala

2. Mis või kes häiris Bre-menis lennuliiklust?

- a. dokumentideta reisija
- b. tundmatu lendav objekt
- c. purjus piloot
- d. alasti stjuardess

3. Mida sõõdi iidse Pom-peis?

- a. kaelkirjakuliha
- b. vaalaliha
- c. marmelaadi
- d. kanguruliha

4. Kelle vallandas Türgi valitsus?

- a. 15 rongijuhti
- b. 200 medõde
- c. 350 politseinikku
- d. 110 kebabimeistrit

5. Mis purunevad TTÜ teadlaste loodud uudse materjali vastu?

- a. kanamunad
- b. soomustlõbivad kuulid
- c. männikäbid
- d. piimapakid

6. Millest on huvitatud

maailmakuulus portaali geni.com?

- a. eestlaste kalmistutarkvarast
- b. eestlaste peedikasvatus-tarkvarast
- c. eestlaste unerežiimist
- d. eestlaste töögraafikust

7. Mis on kokku pandud “Nokuonu seikluste” koo-miksi seni uusimas osas?

- a. viin ja sakumm
- b. õlu ja rumm
- c. juuksed ja kamm
- d. hot dog ja savuvärk

8. Millise Eesti kunstniku elus käib praegu inventuur?

- a. Leonhard Lapini
- b. Andres Sütevaka
- c. Ilmar Kruusamäe
- d. Taave Tuutma

9. Millises žanris on Quen-tin Tarantino uus film?

- a. märulikomöödia
- b. vestern
- c. triller
- d. määratlematu

10. Kes esineb 30. jaanuaril Nokia kontserdimajas?

- a. Madonna
- b. Elton John
- c. Kerli Kõiv
- d. Lady Gaga

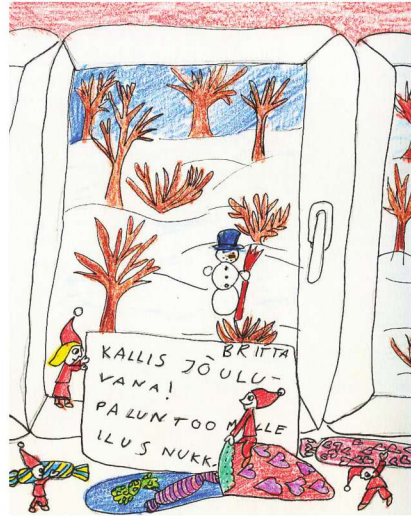
**KRÕÕPA
SOOVITAB**

Kadugu kurjus, elagu headus

Lastefilmide sarja järgmisel nädalal ilmuv film on tõeline pärl. See on maru vahva seiklusfilm nii lastele kui täiskasvanutele “Arabella, mereröövli tütar”. Arabella on südi piiga, kes oma isa mereröövli laeval tõelist piraadielu elab. Ühel päeval päästab plika merehädast leiutaja ja maailmaränduri Aadu, kelle headus ja selge silmavaade tüdruku elu pea peale pöörab.

Aino Perviku loo järgi tehtud filmi tasub vaadata, klassika!

Kroger

Anni Veesalu, 9 a

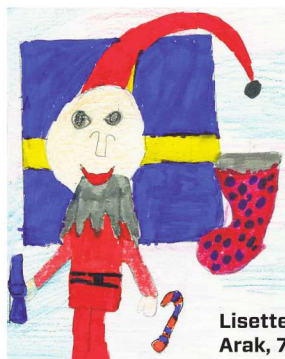
Marcus Retpap, 7 a

Angela-Maria Hindreus, 8 a

**Jaanika
Läänmäe,
10 a**

Lisette
Arak. 7 a

Marta Lisette
Mägi, 8 a

**Laura
Pall,
7 a**

Henri
Lillemets,
8 a

Auhinnad saab kätte Eesti Ekspressi infosekretäri juurest, Narva mnt 11e, I korrus, E-R kl 9-17.
Kaasa võtta isikut tõendav dokument.

Joonista Ohmule pilte ja aita ristsõna ära lahendada!

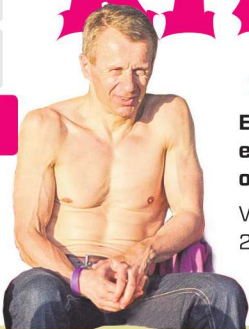
Ohmu ristsõna vastus
SÕI KÕHU TÄIS

Ekke Sten Pohlak
saab auhinnaks
EE kruusi ja vile.

				kõrgem õppejõud ülikoolis	Anne Adams	korra- pärased laotud küttepuid	tonn
				laia lameda nokaga veelind			
				lameda kehaga merekala			painduv, nõtke, elastne
				ümar täht	Ivari Padar Eesti Ekspress		
riik, mille pealinn on Stockholm	väga tahtma, ihaldama	segamini	Toomas Kall	Kreeka toorjuustu sort	pekita sealiha		
?							Ivo ...rohi ...nägu ...Mati
ogaliste lehtedega umbrohi						Urmas Nemvalts	
puu või põõsa haru			härja, peremees Saaremaa Laeva- kompanii			ravija	
kõrvaga jooginõu				suur pill kirikus Evald Okas			
Soomes asutatud Eesti pop- ansambel							Irene tähestiku esimene täht
Frodo					nurjumine Tallinna Autobussi- koondis		

kraanaat

nädala Ligi

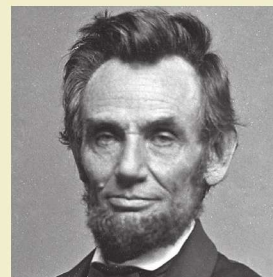
Ei ole, selle nimel ju ei valitseta riiki, et saada isiklik reiting ja mina küll ei ole niimoodi käitunud.

Valitsuse pressikonverentsil
2. jaanuaril

nädala anekdoot

Urmas Sõõrumaa läheb kalapoodi.
"Palun mulle pool kilo poliitiku-kala."
"Vabandust, millist?"
"Lutsu ja ilma peata, paluks."

nagu kaks tilka vett

AIN KALLIS
USA president

ABRAHAM LINCOLN
Meteoroloog

Vastamata küsimusi beebiblogija Kadriannile

Tabasin oma mehe meie lapsehoidjaga magamast. Jätsin mehe maha, aga kas ma lapsehoidja võin alles jätta?

Mu naise must huumorimeel meeldis mulle väga, aga ta sai hiljuti suure päranduse ja muutus peale seda optimistlikuks ja rõõmsaks nagu elektrijaan. Ausalt öeldes tahaks oma vana, pooldepressiivset naist tagasi. Mida teha?

Lasksin oma mehel heast südamest oma rinnapiima maitsta. See hakkas talle meeldima ja nüüd tahab ta seda seene-pasta kastme valmistamisel kasutada.

Esitasin oma tüdruksõbrale hüpoteetili-

se küsimuse: kui tulekahjust oleks võimalik päästa kutsikas või Sheakspeare'i kolm viimast allesjäänud teost maailmas, siis kumma ta päästaks. Ta ütles, et ta päästaks kutsika! Olen tüdruksõbraraskes pettunud ja kahtlen meie suhte jätkamise mõistlikkuses.

Mu õde tahab mu mehest rasedaks jääda, et sperma jääks perekonda.

Sellal, kui mu mees oli Soomes tööl, oli mul ühe teise tüübiga suhe ja ma jäin rasedaks. Nädalavahetusel tuleb mu mees Soomest tagasi, mul on kõht ees, aga tüüp on vahepeal Austraaliasse kolunud. Mida teha?

Appi, mu naine varjas mu eest kuni abi-eluni, et ta pooldab Keskerakonda!

Mu mees pidas mu selja taga aastaid kirjavahetust vangidega ja nüüd on endised kinnipeetavad juba meie ukse taga!

Mu naine pole tahtnud minuga peale oma rinnaoperatsiooni magada, mistõttu kogemata seksisin ma hoopis ühe mehega.

Mu 46aastane ülemus hakkas töö juures kandma kõrgeid kontsasid, leopar-dimustrilist kleiti ja teeb mind nähes kogu aeg seksinalju. Mida see tähenda-da võiks?

Nägin hiljuti saunas, et mu vennal on minust suurem riist. Nüüd ma kahtlen, kas meil on ikka sama isa.

Mu ema käib mu blogi kommentaari-des mind ahistamas. Kuidas ta sealt välja saada?

Mu mees tellis endale internetist dildo ja saatis selle kogemata mu vanemate aadressile.

Viimati
lakkisin
küüsi aastal
1970.
Mare Mikof

Mu mehe armuke suri hiljuti. Mees on väga õnnetu ja eeldab nüüd, et ma peaksin teda lohutama.

Mu mees armastab mu nägu lakkuda. Mida teha?

Mu mehel on suhe ka kumminaisega. Kas jätta mees maha või torgata lihtsalt kumminaine katki?

Ma kardan, et mu ämm tahab mind homöopaatiaiga mürgitada, aga mu mees ei usu mind!

Kui jood,
ära säutsu!

Kas sa oled juba paigaldanud oma arvutile ja nutitelefonile alkoluku?

KAMPAANIAT TOETAVAD PRESIDENTI KANTSELEI JA TERVISE ARENGU INSTITUUT

KABINETIS SÜNDINUD

PÕHJA RINGKONNAPROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht: 21.10.2013 Tallinn

Kahtlustatav xxx ütlustes tunnistas oma süüd ning kahetseb kuriteo toimepanemist. Ta selgitab, et töötas xxx esinduses koristajana. Esinduses juhtus tihti, et töötajad panevad ekslikult prügikasti karbid telefonide ja tahvelarvutitega. 21.02.2013 viis xxx prügi prügikasti ning märkas, et prügis on raske karp, milles on telefon. Ta võttis telefoni endale.

KES OTSIB, SEE LEIAB: Kuidas koristaja üürikeseks ajaks oma õnne leidis.

NÄDALA EESKUJU: Erki Nool imestas, miks virisevad inimesed rongis püsti seismise üle. Ene Ergma, vii riigikogu saalist Noole tool minema, et ta saaks istungite ajal edaspidi püsti seista!

KULDGLOOBUSE VÕITJA!
AASTA PARIM ANIMAFILM

Disney
**LUMEKUNINGANNA
JA IGAVENE TALV**
KINODES

www.heafilm.ee/lumekuninganna

©2013 Disney

ISA SILMATERA: Röövlitütar Arabella (Inga-Kai Puskar) ametit õppimas.

Margit Tõnson

elu@ekspress.ee

Kirjandusteadlane Toomas Haug kirjutas 1983. aasta Sirbis ja Vasaras, et ta ei saa päris täpselt aru, mis vanuses lastele “Arabella, mereröövli tütar” mõeldud on. Ta kahtlustas isegi, just nagu peagi algavat arvutimängu-ajastut ette aimates, et äkki on film mõeldud just neile elu lõpuni lasteks jäävatele meestele, sellele “meie aja produktile”:

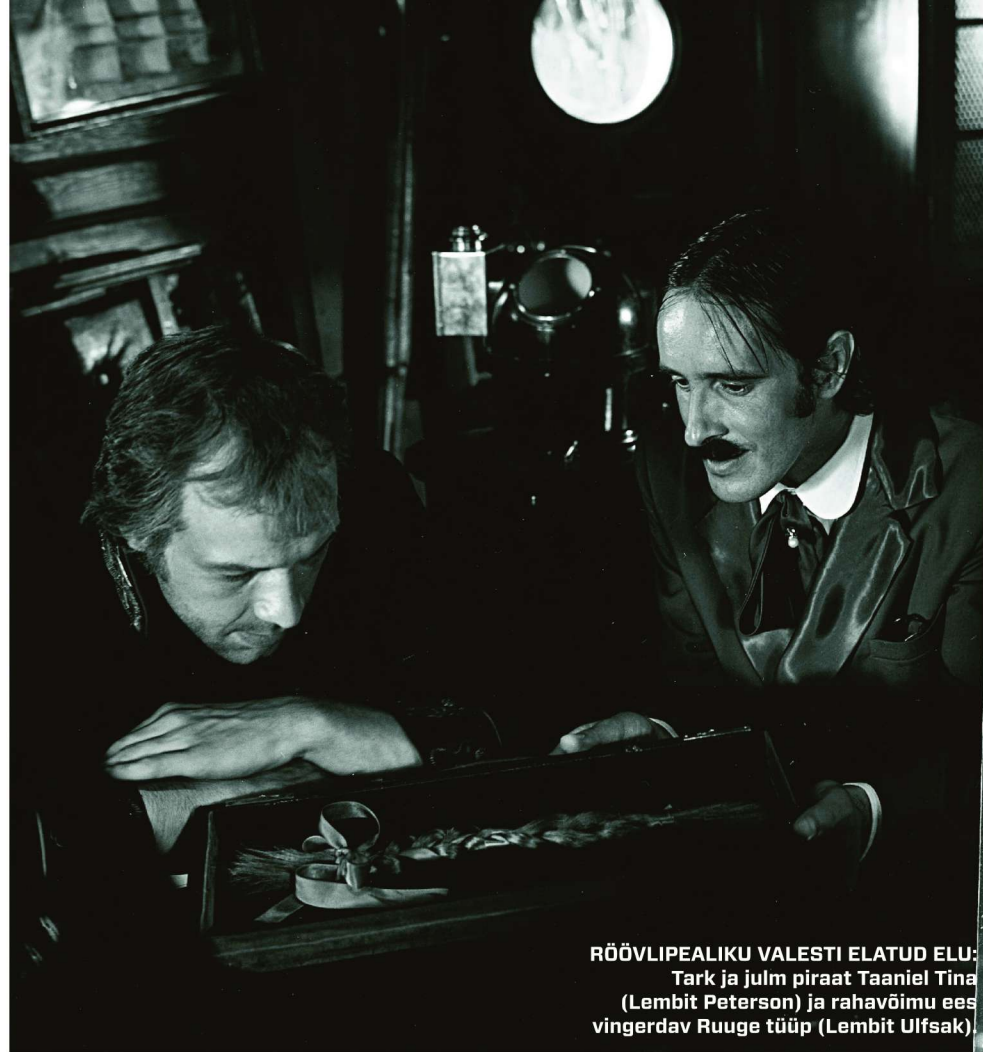
“Ning kui moraal rüütada mereröövli kostüümi, siis läheb mees-laps kindlasti liimile – lavastuslik hoog haarab kaasa ja tera jõuab selle varjus pärle. Kuri ei tohi olla, kadugu kurjus, elagu headus: manifestatsioon on seda võimsam, et kurjuse esindaja, röövlipealik Taaniel Tina ise oma elule ja tegudele kriipsu peale tõmbab. Võib-olla peaksime kõik oma elus uue lehekülje pöörama? Umbes seesugune on filmi eetiline paatos. Ometi jääb kuri kahtlus püsima. Täiskasvanuile mõjub üleskutse justkui liiga lihtsameelselt, lapsed veel ei filosoferi ja mees-laps hakkab äkki lihtsalt järgmist röövlilugu ootama.”

Palve Pervikult

Kas just röövlilugu, aga ootama jääb ta kindlasti ükskõik millisesse kostüümi rüütatud lugu – hea ja kurja globaalses võitluses võib ta kanda ka ämblikmehe või nahkhiirmehe kostüümi.

Aino Pervikul, kes andis omal ajal “Arabella” käsikirja üle ühel ajal nii kirjastusele raamatuna välja andmiseks kui Tallinnfilmile filmiks tegemiseks, oli filmitegijatele vaid üks palve: et piraatidest ja röövlielust ei tehtaks midagi ahvatlevat ja sümpaatset, et laps-vaataja ei tunneks soovi nende moodi olla. **Peeter Simm** lavastaja ja stsenaaristina valis groteski ja karnevali tee, uskudes samal ajal siiski, et olgu muinasjutt kui tahes groteskne, elu mudel on ta ikka.

Üks röövlistest, pealik Taaniel Tina on siiski – vaatamata faktile, et ta oma tüdrit lööb – sümpaatne. Temas ei ole tembutavat klouni, nii nagu ülejäänud piraadilaeva asukates. **Lembit Petersoni** kehastatud Taanielile on pistetud pihku kõik trumbid olemaks ihaldusväärne “paha poiss” – tal on võim, tal on varandus, ta on füüsiliselt atraktiivne – tal pole puust jalga ega groteskset välimust, mis

RÖÖVLIPEALIKU VALESTI ELATUD ELU: Tark ja julm piraat Taaniel Tina (Lembit Peterson) ja rahavõimu ees vingerdav Ruuge tüüp (Lembit Ulfsak).

Kuidas kurjus vajuvasse vette uputati

Kui **Aino Pervik** mereröövli tütrest rääkiva “Arabella” käsikirja Tallinnfilmile üle andis, oli tal filmitegijatele üks suur palve...

FOTOD TALLINNFILM

SUURE SÜDAMEGA NOHIK: Aadu (Urmas Kibuspuu) jutud headusest ja õnnest teevad Arabellast uue inimese.

harilikult piraadikaptenid eemaletõukavaks teeb. Tema kõrval jääb “hea poiss” Aadu (**Urmas Kibuspuu**), kes kannab suvalisi kaltse, kellel on prillid, kes hõljub peadpidi pilvedes ja kelle puhul on selge, et rusikavõitluses jääks ta kaotajaks, Arabella silmis nõrgemale positsioonile. Aadul on vaja Taanieliga samale pjedestaalialastmele tõusmiseks “imevõimeid”

Eesti lastefilmid
KOGU PERE FILMISARI

Arabella, mereröövli tütar

Tallinnfilm 1982

- Režissöör ja stsenaarist **Peeter Simm**
- Operaator **Arvo Iho**
- Helilooja **Jaanus Nõgisto**
- Osades **Inga-Kai Puskar-Polonski, Lembit Peterson, Urmas Kibuspuu, Raivo Trass, Tõnu Kark**

DVD on müügil koos Eesti Ekspressiga alates 23. jaanuarist. Filmidega saab tutvuda ja sarja tellida aadressil film.ekspress.ee.

– lennumasinat (Peeter Simmi lisandus Perviku algtekstile) ja võlunõelu.

Tänapäeval, kui kangelase stereotüüp on killustunud vastavalt publiku niistumisele – tõelise mehe kõrval seisab juba pikemat aega natuke külmus seljaga kangelaslik nohik, kes ammutab imevõimed ja seksapiili tehnikataiplikkusest ja subkultuurides orienteerumise võimest –, ei pruugi muidugi poolte valimine ja sümpaatiate tekkimine enam nii mustval-

ge olla, kui omal ajal tundus kasvatus- teadlasele **Viive-Riina Ruusile**. Tema heitis filmile ette, et puhtprotsentuaalselt kulub filmis kurjuse näitamisele rohkem aega ja energiat, värvi ja näitlejaid kui headuse ja heaks muutumise peale. Järelikult selle pedagoogilise töö, mis filmis jääb tegemata, peavad lapsevanemad kodus ise ära tegema.

Toomas Haug aga juhtis tähelepanu ka sellele, et kuigi kõik tõepoolest teavad, kuidas hea olla, ei ole see nii huvitav, kui jälgida kellegi püüdlusi heaks saada. Nii ongi filmi kõige kaasakiskuvamad tegelased need, kes kannavad kahe näoga maski – Arabella (**Inga-Kai Puskar**, **Siiri Sisaski** häälega) ja Taaniel Tina, kes asuvad paremaks muutumise teekonnale, tuues õnnestumise nimel suuri ohvreid ning loobudes oma kurja elu kõige kallimast varandusest.

Headuse-usku Aadu lühiajaline kurjuse teenimine ja surma ähvardusel nende võlunõeltega tervendamine ei ole nii kaasakiskuv, sest tema motivatsioon on selgem – hundikarjas peab ulguma, kui tahad ellu jääda, surnuna ei ole sinust kellelegi kasu jne. Niisiis – kummalisel kombel on kurjad, kes tahavad heaks saada, suuremad kangelased kui hea, kes tahab heaks jääda, aga olude sunnil peab iseendaga eetilisele kompromissile minema – inimest hädas aidata on ju hea, aga kui see inimese on röövel?

Perviku jaoks jäi filmis kõlama mõte, et inimene elab edasi oma tegudes ja lastes, aga see ei tähenda, et lapsed peavad oma vanemate tegude eest vastutama. Röövliseadused ei seisaks kõrgemal üldinimlikest seadustest – inimene on vaba valima, kas olla hea ja aus või kuri ja salakaval.

Röövliid niisiis tahavad ainult kulda ja kardavad seejuures kogu aeg, et Raudpats, või kes iganes – alati on keegi veel ahnem – võib kulla neilt varastada. Imelikul kombel kõlksub see hästi kokku nende tänaste ülikastest elutreenitests ja loovestjateks pöördunudega, kes müüsid oma Ferrarid maha ja ... pöörasid oma elus uue lehekülje. Sest nad said aru, et rikkus ei tee inimest õnnelikuks, kui selle rikkusega vaid oma hingelist tühjust ja enesele valetamisest tulenevat ebamugavustunnet püüda kinni lappida. Rikkus toob õnne ainult siis, kui ollakse enesega kooskõlas ja see rikkus annab inimesele võimaluse ühiskonnale midagi tagasi anda. Tänu avaldada.

Taaniel Tina lõikab ahnuse aהלad läbi. Ta haagib Raudpatsi oma laeva külge ja uputab kurjuse vajuvasse vette. Ta ei taha oma lapsele kannatusi, mida põhjustab suure aardekambri võtmete omanikuks olemine. Laps peab olema vaba valima ükskõik millise unistuste elu. Ja muide, keegi ei ütlegi, et pärast teatrinäitleja, mustkunstniku, ennustaja ja leiutaja ameti läbiproovimist ei võiks Arabella piraadielu juurde naasta – aga siis on temagi juba oma elukogemuse võrra targem ning oskab piraadielust tõeliselt rõõmu tunda.

Parimad töökindad saad **TAMREX** ist!

TAMREX WinterPRO 9000 talvekindad

art 44-384

HIND 19.90 €

Sooja Thinsulate voodriga mugavad kvaliteetkindad sobivad suurepäraselt üldtöödeks külmates tingimustes või vabal ajal kandmiseks ja sportimiseks.

TAMREX WinterPRO 9000 talvekindad

art 44-385

HIND 25.- €

Sooja Thinsulate voodriga mugavad ja täielikult veekindlad kvaliteetkindad sobivad ideaalselt üldtöödeks külmates tingimustes või vabal ajal kandmiseks ja sportimiseks.

TAMREX WinterPRO 6000 talvised soffkindad kitsenahast

art 44-383

SOODUSHIND 13.18 €

TAVAHIND 15.50 €

Õhukesed ja eriti mugavad töökindad talvise polüestervoodriga. Väga vastupidav pehme kitsenahk ja nailonist käesalg tagavad suurepärase mugavuse. Hea puutetundlikkus ja nägus disain. Suurepärase kindad ka vabal ajal kandmiseks.

-15%

Soojad ja paksud
tekstiilkindad
art 44-333

2.90 €

Lateksvahuga
soojad töökindad
art 44-328

3.90 €

Seanhast pehmed
talvised töökindad
art 44-3001

4.50 €

Kitsenahast
talvised soffkindad
art 44-302

6.50 €

Kitsenahast pehmed
talvised töökindad
art 44-301

5.50 €

Loomanahast
Hi-Vis talvised
töökindad
art 44-409

8.- €

LAPLAND valged
kitsenahast
talvekindad
art 44-389

17.50 €

IGA TÖÖ JAOKS LEIDUVAD SOBIVAD KINDAD – MEIE AITAME SUL VALIDA

Hinnad al
499 €

Supersoodsad suusareisid

Superpakkumised

Austria - Flachau 15.-22.2

Apartment Ransburgerhof, ilma söökideta **499 €**

Hotell Ransburgerhof***, hommikusöökidega **599 €**

Austria - Sölden 15.-22.2

Külastemaja Fidelis Riml, hommikusöökidega **599 €**

Ainult lennupiletid **249 €**

Ischgl

St. Anton

Parimad suusakuurordid üle Euroopa

Vaata lähemalt www.germalo.ee

Andorra 1.-8.3

Austria

Schladming 22.2.-1.3

Ischgl 8.-15.3

Mayrhofen 22.2.-1.3, 1.-8.3

Serfaus 8.-15.3

St. Anton 15.-22.3

Itaalia

Cervinia 8.-15.3

Dolomiidid 1.-8.3

Livigno 1.-8.3, 8.-15.3, 15.-22.3

Prantsusmaa

Les Arcs 15.-22.3

Lumeolud kõikjal suurepärase. Kiirusta, soodushinnad kehtivad kuni **20. jaanuarini!**

Suur valik kultuuri-, eksootika- ja puhkusereise!